

KİŞVƏRİ

# ƏSƏRLƏRİ

“ŞƏRQ-QƏRB”  
BAKI-2004

*Bu kitab “Kışvəri. Əsərləri” (Bakı, Yazıçı, 1984)  
nəşri əsasında təkrar nəşrə hazırlanmışdır*

Tərtib edəni, şərh və  
lüğətin müəllifi:

*Cahangir Qəhrəmanov*

Ön sözün müəllif:

*Əlyar Səfərli*

**894.3611 - dc 21**

**AZE**

**Kışvəri. Əsərləri.** Bakı, “Şərq-Qərb”, 2004, 176 səh.

XV əsr anadilli poeziyamızın yaradıcılarından biri Nemətullah Kışvəridir. Onun Azərbaycan dilində yaratdığı “Divan”ı Yaxın Şərqdə geniş yayılmış, o dövr şairlərinin yaradıcılığında müəyyən iz qoymuşdur.

Kışvərinin nəşr edilən bu “Əsərləri” poeziyamızın XV-XVI əsr mənərəsini canlandırmaq baxımından əhəmiyyətlidir.

**ISBN 9952-418-36-9**

© ŞƏRQ-QƏRB, 2004




Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İLHAM ƏLİYEVİN

**“Azərbaycan dilində latın qrafikası  
ilə kütləvi nəşrlərin həyata  
keçirilməsi haqqında”**

12 yanvar 2004-cü il tarixli sərəncamı  
ilə nəşr olunur və ölkə kitabxanalarına  
hədiyyə edilir



## ÖN SÖZ

XV əsrin axırı – XVI əsrin əvvəllərində yaşamış görkəmli Azərbaycan sənətkarlarından biri də Kışvəri təxəllüsü ilə yazan şairdir. “Danışməndani-Azərbaycan” müəllifinin Nemətullah Kışvəri Dilməqani deyə qeyd etdiyi bu sənətkar anadilli poeziyanın inkişafında mühüm rol oynamış, şeirdə ictimai motivlərin gücləndirilməsində, həyatdakı uğursuzluqları sənətdə əks etdirməkdə xeyli iş görmüş, Həbib və Xətayi kimi sənətkarlarla yanaşı böyük Füzulinin ən layiqli sələflərindən biri olmuşdur. Təəssüf ki, bir çox alim və şairlərimiz kimi Kışvərinin də həyat və yaradıcılığı haqqında olan məlumat çox natamam və pərakəndə haldədir. Şairin nə vaxt yaşayıb yaratdığını ancaq təxmin müəyyənləşdirmək olar. Onun nə vaxt anadan olduğu və nə vaxt öldüyünü isə hələlik dəqiqləşdirmək mümkün olmamışdır. Nəvai təsiri ilə şeirlər yazması, bir sıra şeirlərində Ağqoyunlu hökmdarı Sultan Yəqub xatırlatması, Həbibdən gileylənməsi və s. bu kimi faktlar belə bir mülahizə yürütməyə imkan verir ki, Kışvəri Həbib ilə müasir və dost olmuş, onunla eyni vaxtlarda sənət aləminə gəlmiş qüdrətli bir şair kimi daha çox Sultan Yəqub dövründə parlamişdır. Kışvərinin yaradıcılığı dərin ictimai məzmunu ilə diqqəti cəlb edir. İstər ədəbi fikrin inkişafı, istərsə də dil tarixi baxımından bu istedadlı sənətkarın yaradıcılığı hərtərəfli öyrənilməyə layiqdir.

Əgər təzkirələrdə verilən səthi məlumatı nəzərə almasaq, şair haqqında ilk və ardıcıl tədqiqatı akademik Həmid Araslı aparmış, onun ədəbiyyat tarixində yerini müəyyənləşdirilmişdir. Hələ 1943-cü ildə “Müxtəsər Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi” kitabında H.Araslı Kışvəridən qısaca bəhs etmişdir. O vaxt H.Araslı şair haqqında ancaq bir neçə şeir əsasında danışib, bu az parçalar əsasında onun qüdrətli klassiklərdən olduğunu yazırdısa, 1946-cı ildə onun yaradıcılığında daha ətraflı bəhs edir. Həmin ildə xoşbəxt bir təsadüf nəticəsində Azərbaycan EA Respublika Əlyazmaları Fonduna Kışvərinin şeirlər divanından ibarət qədim bir əlyazması daxil olur. H.Araslı bu əlyazmasını diqqətlə tədqiq edib elmi bir məqalə yazır və çox doğru olaraq onu “Füzulinin sələflərindən – Kışvəri” adlandırır. Bu yığcam məqalədə H.Araslı Kışvərinin həyat və yaradıcılığı ilə əlaqədar olan bir çox məsələləri faktlarla doğru müəyyənləşdirir, onun Nəvai şəri ilə əlaqəsini, Sultan Yəqub dövründə yaşadığını, Həbib ilə dostluğunu, poeziyasının kədərli məzmununu və bu məzmunun zamanla, şairin şəxsi həyatındaki acılarla əlaqəsini, sənətkarlıq xüsusiyyətlərini, dilindəki maraqlı cəhətləri və s. elmi şəkildə şərh edir.

Kışvərinin həyat və yaradıcılığının əsas məsələlərindən birinin onun dövrünün düzgün müəyyənləşdirilməsidir. Hələ 1943-cü ildə H.Araslı şairin əsərlərində Sultan Yəqubun adının tez-tez çəkilməsi əsasında onun dövrünü müəyyənləşdirmiş, aşağıdakı parçaya əsaslanaraq şairin Sultan Yəqubun sarayına can atdığını yazmışdı:

Qələndər Kişvəridir bir süxəndan,  
Süxənquyadır üstə kuyi-meydan.  
Onun hər beytidir bir dürri-qəltan,  
Qulaq asmaz ona Yəqub Sultan.  
Məni bu qayğu öldürdü mədəd hay!

Bu müxəmməs əsasında şairin saraya can atdığı hökmünü vermək çətin-  
dir. Ola bilsin ki, şair həmin dövrdə artıq sarayda idi, lakin Sultan Yəqub ona  
kifayət qədər hörmət göstərməmişdir. Şair həmin əsərdə hökmdara şeirlər  
yazıb ömrünə dua etdiyini, lakin bütün söylərinin batıl olduğunu göstərir. Bəzi  
qeydlərdən aydınlaşır ki, onun Sultan Yəqub sarayına yaxınlaşmasına, yaxud  
onun diqqətini cəlb etməsinə mane olan adamlar da varmı.

İməs mən aşiqi-biyar tale,  
Bolubmən bir quru didarə qane.  
Ana dəxi olurlar xəlq mane,  
Zəhi bəxti-bədə varunə tale.  
Məni bu qayğu öldürdü mədəd hay!

Bənd ikinci mülahizəni daha çox təsdiq edir. Sarayda yaşayan, lakin quru  
didarə qane olan sənətkara bunu da çox görürlər. Şair necə olursa-olsun Sultan  
Yəqubun diqqətini cəlb etməyə çalışır və buna nə vaxtsa müəyyən müddət  
nail olur. Şairin bu sevincli dəqiqələri uzun sürmür. Sultan Yəqubun ölümü,  
Ağqoyunlu şahzadələri arasındakı ardı-arası kəsilməz çəkişmələr, nəhayət,  
Səfəvilərin hakimiyyət başına gəlməsi Kişvərinin unudulmasına, saraydan,  
hökmdarların diqqətindən uzaqlaşmasına səbəb olur. Şairin gəncliyi də,  
şöhrəti də, gördüyü hörmət də Sultan Yəqubla gedir. Qoca Nemətullah Kiş-  
vəri ötən günləri təəssüflə xatırlayır, Sultan Yəqub dövrünün geri dönməsini  
bir də arzulayır. “Bir dəxi” müxəmməsində şairin bu fikir və arzuları çox  
gözəl ifadə olunmuşdur. Bu şerin nə vaxt yaradıldığını demək bir qədər çətin-  
dir. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixindəki qeydlərdən belə anlaşılır ki, şerin  
1490-1502-ci illər arasında yazıldığı təxmin edilir. Lakin şerin Səfəvilər döv-  
ründə yazıldığını da təxmin etmək mümkündür. Bunun üçün “Bir dəxi”  
müxəmməsinin son bəndinə müraciət edək:

Taleyi-bərgəştə bir dəxi qılaydı sərvəri,  
Kim cila tapsaydı ol aineyi-İskəndəri,  
Şölə çəksəydi çiraği-tudeyi-Bayəndəri,  
Vəh nə ləzzət tapğay ol səət qələndər Kişvəri,  
Kim görünə rayəti-Yəqub xani bir dəxi.

Bizə elə gəlir ki, burdakı üçüncü misrada Ağqoyunlular sülaləsinin süqu-  
tundan danışıılır, həmin sülalənin bir də hakimiyyət başına gəlməsi arzu edilir.

Bayındır xalqının çırağının bir də şölə çəkməsini arzu edən şair sanki Ağqoyunluların məhvində acıyır, həmin sülalənin ən şöhrətli hökmdarı, şeir və sənət hamisi Sultan Yəqubun bayrağının bir də görünməsini arzulayır. Görünür, Sultan Yəqubun bayrağı, başqa sözlə, bütün Ağqoyunluların bayrağı məhv edilmiş, onların hakimiyyətinə son qoyulmuşdur. Lakin şairin əsərlərində Səfəvi hökmdarlarının xatırlanması göstərir ki, şeir keçid dövründə yazılmış, Kişvəri bundan sonra yaşamışdır. Həmin vaxtlarda Kişvəri qocalmışdı, cavanlıq arzuları ilə yaşayırdı.

Səfheyi-dövlət döşənsə, yüz tümən zivər bilə,  
Məclisi-işrət qurulsa, ləlgun sağər bilə,  
Vəh ki, dönsəydi mənə ruzi-cəvani bir dəxi.

Bunu nəzərə alıb Kişvərinin XV əsrin ortalarına yaxın, 1430-40-cı illərdə doğulduğunu düşünmək daha doğru olardı.

Kişvərinin Həbibini ilə dostluğunu da ilk dəfə qeyd edən H.Araslı olmuşdur. Məlumdur ki, Həbibinin da yaradıcılığının ilk dövrü Sultan Yəqubun sarayına keçmişdir. Məhz elə həmin dövrdə, görünür, əsrin bu iki görkəmli sənətkarı yaxın dost olmuş, bir-birilə şeir və sənət haqqında söhbətlər etmişlər. Həbibini sonralar da mövqeyini qorumuş, Səfəvilər sarayında, hətta 1514-cü ildən sonra Türkiyədə Sultan Səlimin yanında böyük nüfuz və şöhrət qazanmışdır. Sonrakı dövrlərdə Həbibini şair dostu Kişvəriyə əvvəlki qayğı ilə yanaşmamış, Kişvəri də bundan şikayətlənmişdir.

Nə mən nalanə Həmdəmdir Həbibini,  
Nə mən bimarə müşfiq bir təbibini,  
Nə mən, məhcürə vəslidən nəsibini,  
Həbibini, va Həbibini, va Həbibini!

Əgər görsən səba ol bivəfanı,  
O şol biganeyi, na aşınanı,  
Dəgil, unutməgil mən binəvanı  
Həbibini, va Həbibini, va Həbibini!

Həbibiniyə müraciətlə yazılmış bu parça da, görünür “Bir dəxi” müxəmməsi ilə bir zamanda, bəlkə bir az da ondan sonra yazılmışdır. Artıq hər şeydən əli üzülən şair dostu Həbibidən kömək gözləyir, o bivəfadan yardım diləyir. Kişvərinin bu müraciətləri necə nəticələnib? İndi bunu demək çətinidir. Bəlkə də şair Həbibininin köməyi gəlib çatana qədər yaşamamışdır. Burada bir məsələni də qeyd etmək vacibdir. Yuxarıda dediyimiz kimi, Həbibini gah Sultan Yəqub sarayında, gah Səfəvilər sarayında, gah da Sultan Səlimin yanında olmuş, hər yerdə eyni dərəcədə hörmətlə qarşılanmışdır. Nə üçün Kişvəriyə də belə bir tale nəşib olmamışdır? Bizə elə gəlir ki, Kişvəri dostu Həbibiniyə

nisbətən dövrünün hadisələrinə daha ayıq münasibət bəsləmiş, zəmanəsin-dən, dövrünün hadisələrindən narazı olduğunu gizlədə bilməmiş, dövrü tən-qid edən şeirlər də yazmışdır. Bu cəhət onun qoca yaşlarında gücləndiyi üçün o, sarayların sevimlisi ola bilməmişdir. Bu cəhəti H.Araslı da əsərində qeyd etmiş, Kişvəri şerinin kədərli məzmununu, daşürəklə zəmanədən narazı oldu-ğunu yazmışdır. Kişvəri ilə Həbibə bir müddət eyni hökmdarın, Sultan Yəqu-bun sarayında yaşamış və burda dost olmuşlar; əsərlərindən belə anlaşılır ki, Kişvəri yaşca Həbibidən böyük olmuş, ondan çox əvvəl yaradıcılığa başla-mışdır. Hətta bizə elə gəlir ki, Həbibə özünün “Gör səninçün qılmayam çək, ey büti-nazik bədən” misrası ilə başlayan, Füzuli tərəfindən təxmis edilən məşhur qəzəlini Kişvəriyə nəzirə olaraq yazmışdır. Kişvəri qəzəlinin ilk və son beytini nümunə gətirsək, fikrimiz aydın olar:

Bilmənəm kim ölmüşəm hicrində, ey simin bədən,  
Gər deyərlər nəgəhan ölmüş qərib için kəfən.  
Çıxmaya köynək həvası Kişvərinin başidən,  
Ol zaman daxi ki dutsa topraq altında vətən.

Bu ikicə beyt də göstərir ki, Həbibinin qəzəli ilə bu qəzəl arasında müəyyən əlaqə vardır. Eyni bəhrə və qafiyə ilə yazılmalarından əlavə bir sıra bənzətmələr, ifadələr də hər iki şeirdə mövcuddur. Deməli, onlar bir-birin-dən istifadə etmişlər. Kişvəriyə nisbətən ədəbiyyata gec gəldiyini nəzərə alıb Həbibinin ondan istifadə etməsi fikrini daha çox mümkün hesab edirik. Əl-bəttə, əksinə, Kişvəri poeziyasının özbək şairi Nəvai yaradıcılığı ilə əlaqəsi məsələsi də mühüm faktlardan biridir. Məlumdur ki, XV əsrdə Azərbaycanda Nəvaninin təsiri geniş yayılmışdı, bir sıra Azərbaycan şairləri Nəvaninin təsiri ilə şeirlər yazır, Nəvai şerindən gələn özbək sözləri işlədirdilər. Kişvəri də bu şairlərdən biridir. Hətta bir müddət Səmərqəndə getmək arzusunda olduğu da əsərlərindən aydınlaşır.

Xosrovi-Təbrizdən çün bulmadı kamim rəva.  
Eyb iməs gər meyli-türkani-Səmərqənd eyləyim.

Buradakı eyb iməs, bulmadı kimi ifadələr özbək şerinin təsirindən gələn sözlərdir. Başqa bir şerində Kişvəri etiraf edir ki, “onun əhli-nəzər bulmasın-da” Nəvai hümməti mühüm rol oynamışdır. Kişvəri bir tərəfdən özənqədərki anadilli poeziyadan bəhrələnilsə, digər tərəfdən ümumtürk dilli ədəbiyyatın o vaxta qədərki ən görkəmli nümayəndəsi olan dahi özbək şairi Nəvaiddən də öyrənmiş, faydalanmışdır. Ümumiyyətlə, XV əsrdə özbək şerinin Azərbaycanda yayılması mürekkəb bir proses idi. Teymurilərin başqa ölkələrlə yanaşı Azərbaycana da işğal etmələri və özbək şerinin özünün əldə etdiyi böyük nailiyyətlər bu işdə mühüm rol oynamışdır. Bir çox Azərbaycan şairləri

Özbəkistanda olmuş, ordan Nəvai şerinin təsirini Azərbaycanca gətirmişlər. Şahqulu bəy, Susəni bəy və başqalarının adını xağtırlamaq mümkündür. Kişvərinin yaradıcılığında bu məsələ nisbətən başqa xarakterdədir. Əgər yuxarıda adlarını çəkdiyimiz şairlər Orta Asiyada olub bilavasitə Nəvai şerindən təsirlənərək vətənə qayıtmışlarsa, Kişvərinin Orta Asiyaya getdiyi bizə məlum deyil, gedə bilməsi ehtimalı da o qədər güclü deyildir. “Təbriz hökmdarından muradım hasil olmadı, ona görə də Səmərqənd türklərinin yanına getsəm, bu mənə eyib olmaz”. Deməli, şair Sultan Hüseyn Bayqara sarayına getməyi ancaq arzu etmişdir. Bütün bunları xatırlamaqda məqsəd odur ki, Kişvərinin Nəvai təsiri ilə şeirlər yazmasını doğru izah edək. Onun Nəvaiddən təsirlənməsi Nəvai və XV əsr özbək şerinin nailiyyətləri ilə izah edilməlidir. Çünki özbək xalqı Nəvainin simasında öz Füzülisini məhz XV əsrdə yetişdirir. Belə böyük bir şəxsiyyətin Kişvəriyə və başqa Azərbaycan şairlərinə güclü təsir etməsi bax buna görə qanunauyğun sayılmalıdır. Lakin Kişvərini ancaq Nəvai təsiri ilə yazan şair, onun təsir dairəsindən çıxıbilməyən bir sənətkar kimi düşünmək səhv olardı. Kişvəri yeri gəldikdə özünü Nəvaiddən heç də əskik şair hesab etmir.

Kişvəri şeri Nəvai şerindən əskik iməs,  
Bəxtinə düşsəydi bir Sultan Hüseyni Bayqara.

Deməli, Kişvəri Nəvainin təqlidçisi, onun təsiri hesabına sənətkar olan şair deyildir. Sadəcə dahi özbək müasirinin hünərini qiymətdəndirməyi bacarmağa qadir olan, qiymətləndirən bir şairdir. Onun Nəvainin:

Görgəli hüsünü zarü mübtəla boldum sana,  
Ni bəlalığ gün idi kim aşına boldum sana.

və

Bərğa xublarnın qədrü rüxsarü xəttü xali bar  
Leyk ol kim bizni bihal eylər özgə hali bar.

mətləli qəzəllərini təxmis etməsini bu şəkildə izah etmək olar. Axı böyük Füzuli də Həbibinin şerini təxmis etmişdir. Beləliklə, aydın olur ki, Kişvərinin Nəvai şeri ilə əlaqəsi böyük özbək şairinə hörmət əlamətidir.

Kişvərinin şeirləri Füzuliyə qədərki anadilli şerin ən məzmunlu, siqlətli nümunələrindəndir. Əsərlərində dərin kədər olan Kişvəri də hər şeydən əvvəl zəmanədən, dövrdən, dövrün ədalətsiz işlərindən kədərlənmişdir.

Bir əhli-dil hanı ki ona şikvə qılmalı,  
Dərdi-fəraqi yarü qəmi-ruzigardən.

Yaxud:

Məni ta ruzigari-səngdil ayırdı yarımədən,  
Nə gördüm ruzi-xoş hərgiz, nə xoşluq ruzigarimdən.  
Məzarim üstünə hərdəm nədən ağlar bahar ayı,  
Məyər kim oxudu dərdi-dilim, lövhi-məzarimdən.



Açılmaz qönçə tək könlüm baharı-bağdən bir dəm  
Ki, məhruməm məni-xuninciyər, bağı bəharimdən.  
Bitər nəxli-bələvü yarpağıdır dağı-nomidi,  
Nə yerdə kim düşər bir danə çeşmi-əşgbarimdən.  
Məni göydürdün, amma var könlüm içrə atəşlər,  
Sənin sarı əgər qoşa, həzər qılğıl qübarimdən.  
Saraldı hicridən üzüm, kəsilməz gözlərim yaşı,  
Diriğa, zəfəran bitdi üzari-laləzarimdən.

Bu şeirdəki dərin ictimai kədər göz qabağındadır. Zəmanəsində bir gözəllik, xoşluq görməyən aşıqın könlü bir dəm açılmaz, göz yaşından bir damla düşən yerdə bitən ağac bəla ağacıdır, yarpağı ümüdsizlik yarpağıdır, lalə rəngli üzündən ancaq zəfəran bitmişdir. Onun məzarı üstündə daim bahar buludu göz yaşı tökür, sanki qəbir daşı üzərindəki yazıdan ürək dərdlərini oxuyub. Şairi bu qədər dərinədən kədərlənməyə məcbur edən “səngdil ruzigardır” – daş ürəkli zəmanədir. Dövrün nəcib adamları bahar və bağından – ən gözəl, nəcib arzularından uzaq düşdükləri üçün bir an ürəkləri açılmaz. Biz Kişvərinin kədərində Füzuli kədərinə yaxın bir məzmun görürük.

Bəs ki sənsiz göyürür bağrımı hicran qayğusu,  
Nə könlü pərvəsi qaldı məndə, nə can qayğusu.  
Küfrün istər kafirü iman müsəlman mən səni  
Aşıqı-sadiqdə yoxdur küfrü iman qayğusu.  
Dərdü möhnət rəhgüzardır mana qanlı könlü,  
Vəh ki öldürdü məni hər ləhzə mehman qayğusu.  
Ey müsəlmanlar, bulun axir mənə bir çarə kim  
Küfrə döndərdi məni ol namüsəlman qayğusu.  
Çün bilirsən Kişvərinin dərdi dərmanatsız dürür,  
Ey təbib, axir məni öldürdü dərman qayğusu.

Bu qəzəldə aşıqanə motiv əsasında güclü bir azadfikirlilik, dövrün ədalətsizliklərindən narazılıq meyli, gözəllik, ədalət, insanlıq arzusu ifadə olunmuşdur. Kişvəri üçün də məhəbbət böyük arzu və amalları tərənnüm etmək üçün bir vasitə rolunu oynayır. Onun həsrətini çəkdiyi namüsəlman əslində ümumi, mücərrəd fəlsəfi bir məfhumdur. Lakin bu mücərrədlik altında güclü, dərin bir reallıq vardır. Şairin hissləri, həyəcanları, kədəri realdır. Lakin bu kədər birbaşa deyil, rəmzi şəkildə ifadə edilmişdir.

Kişvərinin ümumi kədərinə bir də qəriblik kədəri əlavə olunmuşdur. Görünür Dilməqanda, ya Qəzvinə doğulan şair özünü Təbrizdə qərib, kimsəsiz saymışdır. Onun dərdlərinə şərik olan, dar günündə onu yada salan, təsəlli verən adamlar tapmamış, vətəninə, doğulduğu eli-obanı xatırlamışdır.

Qürbət məni zarü natəvan qıldı yenə,  
Seylabi-sirişkimni rəvan qıldı yenə.

Qəm bülbülü kim uçdu fərəh bürcündən,  
Könlüm qəfəsini aşayan qıldı yenə.

“Olmasun” rədifli qəzəlində də şair eyni qərıblıq duyğularını ifadə etmiş, dərın ictimai kədərini bu qərıblıq kədərinə qataraq maraqlı bir əsər yaratmışdır.

Diməzəm kim yarıdın könlümə azar olmasun,  
Razıyam azardən, azarı-bizar olmasun.  
Şeyx Sənan tək nə din qaldı, nə imanım mənım,  
Heç müsəlman oğluna kafir qızı yar olmasun.  
Eşqdən zünnar bağlar birəhmənlər camidə,  
Mişkbu saçından özgə bizgə zünnar olmasun.  
Bəxt əgər qılsa mədəd, uyxumğə girsən bir gecə,  
İstərəm bəxtimni kim ta həsr bidar olmasun.  
Gözümdən bimarəmə yerim pozuq mehrablar  
Kişvəri heç kim qərıblıq içrə bimar olmasun.

Mələmdür ki, Kişvəri Sultan Yəqubun dövründə Təbrizə, Ağqoyunluların sarayına gəlmiş, “Xosrovi-Təbrizin” yanında yaşamışdır. Onun ölmündən sonra hamı tərəfindən tərək edilən, unudulan şair Təbrizdə qalmış, qərıblıq hiss etmiş, başqa dərdləri ilə bərabər qərıblıq dərdi də onu çox incitmişdir. Hər halda şairin başqa bir yerə getdiyi bizə məlum deyil. Doğulduğı yerdən Təbrizə gəldiyi isə əsərləri ilə təsdiq edilir. Ona görə də şairin qərıblıkdən şikayətini Təbriz həyatı ilə əlaqələndirmək mümkündür. Onun qərıblılığının Təbriz məscidlərindən birinin küncündə keçdiyini iddia etmək o qədər də böyük səhv deyil.

Kişvəri poeziyasında insan gözəlliyinin tərənnümünə xüsusi yer verilmişdir. İntibah dövrü sənətkarı kimi o, insan qarşısında səcdə etməyə hazırdır. İnsanın gözəlliyini günəşdən artıq tutur. Əlvən boyalarla insanı tərənnüm edir. “Təşrihül-bədən” adlı bir şerində insanı başdan-ayağa qədər qeyri-adi gözəl bir varlıq kimi göstərir. Bədii suallar şəklində qurulan, vahid formaya malik həmin əsərdə şairin insan gözəlliyinə sonsuz vurğunluğu ifadə olunmuşdur.

Yarəb, ol balamidür ya şaxi-ər’ərdür nədür?!  
Gülbini-firdövs, ya rəşki-sənubərdür nədür?!  
Yarəb, ol giysumudur, ya qarə yılan, hiç, hiç!  
Sünbülü-səhrayı-Çin, ya cə’di ənberdür nədür?!  
Yarəb, ol alınmıdır, ya güzğüdür, ya Cami-Cəm  
Dolu ayın parəsi, ya bürçi-xavərdür nədür?!  
Yarəb, ol əndamdur, ya bərgi-nəsrin, ya səmən,  
Qaqumi-tər, ya həvasildin yetən pərdür nədür?!

Əvvəldən axıra qədər bu şəkildə davam edən şeir şairin insan gözəlliyi qarşısındakı heyranlığını ifadə etməklə bərabər onun dərın humanizmini də sübut

edir. “Göyçəkdür” rədifli qəzəldə şair sevgilisinin gözəlliyindən söz açmış olur. Sevgilisinin hüsnünü səmimi, obrazlı bir dillə vəsf edən aşiqin hissləri o qədər təbii, inandırıcı boyalarla verilmişdir ki, oxucu şeirdən böyük zövq alır:

Mənim bir dilbərim var ki, ləbü göftarı göyçəkdür,  
Tənü əndamı bəs nazik, qədü rəftarı göyçəkdür.  
Dəhani çeşməyi-heyvan, xəti Xızrü ləbi İsa,  
Saçı sünbül, gözü nərgis, güli-rüxsarı göyçəkdür,  
Yüzü rəngin, sözü şirin, ləbi qönçə, beli incə,  
Ana hər nəsnə kim Tanrı veribdir bari göyçəkdür.  
Dilü canı zərü simü evü mülki nədər, yarəb,  
Bu viran dünyadə hər kim ki, anın yarı göyçəkdür,  
Günəş göyçəkdürür derlər, bəli, göyçəkdürür amma,  
Sənin göyçəkliyin yanında ol naçarı göyçəkdür.  
Ləbi-lə'lü xətti səbzın sifatin Kışvəri söylər,  
Anunçündür ki sözü dilgəşü əş'arı göyçəkdür.

İnsan gözəlliyinin himni kimi qiymətləndirilə bilən bu şerin sonluğu da çox maraqlıdır: Şairin şeirləri ona görə ürəkəcan və gözəldir ki, obyektin insandır. Bu şeirlərdə tərənnüm edilən insan real olmaqla bərabər, həm də humanist ziyalıların idealının, arzusunun, düşüncələrinin təcəssümü idi. Onlar həyatın bütün gözəlliklərini həmin insanda tapırdılar:

Şəkkərin şirinliğivü badənin keyfiyyəti,  
Qönçənin xəndanlığı, yaquti-nabın qiyməti,  
Xızrın ənfası bilə abi-həyatın şərbəti,  
Səlsəbilin lütfüvü heyvan suyunun ləzzəti  
Kövsərin mahiyəti lə'li-dürəşanıdır.

Kışvərinin şerində diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də, onda şair-aşiqin simasında qələmə alınan yeni tipli insan surətidir. Bu yeni insan əsrin əsas nümayəndələrindən ciddi şəkildə seçilir. Elə bil ki, “Özgədir” rədifli qəzəl bu məsələni aydınlaşdırmaq üçün yazılmışdır. Bu mövzuya müxtəlif şeirlərində dönə-dönə qayıdan sənətkar həmin əsərdə “aşiqlər” və “özlər” problemini daha aydın şəkildə həll etmişdir. Romantik boyalarla süslənən, ənənəvi bənzətmələrdən, eyhamlardan sıx-sıx misallar götürülən “Özgədir” şeri Kışvəri dünyagörüşündəki azadfikirliyi müəyyənləşdirir, onun cəbhəsini, mövqeyini, kimin tərəfində durduğunu aydınlaşdırır. Aşiqlərin ideali və ideala sədaqəti, zahidlərin ideali və ideala sədaqəti ilə kəskin şəkildə qarşılaşdırılır, bunların özgə-özlər şeylər olduğu bildirilir.

Ey könül, hər kimsəyə yar olmagil, yar özgədir,  
Yar olur hər kim, vəli yarı-vəfadar özgədir.  
Sürmə qapundan məni-bixanumani kim sana

Bulunur aşiq, vəliyken aşiqi-zar özgədir.  
Hüsnünə mən can verirmən, xalq ana nəzzaregi,  
Özgədir əhli-təməşavü xiridar özgədir.  
Aşiqəm der zahid, amma canə qıymaz vəqti-kar,  
Ev xəyalı özgəvü sövdayi-bazar özgədir.  
Bütpersti qımama, ey pakdamən şeyx kim,  
Zikrü təsbeh özgəvü naqusü zünnar özgədir.  
Badə içmək yar ilən xəlvətdə xoşdur, Kişvəri,  
Leyk əgər bolsa müyəssər, gəşti-gülzar özgədir.

Aşiqin mənəvi aləminə yad olan adamlar bu şeirdə aydın göstərilmişdir. Bunlar cana qıymayan zahidlər, “pakdamən” şeyxlər, təməşə əhli olanlardır. Bunlar zikr və təsbehlə kifayətlənən qanun qurularıdır. Bu adamlar adlarından görüldüyü kimi mənəvi azadlıq simvolu kimi işlənən naqus və zünnardan qorxanlardır. Birinin meydanı xəlvət, digərinin gülzar və çəməndir. Kişvərinin aşiq qəhrəmanı da tez-tez özünü Fərhad və Məcnunla müqayisə edir. Özünü də onlarla birlikdə eşq vadisinin “gümrahları” adlandırır. Həm də “gümrah” olmasından xəcalət çəkmir, əksinə fəxr edir, sevindir.

Bir mənəm, bir Kuhkən Məcnun ilən yekdil rəfiq  
Vadiyi-eşq içrə düşmüş bir neçə gümrahlar.

Kişvərinin həyat və insan haqqındakı düşüncələri, ondakı güclü mənəvi azadlıq meylləri birdən-birə yaranmamışdır. Bir çox ölkələrə səfər edən, qütbətdə yaşayan sənətkar tədricən humanist bir ziyalı kimi yetişmişdir. Rübailərinin birində buna işarə edərək şair yazır:

Hər qövm ilə qıldım bu cahən mülkün seyr,  
Gəh manei-şər boldumü gəh manei-xeyr.  
Gör kim nə müsəlman bolubam axiri-kar,  
Mən mö'təkifi-məscidü dil sakini deyr.

Zahirən dindar, müsəlman, məscidə meyl edən sənətkar qəlbən, ruhən “sakini-deyr”ə çevrilmiş, azad düşünən, ehkamlara biganə bir ziyalı olmuşdur.

Kişvərinin şeirlərində güclü həyat eşqi duyulur. İnsanın dünyaya bir dəfə gəldiyini aydın dərk edən sənətkar çalışır ki, onun gözəlliklərindən zövq alsın, insan kimi yaşasın. Onun şeirlərinə hələ Füzuli qəzəllərinə məxsus dünya kədəri hakim kəsilməmişdir. Şairin şeirlərində bədiü fəlsəfi ümumiləşdirmələrlə, rəmzlərlə yanaşı həyatilik, gerçəkliyə bağlılıq var. Kişvərinin arzuları çox vaxt aydındır, konkretidir.

Bir saqivü bir sürahivü səhni-çəmən,  
Bir mix kəbabü bir büti-sim zəğən,

Bir mütribü bir kitabü bir şali-kühən,  
Artuq diləyəm, bağruma bıçaq urəsən!

Burdakı arzular həyatı olduğu qədər də gözəldir, çatılması mümkün arzulardır. Saqi, sürahi, çəmən, bir şiş kabab, kitab, köhnə şal, bir mütrüb, bir gümüş buxaqlı gözəl. Lakin bu konkret arzular özü də daha mühüm arzular üçün bəhanədir. Şairin əsas məqsədi insanı həyata, həyatın gözəlliklərindən zövq almağa, ömrü mənalı keçirməyə çağırmaqdır. Burda da zahiri nəfsi öldürmək çağırışlarına etiraz ifadə olunmuşdur. Rübainin əsas pafosu, gözəlli, musiqili real bir həyata çağırışdır. Bununla da, müəllif dinin axirət vədlərinə etirazını bildirmişdir. Eyni həyata çağırış ruhunu aşağıdakı rübaidə də görmək mümkündür.

Cana, mənü sən bolğalı Mahmudü Əyaz,  
Sən işvəvü naz elivü mən əhli-niyaz.  
Badə içəli, eyş edəli vəsl ilə kim,  
Biz bulmayası çox olasudur ğışü yaz.

Uğursuzluqdan, nakamlıqdan şikayətlənən şair həyatdan zövq almağı, sevinməyi, şadlanmağı hər şeydən üstün tutur. Kişvəriyə görə qəmlər özü də keçicidir. Hicran gecəsi gec-tez vüsəl sübhü ilə əvəz olunacaqdır. Çünki hər enişin bir yoxuşu, hər yoxuşun bir enişi vardır. İnsan həyatın mənasını anlamalı, onu mənalı keçirməyə çalışmalıdır.

Şami-hicran sonrası sübhi-vüsəl irür, bəli,  
Hər eniş bir yoxuşdur, hər yoxuşa bir eniş.

Kişvərinin poeziyası formaca rəğarəng, məzmunca dərin bir poeziyadır. Onun şeirlərində XV əsrin ikinci yarısında Azərbaycan xalqının siyasi, ictimai, iqtisadi sahədə qazandığı müvəffəqiyyətlərdən doğan nikbinlik, həm də feodal idarə üsulunun nəticəsi olaraq meydana çıxan nöqsanlar ifadə olunmuşdur. Bu poeziyada insanlıq, gözəllik, humanizm tərənnüm olunmuşdur. Kişvərinin şeirləri sənətkarlıq baxımından da kamildir. Şərq şeirinin poetikasına yaxından bələd olan sənətkar əsərlərini əlvan boyalarla bəzəyir, hər mövzu, hər fikir üçün yeni-yeni bənzətmələr, cinaslar, təkrirlər, suallar və başqa bədii vasitələr tapır. Onda sənətkarlıq əsas məqsəd olmayıb, fikrin, hissənin daha təbii, güclü ifadəsinə xidmət edir.

Kişvəri XV əsrin ən görkəmli sənətkarlarından biri olmaqla bərabər ədəbiyyatımızın sonrakı inkişafına da müəyyən qədər təsir göstərmişdir.

*Əlyar Səfərli*

# QƏZƏLLƏR

\* \* \*

Çün cəmalın pərtövi-sübhi-kəramətdür mana,  
Bir nəfəs kim, görməzəm şami-qiyamətdür mana.

Səndən ayru kim, diri qaldım anuñün dəmbədəm,  
Dişləyib ağzımda əngüştü-nədəmətdür mana.

Sanma kim, yağan doludur hər bahar əflakdən  
Kim, zəmanə yağdırıb; səngi-mələmətdür mana.

Gözlərin dövrində, yarəb kim, zəvali bulmasın  
Guşeyi-meyxanə kim, cayi-iqamətdür mana.

Mən mələmət kuyinin ovbaşiyəm, ey Kişvəri,  
Adı bədnam eyləyən rindü sələmətdür mana.

\* \* \*

Ey pəriləb, demə həq bir parə can vermiş sana,  
Çəşmeyi-heyvan deyib, şəkli-dəhan vermiş sana.

Karigahi-afərinış içrə guya dəsti-sün,  
Riştəyi-can birlə peyvəndi-miyan vermiş sana.

Qıldı qurban kirpigün navəklərilən könlümü,  
Ol ki çatmaqışidən iki kəman vermiş sana.

Arizin bağı su içər çəşmeyi-xurşiddən  
Demə ariz kim, behiştü-cavidan vermiş sana.

Ol kim axıtdı gözindən ərğəvani yaşlar,  
Türreyi-şümşadü rəngi-ərğəvan vermiş sana.

Kişvərini qılma növmid, ey gözəllər şahi kim,  
Çoxdan ol biçarə ümmidilə can vermiş sana.

\* \* \*

Səndən ayru yüz ğəmi dərdü mələmətdir mana,  
Nə xoşam, nə naxoşam, bilməm nə halətdir mana.

Hicrimə qatlan deyincə, tiği çək öldür məni,  
Həq rızasıçün ki, bu eyni-ədalətdyr mana.

Mylki-həsti içrə nə hasil mana bazari-ğərm,  
İmdi kim, kuyi-ədəm sarı həvalətdir mana.

Eşqdən keç der mana idraksız zahid, vəli  
Bilməz anı kim, bu bir eybi-cəhalətdr mana.

Yar göndərmiş bitik kim, Kişvərini öldürün,  
Xoşdiləm kim, bir nişani-istimalətdür mana.

\* \* \*

Alma, cana, canımı kim, can ilən yarəm sana,  
Bivəfəliq qılma kim, yari-vəfadaram sana.

Yusifin gərçi xiridarı çox irür hüsn ilə,  
Nəqdi-can birlə məni-bidil xiridaram sana.

Keçdi ömrüm naləvü zari bilə səndən iraq,  
Qıl tərəhhüm bir nəzər kim, aşıqi-zarəm sana.

Qismətim ənduhü ğəm boldisə səndən yox əcəb,  
Mən çü qismət günidən bərlü giriftarəm sana.

\* \* \*

Düşmüşəm bir şalə sənsiz natəvanü zar olub  
Kim, əcəl yanımdan ayrılmaz mana qəmxar olub.

Həs-rəta, dərda, diriğa kim, bu bəxti-tirədən,  
Qalmışam mən yarsız, yar özgələrnən yar olub.

Bilməzəm kim, neylədim bu qan olası könlümə  
Kim, qaçar hər yan məni-biçarədən bizar olub.

Qəddü yüzündən irəğ bağı-behişti neylərəm,  
Sərvü gül hər biri ayru, gözlərimdə xar olub.

Surətin ta gördü, cana, xəstəxatir Kişvəri,  
Baxa qalmış eşigində surəti-divar olub.

\* \* \*

Mələlət yelindən zülfin pərişan bolmasun yarəb,  
Nihali qamətün, ey sərv, lərzən bolmasun yarəb.

Cəmalın bağına badi-müxalif dəgməsün hərgiz,  
Ləbinə ehtiyac abi-heyvan bolmasun yarəb.

Gözün bimar imiş, cana, gərək bimarə qurbani,  
Ana mən natəvandan özgə qurban bolmasun yarəb.

Əgər bilsəm ki, can versəm sana sağlıq irür mümkün,  
Əgər can verməsəm, cana, mana can bolmasun yarəb.

Əcəl der kim, səni, ey Kişvəri, qurban qılam yarə,  
Zəhi dövlət əgər qılsa pəşiman bolmasun yarəb.

\* \* \*

Vay kim, olmaz mana ol lə'li-ruhəfza nəсіб,  
Ləblərinin şərbətindən binəsibəm, ya nəсіб.

Sancılur kiprikləri könlümə sorsam lə'lini,  
Bolmadı vəh kim, mana bir xarsız xurma nəсіб.



Gülşəni-kuyunğa, ey huri, rəqib niçün girir,  
Kafirə çün bolmaz irür cənnətül-məva nəsib.

Artuğ-əskük boldular səndən nəsib əhli-vəfa,  
Bolmuşam rüsvaylıq, səndən mənə rüsva nəsib.

Guşəşi-bifayidə niçündürür, ey Kişvəri,  
Bişü kəm çün hiç kimə bolmaz nəsib, illa nəsib.

\* \* \*

Xəstə canım çəkdi ah, ol nərgisi-fəttan görüb,  
Avçı tək kim, ox çıxarub səlbədən ceyran görüb.

Həlqəyi-zülfini görgəc könlümün əfğanıdır,  
Tiflyanlıq kim, çığırğay nagəhan yılan görüb.

Gözlərim qanın görüb qaçdı qara yüzlü rəqib,  
Yoxdurur, cana, əcəb gər qaçsa hindu qan görüb.

Ləblərin öpgəc əlimdən getdi ol zülfü-siyah,  
Brəhmən küfrin unatdı ləzzəti-iman görüb.

Kişvəri qaçmaz gəmindən necə kim, var canı kim,  
Yüz çevirməz ləşgəri, sultanidən ehsan görüb.

\* \* \*

Eşigində düşmüşəm hər gecə daşə yastanıb,  
Gözlərim giryanü köksüm yarəvü bagrım yanıb.

Gecələr zülfin xəyalında məni-aşuftəhal,  
Uyxuda yılan görüb mən ləhzə-ləhzə səksənib...

Seyd boldum ahuyi-çəşminəvü bu türfə kim,  
Seydi-rağib ölməgə səyyad andan muctənib.

Yar bir olur cəhanda, Kişvəri, aşıq isən,  
Vermə könlün bir pəriru şivəsinə aldanıb.

\* \* \*

Vəh ki, bir namehriban dildarı sevdim aqibət,  
Munca gəzdüm, bir vəfasız yarı sevdim aqibət.

Xublar çox gördüm, əmma Tanrının təqdiridən,  
Rəhmsiz bir kafiri-xunxarı sevdim aqibət.

Bu cahan bağında köp xari-cəfa çəkdim, vəli  
Bir xuraman sərvü gülrüxsarı sevdim aqibət.

Bir pərinin saçı sevdası düşübdür başıma,  
Tərk edib təsbihivü, zünnarı sevdim aqibət.

Həsretindən oda yandığı üçün qul Kişvəri,  
Ol səbəbdən çün səməndər narı sevdim aqibət.

\* \* \*

Ləbin şagirdidir xalın, yazıbdır xaməyi-qüdrət  
Cəmalun səfhəsində kim, anın ustadinə rəhmət.

Bolursan, ey könül, həmdəm, bu bədxular bilə, leykin  
Yə'qin qıldım mən imdi kim, sənə xoşluq verür zəhmət.

Çü düşdüm yardən ayru, kərəm qıl, ey əcəl, barı,  
Bu canı məndən algil kim, irür həm muzdü, həm minnət.

Rəhi-təhqiqini tut, zahida, qoy rəsmi-təqlidi  
Ki, mən həm bu biyabanda yügürdüm bir neçə müddət.

Qılıb mən nəzr kim, yapam səbil meyxanələr hər yan,  
Ləbin dövrində gər bir gün xuda versə mana dövlət.

Gözi yadı bilə cana, yenə yüzi qara könlüm,  
Düşübdür kuhü səhraya, keyiklərlən tutub ülfət.

Gədədür Kişvəri, leykin visalından təməl yüzməz,  
Kişi gər şahü gər dərviş, ana ali gərək himmət.

\* \* \*

Vəh ki, rüsvalıq bilə əfsanə boldum aqibət,  
Bisərü samanlara həmxanə boldum aqibət.

Munca lafi-əqlü danış kim, urardım ah kim,  
Bir pərirüxsar üçün divanə boldum aqibət.

Danə-danə əşk saçdım gözlərimdən, şükr kim,  
Bir girami gövhəri-yekdanə boldum aqibət.

Mən ki, bir əhli-səlah irdim ləbin yadı bilə,  
Məstü bixud sakini-meyxanə boldum aqibət.

Kişvərinün könlini tapdum xiyalın məskəni,  
Hasilin kim, gəncdür, viranə boldum aqibət.

\* \* \*

Vəh ki, mən biçarəni biçarə qıldın aqibət,  
Dərbədər salıb məni avarə qıldın aqibət.

Qönçə tək ağzım dolu xunabi-həsərət eyləyib,  
Gül kimi pırahənimi parə qıldın aqibət.

Ancə güldün mən fəqiri-natəvan əhvalinə  
Kim, nəsibim girneyi-həmvarə qıldın aqibət.

Gərçi öldürdün məni-bimarini həsrət bilə,  
Şükr kim, tabutuma nəzzarə qıldın aqibət.

Çak qıldın Kişvərinin könlini tiği-hicr ilə,  
Razi pünhanı anun aşkarə qıldın aqibət.

\* \* \*

Yüzün sübhi-kəramətdür, kəramət,  
Saçın şami-qiyamətdür, qiyamət.

Bu kim, ağzımda qalmış həsrətindən,  
Səri-əngüşt nədamətdür, nədamət.

Yağan sən yar üçün əgyar əlindən  
Mana səngi-mələmətdür, mələmət.

Gözümdə qıl vətən, ey sərv boylu  
Ki, xoş cayı-iqamətdür, iqamət.

Sana qul Kişvəri ta aşiq oldu,  
Bərüsvayi-mələmətdür, mələmət.

\* \* \*

Ey çəkib şaxi-sənubər tək qədü bala, yigit,  
Arizün firdovs bağında güli rə'na, yigit.

Gülşəni-cənnətdə bitkən naz ilə nazik nihal,  
Hüsən bürcündə doğub mahi-fələksima, yigit.

Sərxoşan beli açuq, aşüftə kakil, məst naz,  
Ey b iməs sormağ gəliş handandur, ey mirza, yigit.

Sən mələksən, ya pəri, ya huri, ya nəxli-behişt  
Kim, bəni adəmdə bolmas sən tək rə'na, yigit.

Dili bülbül, zülfi sünbül, xalı filfil, boyu sərv,  
Xətti səbzə, yüzi lalə, gözləri şəhla, yigit.

Nolası qul Kişvərinin halı sən bədmehr ilən,  
Ol qərib pirü sən bir şuxi-bipərva, yigit.

\* \* \*

Sələmət əhlini xunxarə çeşmin nagəhan görgəc,  
İrür xəşbəxt onun tək kim, hərəmi karivan görgəc.

Xuraman qəddini görgəc məni-divanə can verdim,  
Uş andağ kim, verür can tilbə it abi-rəvan görgəc.

Saçun fikridürür könlümdə, yox təskini anuñçün  
Necə uysun bir av qoynunda tulğanmış yılan görgəc.

Bəzətmiş zərvərəq birlə yüzü tərک azdurdu könlümni  
Ki, tiflin meyi çoxraqdur vərəqi-zərfişan görgəc.

Nişani-xaki-payini öpərmən xanda kim, görsəm,  
Anun tək kim, öpərlər xəlq sultandan nişan görgəc.

Sarı don içrə ta görsəni laləm təhəyyürdən  
Ki, çıxmaz üni bülbülün gülüstani xəzan görgəc.

Səri-kuyində anmaz Kişvəri firdovsi-gülzari,  
Mühəqqər bağı unatdı behişt-i-cavidan görgəc.

\* \* \*

Məni mən etmə, ey zahid, fəğandan ruyi-yar olğac  
Ki bülbülün fəğandan ixtiyarı yox bahar olğac.

Nə yarımından vəfa gördüm, nə xoşluğ ruzigarimdən,  
Vəfalu yar həm xoşdur, cəfayi-ruzigar olğac.

Fələk eyvanına hər yan düşər od könlüm ahindən,  
Yıxar tufan səlamət evini çeşm əşkibar olğac.

Vəsiyyətin bu kim, andan qoparma, ey səhər yeli,  
Səri-kuyində bu xaki təni-zarim ğubar olğac.

\* \* \*

Türkinin kim, qəsdı canı-natəvan qılmaqdadur,  
Qoymağil kim, məst olub hər guşə qan qılmaqdadur.

Qanlı könlüm bir güli-rə'nayə aşıqdür, vəli  
Ğönçə tək qandur bu dərd eldən nihan qılmaqdadur.

Bilməzəm kim, neylədim ol bivəfa həqqinə kim,  
Necə yaxşılıq qıurmən qəsdı-can qılmaqdadur.

Qaşların yayını dartar xəstə canlani görüb,  
Ol hərami tək ki, qəsdı-karivan qılmaqdadur.

Gər səba qıldı pərişan zülfini qayıрма kim,  
Ənbəri-tərdən yüzünə sayəban qılmaqdadur.

Çün gedir təndən könül əfğan qılursa qılma eyb  
Kim, əziz mehmanı evdən ol rəvan qılmaqdadur.

Xanüman fikrindədürlər ruzü şəb xəlqi-cəhan,  
Kişvəriyi-xəstə tərki-xanüman qılmaqdadur.

\* \* \*

Ol türki-pərivəş ki, gözü eyni-bələdur,  
Mehrabı-qaşı bilə gözü qiblənümadur.

Xətti Xızrə lə'li-ləbi çeşməyi-heyvan,  
Zülfi pəri-tavus, vəli bağı qaradur.

Sənsiz nəfəsi-könlümə yox rahətü aram,  
Bilmən niyə bu qan ola sinə, nə bələdur.

Bir söz bilə yüz mürdəyə can verdi dodağın,  
Ağzıncə əgər var, vəli dari-şifadur.

Təbrizdə çox sərvqədü, lalərux, əmma,  
Mən sevdüğüm ol səbxət, al qəbadur.

Mən bəndəni məhrum qılıb sən eşigindən,  
Adil şəhidən zülmü tə'əddi nə rəvadur.

Ta xani-Nəvidən alur çaşniyi-şe'r,  
Qul Kişvəri üşşaqara bir əhli-nəvadur.

\* \* \*

Dustlar guya ki, düşmən sözünü guş etdilər  
Kim, bizi yekbarə xatirdən fəramuş etdilər.

Bizdən ayru bəzmi-işrət içrə bolsun nuşi-can,  
Dolu-dolu bivəfalığ cami kim, nuş etdilər.

Sürmə naz ilə çeşminni çü qıldılar siyah,  
Bu qara bəxtümni həm ol gün siyəhpuş etdilər.

Süt əmərkən ağlar irdi xəstə Məcnun Leyli deb,  
Mehribanlıq sütü birlə anı xamuş etdilər.

Töktilər qul Kişvərinin ka'sinə bir cürə kim,  
Ta dəmi sübhi-qiyamət anı mədhuş etdilər.

\* \* \*

Getdilər əhbabü mən miskini giryən qıldılar,  
Atəşi-həsrət bilə bağrımı büryan qıldılar.

Zindəgani gərçi düşvar etdilər mən xəstəyə,  
Şükr kim, yüz mehnəti-can kəndin asan qıldılar.

Mümkün irməs daxı surət bağlaya mə'murəlik;  
Xanəyi-səbrü qərarimni ki, viran qıldılar.

Göz qarasın birlə yazdım yarə şərhi-iştiaq,  
Mərdümi-çeşmüm ana şəngərfi-ünvan qıldılar.

Mayıl irdi könli ol şuxun vəfavü mehrə, leyk  
Bir neçə bədmehrlər anı pəşiman qıldılar.

Yetmədi heç kim dəhanın sirrinə kim, əhli qeyb  
Xəlqdən ol çeşməyi-heyvani pünhan qıldılar.

Gözləri qanından oldu payı ta sər sürxpuş,  
Sanə kim, Kişvərini növmüsəlman qıldılar.

\* \* \*

Dəmi-rühul qüds cana, ləbi-şəkkərfəşanındur,  
Hidayət şəm'i kim, derlər zəmiri-xordedanındur.

Çü məqbuli-təbaye'sən məhəbbət əhlidən qaçma  
Ki sən mürği-behiştisən, köüllər aşıyanındur.

Gəl ey güldəsteyi-bağ-i-cəvani çəkməgil damən,  
Bu piri-xəstədən kim, bir-iki dəm mihmanındur.

İşim durmuya ruzü şəb çıxalı sən kənarımdan,  
Məni mu tək zəif etkən sənün muyi-məyanındur.

Təvanani qənimət bil inayət qılmagil əskük,  
Cığərxun Kişvəridən kim, fəqirü natəvanındur.

\* \* \*

Bizdən sarı ol mah könülni savudubdur,  
Yarəb, nə bəla, əhli-vəfani unudubdur.

Kuyindən irəğ düşdülər əhbabi-vəfadar,  
Ta həzrətinə şumi-rəqibi yadurubdur.

Gül pirəhənindən əsəri zahir olubdur.  
Hər xuni-cığər bülbüli-miskin ki, yudubdur.

Sər ta qədəmim basdı xəyali-səri-zülfi,  
Gör sarmaşuği necə bu nəxli qurudubdur.

Derlər ki, sana yardur, ey Kişvəri, şux ol,  
Eylə dəgül axı, nə əcayib yaradıbdur.

\* \* \*

Yarsız qaldım yenə, biyarlıq müşküldürür,  
Biənisü munisü gəmxarlıq müşküldürür.

Ol gözi bimarədən ayru ğəribü xəstəmən,  
Ğəribü bikəslikü bimarlıq müşküldürür.

Hər necə azar qılsa yar yarımduz həman,  
Ğəm iməs azarlıq, bizarlıq müşküldürür.



Bir nihali-tazəni sevdüm ki, bərxurdar ola,  
Gərçi andan mana bərxurdarlıq müşküldür.

Ey ki, dərşən Kişvəri huşyar bolmaz bir zaman,  
Sakini-meyxanəvü huşyarlıq müşküldür.

\* \* \*

Mənim bir dilbərim var kim, ləbü göftari gögçəkdir,  
Tənü əndami bəs nazik, qədü rəftari gögçəkdir.

Dəhanı çeşmeyi-heyvan, xəti Xizrü ləbi İsa,  
Saçı sünbül, gözü nərgis, güli-rüxsari gögçəkdir.

Yüzü rəngin, sözi şirin, ləbi gönçə, beli incə,  
Ana hər nəsnə kim, Tanrı verübdür, vari gögçəkdir.

Dilü canü zərü simü evü mülki nədə, yarəb,  
Bu viran dünyadə hər kim ki, anın yarı gögçəkdir.

Günəş gögçəkdirür derlər, bəli gögçəkdirür, əmma,  
Sənün gögçəkliğin yanında ol naçarı gögçəkdir.

Mana dər xəlq kim, yarun əcəb bimehrü bədxudur,  
Özi bilür əgər bimehrü bədxu, bari gögçəkdir.

Ləbi-dədü xəti-səbzın sifətin Kişvəri söylər, –  
Anınçündür ki, sözi dilkəşü əşari gögçəkdir.

\* \* \*

Canım dəhənün fikridə mə'dum olasıdır,  
Bu nüktə ki, dedim, sana məfhum olasıdır.

Məhfum olan aşiqi-dilxəstə ləbindən,  
Məhşər günidə əlbəttə məhrum olasıdır.

Ağzına kimi var, kimi yox deyürlər,  
Var isə daxı nöqteyi-mövhum olasıdır.

Divanə dilimnin gərişi gər budur axır,  
Səndən daxı, məndən daxı məhrum olasıdır.

Düşməni ki, der Kişvəri sormaz səni, ey dost,  
Qatlan neçə gün ol daxı mə'lum olasıdır.

\* \* \*

Ərgəvani don bilə, ey dilbəri-siminüzar,  
Sizin görgəc görünür çeşmimdə aləm laləzar.

Zə'fəranı yüzüm üzrə qırmızı donun görüb,  
Əşki-gülgünüm şəqayıqdür kim, açılğay bahar.

Zə'fərani don dəgül bu kim, geyibsən, ey pəri,  
Bil ki, çeşmim qanından anı boyatdı ruzigar.

Yüzinə düşmüş qızıl don əksi, hər kim görsə der,  
Qürsi-mahi-çardə boldi şəfəqdən aşikar.

Ta səni gördi qəbayi-sorx ilən qul Kişvəri,  
Gözlərindən su dəgül, qandur dəmadəm kim, axar.

\* \* \*

Xəttini səbzə oxurlar, yüzini yasəmən derlər,  
Kətan könlək ki, geymişsən, anı bərgi-səmən derlər.

Demə kim, iqdi-şəbnəmdür çəməndə hər səhər düşmüş  
Ki, yüzün infi'alindən çəmən ağdar səmən derlər.

Yüzün üzrə qara xallar pərişan zülfün altında,  
Sanasan aşıyan qılmış od üstündə səməndərlər.

Açubdur xəncərin köksündə həzryan derlər istərmən  
Ki, sınımış oxlarından tutubanə səməni derlər.

Nə evdə kim, sən olursan ana xəlqi-cahan der kim,  
Bu beytullahdur, anı mən urundin yasə mən derlər.

Ğemindən Kişvərinin könli bir dəryayi-pürxundur,  
İki çeşmi-dürəşanidür ol dəryayə bən derlər.

\* \* \*

Begüşa, ləbi-şirin bekəlamı nə boluptur,  
Hərgiz nə səlami, nə pəyami, nə boluptur.

Qıl ömri-kəsi badi-səba birlə rəvanə,  
Avareyi-eşqünə pəyami nə boluptur.

Xunun cigəri kim, sənin için verədür can,  
Sormazsan anı böylə rəvamı? Nə boluptur.

Əhbab ilə kim, badə içərtən kərəm etgil,  
Mən bəndəyə bir cür'əyi-cami nə boluptur.

Gər Kişvəriyi-xəstə ölür, çəkmə mələlət,  
Qurbanına bir piri-qulami nə boluptur.

\* \* \*

Hər səhər badi-səba kim, kuyi-canandan gəlür,  
Sanasan ruhül-qüdüsdür buyi-can andan gəlür.

Bu nəsimi-sübhdür kim, rövşən etdi çeşmimi,  
Yoxsa buyi-Yusif-Misri ki, Kən'andan gəlür.

Ləblərin ətrafidə kim, baş çıxardı xətti səbz,  
Xızra bənzər kim, kənari-abi-heyvandan gəlür.

Bağibanidür yüzündə xali mişkin, ey sənəm  
Kim, ətəgi doldurub güldən gülistandan gəlür.

Xaki-payin birlə istərmən urum göz rozənin  
Kim, mana hər nə gəlür, bu çeşmi giryandan gəlür.

Badeyi-gülğün içində ləblərin hər birisi,  
Qiyətin bir lə'lə bənzər kim, Bədəşxandan gəlür.

Ol kəmanəbrü sənəmdin Kişvəri hər tiri-ğəm,  
Hüd-hüdi-fərxəndə peydür kim, Süleymandan gəlür.

\* \* \*

Çağırdın, ey səmənsima, yanağına düşən tərdür,  
Kətan yagdıq bilə ol tərni, ey simin bədən, dərdür.

Nigara, lələvəş yüzündə mişkin danəyi-xalin  
Gülə qonmuş çibin, ya oda düşmüş bir səməndərdür.

Qonan şəbnəm dəgül gül yarpağına bağara, bil kim,  
Güli-ruyun görüb yuzinə xiclətdən qonan tərdür.

Ləbin ol abi-heyvanü xətin ol sərvdür, cana  
Ki, cuyayi anun Xızrü tələbkari Skəndərdür.

Qıl uci qayğusun çəkməz cahan zirü zəbər bolsa,  
Qələndər Kişvəri kim, pərvəri bağlu qələndərdür.

\* \* \*

Xublar yanında ol şahı-cavanan bəllüdür,  
Ləşkəri gər çox bolursa nola, sultan bəllüdür.

Yüz qəmər yüzlü sənəm gər doğsa, sənən əfitab,  
Dutsa yulduz gög yüzün xurşidi-taban bəllüdür.

Məndə daxi də'viyi-mehr vəfa bolsa, nola,  
Kimdə var çeşmi-tərü çaki-giriban bəllüdür.

Cövhəri-hüsün çox, amma ləblərin ayruxsidür,  
Cövhəri dükkənədə lə'li-Bədəşşan bəllüdür.

Bəllüdür xunabi-çəşmim içrə şəkli-qamətin,  
Seyli-ğəm dutsa cahanı, abi-heyvan bəllüdür.

Kişvəri meydani-eşqünə girib baş oynadur,  
Qılsa də'vi yüz dilavər, mərdi-meydan bəllüdür.

\* \* \*

Ey könül, hər kimsəyə yar olmagil, yar özgədür,  
Yar olur hər kim, vəli yari-vəfadar özgədür.

Sürmə qapundan məni-bixanümani kim, sana,  
Bulunur aşıq, vəleykin aşıqi-zar özgədür.

Hüsnünə mən can verürmən, xəlq ana nəzzarə ki,  
Özgədür əhli tamaşavü xiridar özgədür.

Aşıqindir zahid, əmma canə qıymır vəqti-kar,  
İyü xəyalı özgəvü sevdəyi-bazar özgədür.

Bütprəsti qınama, ey paki-damən şeyx kim,  
Zikrü təsbih özgəvü naqusü zünnar özgədür.

\* \* \*

Yad eylə düşgəc şəbi-ğəm söhbəti-dilxahlar,  
Dartaram şəsərət bilə bagrımdan odlu ahlar.

Zərdü lağərdür visalın xirmənindən ayrılıb,  
Evinün divarinə mən tək yarışqan gahlar.

Bir mənim bir kuhkən Məcnun ilə yekdil rəfiq,  
Vadiyi-eşq içrə düşmiş bir neçə gümrəhlar.

Payimali-ləşkəri-ğəm könlüm oldu lacərəm,  
Bəlkə afətdür hər tərəf, etsə zalim şahlar.

Keçdi məndən salı dövr ol mahü mən bihuş, vay  
Kim, keçər bizdən xəbərsiz munca salü mahlar.

Nə mən mufllis əsirəm ol zənəxdan çahinə  
Kim, bolupturlar əsir ol çahə saşib çahlar.

Kişvəri tək quluna sadıq şəha, yox bir qulun,  
Bolsa yüz min sadıqül-ixlasi-dövlətxahlar.

\* \* \*

Şol pəri-peykər ki, yüzindən niqab almış gəlür,  
Bir mələkdür kim, fələkdin afitab almış gəlür.

Bir gözi ucunda düşmüş bənzər ol xali-siyah,  
İki laçına ki, hər biri bir güürab almış gəlür.

Bağlamazsa tilbə könlümnin ayağı bəs nədən,  
Hələqə-hələqə zülfi-mişkindən tənab almış gəlür.

Ləblərin yadı bilə könlümdür ol meyxarə kim,  
Sərxoşan meyxanədən cami-şərab almış gəlür.

Doğradı bağrımın gəzmən kirpiginə şişliyüb,  
San ki, bir qəssabdur six kəbab almış gəlür.

Kişvəri bu naləvü xəmə qamətindən guyiya,  
Mütrübi-bəzmi-ğəmin çəngü rübab almış gəlür.

\* \* \*

Natəvan könlüm ki, lə'lindən zəkət almış gəlür,  
Sayrudur, dərman için həbbi-nəbat almış gəlür.

Zülfin altında xəti-səbz ol ləb üzrə guyiya,  
Zülmətə girmiş Xızır abi-həyat almış gəlür.

Xanda kim, tumari-dərdünü açır mən, xəlq der,  
Bir siphidür ki, divandan bərat almış gəlür.

Vəh nə laçındur gözün kim, qaşlarından mal açıb,  
Qafi-qüdrət quşidən iki qanat almış gəlür.

Şərhi-şövqin yazğalı deb Kişvəriyi-xəstədin,  
Qanlı kirpikdən qələm, gözdən dəvat almış gəlür.

\* \* \*

Ey pəri, mən tilbəni gər yad qılssan, vəqtidür,  
Xatiri-naşadimi gər şad qılсан, vəqtidür.

Köksümi çak eyləyib girgil dili-tarikimə,  
Bu pozuq viranəni abad qılсан, vəqtidür.

Ey gözəllər Xosrovi Şirinqədü rəftarilə,  
Bir güzər gər canibi-Fərhad qılсан, vəqtidür.

Şivəvü nazin cahani dutdu, ey sultani-hüsn,  
Gənzeyi-xunxarəni cəllad qılсан, vəqtidür.

Bağladı bari səfər ol rövzeyi-cənnət güli,  
Bülbüli-xunincigər, fəryad qılсан, vəqtidür.

\* \* \*

Sizni yad etgəc gözüm qandan ləbaləb yaş olur,  
Savux ahimdən yaşın hər danəsi bir daş olur.

Kimsəyə demən bələdin özgə könlüm şərbəti  
Kim, bələpərvər kişinə həm bəla sirdaş olur.

Var ikən əqlim mənə səbrü xirəd yoldaş idi,  
İndi kim, divanə boldum, kim mana yoldaş olur.

Göz yaşım gər saxlasam dopdolu qandır yürəgim,  
Aglasam könlümdəki razi-nihanım faş olur.

Eşqara rüsvalığım tə'n etməgil, ey Kişvəri,  
Eşq ilən rüsvalıq iki tuman qardaş olur.

\* \* \*

Aşiq oldur kim, görüb dildarını can tapşurur,  
Bütpərəst andaq ki, bütni görgəc iman tapşurur.

Könləgin dükmələriçün, ey güli-xəndan, mana  
Dəmbədəm göz mərdümi yüz dürri-ğəltan tapşurur...

Ey pəri, pünhan rəqibdən gəl ki, can tapşurğalı  
Kim, əmanət el gözündən xəlq pünhan tapşurur.

Kişvəri yüzün görüb can tapşurursa nə əcəb,  
Rəsmidir pərvanə kim, şə'mi görüb can tapşurur.

\* \* \*

Gər qədəm bassan hənuz dirilməgim imkanı bar,  
Bir nəfəs gəldi qəbul et kim, nəfəsnin canı bar.

Ol pərişan kakilin başnə urulsəm, nə eyb  
Kim, anun hər birinə yüz mincə sərgərdanı var.

Çıxmaz oldu xəstə can təndən xəyalın görgəli,  
Xanəxa tək kim, evində bir əziz mehmanı bar.

Ol ləbü dəndan degil kim, xazəni-firdovsnin,  
İnci birlə dopdolu bir hoqqeyi-mərcanı bar.

Dadlu sözün kim eşitsə yoxdurur ölmək ona,  
Ləblərinin guiya kim, çeşməyi-heyvanı bar...

Kişvəri bir quldurur ol şəhriyarın kim, anın  
Sənü xəlqi binahayət lütf ilə ehsanı bar.

\* \* \*

Yarəb, məni-avarəni ol yarə irişdür,  
Sədpərə dili-xəstəmi dildarə irişdür.

Dərdim qatudur bu gecə, ey bəxt, mədəd qıl,  
Ol türfə təbibə məni-bimarə irişdür.



Bulsan məhəl, ey badi-səba, bir kərəm etgil,  
Mən bülbüli-naləndəni gülzarə irişdür.

Ey Kişvəri, andan irəlü kim, buləsən yox,  
Cəhd eyləvü didarını didarə irişdür.

\* \* \*

Yardən bir dəm cüdalıq ixtiyar etmək nolur,  
İxtiyar olsa kişininin tərki-yar etmək nolur.

Bülbüli-möhnətkeşəm mən bilməzəm kim, yarsız  
Gülşəni-gülzarü təməşayi-bəhar etmək nolur.

Talibi-rüxsarına kirriklərindən bak ağız,  
Gül vüsalın istəyib pərvayi-xar etmək nolur.

Aşiq oldur kim, əgər düşsə fəna dəryasına,  
Kişvəri tək bilməyə meyli-kənar etmək nolur.

\* \* \*

Xurşidi-tabanın əgər hüsnü cəmalı çoxdurur,  
Sən gönçeyi-xəndaninin gönçü dəlaləti çoxdurur.

Gögçək dəbindən gər qılır yüzün bilə də'vi günəş,  
Sən hiç bulma kərəm kim, anın zəvalı çoxdurur.

Zülfü-siyəh yeksu qılıb gər al yanağın görsədür,  
Aldanma zinhar, ey könül kim, məkrü alə çoxdurur.

Bu tilbə könlüm arzular, bəzmi visalını, bəli,  
Divanə aşiq olucaq batil xəyalı çoxdurur.

Səbrü qərarü dinü dil utuzmuş ağzın istərəm,  
Tacir ki, talandı anın fikri-məhalı çoxdurur.

Yoxdur gözün tək bir keyik, zülfün təkİ əbyar həm,  
Səhrayİ-hüsnün hər necə mişkin ğəzalİ çoxdurur.

Gər sakini-meyxanədür ki, zahidi-xəlvətnişin,  
Qul Kışvəri, dur qılma eyb, anın kəmalı çoxdurur.

\* \* \*

Meydən açıldı gülşəni-hüsnündə lələlər,  
Tərdür ki, düşdü lələlər üstündə jalələr.

Dudi-dilimdir ol ki, çəkibmən şəbi-fəraq,  
Bu kim, dağıldı yüzünə mişkin gülələlər.

Baş oğrular dur ol iki göz, ey könül, həzər,  
Nəqdi-həyatın olmaya oğrunca çalələr.

İqrar qılmışam ki, sənə bir qulam, bəli,  
Yazərlər üstə mərdümi-çəşmim qəbalələr.

Lə'li-ləbin zəmanidə gər bolsə nə əcəb,  
Könlüm sürəhivü iki çəşmim piyalələr.

Səhrayə düşmüşəm üryan keyik təkİ,  
Məndən qaçarlar, ah bu vəhşi qəzalələr.

Öldürdi Kışvərini fəraq, ey könül, xanı  
Səbrü qərarım kim, gələlər heyfin alələr.

\* \* \*

Qəddü rəftarı ol şuxun ki, könlüm mübtəlasıdır,  
Anun hər işvəsi guya bir əhli-dil bəlasıdır.

Bəni-adəmdə can qalmaz, yıxıb sərxoş yeridikcə,  
Demə fərzəndi-Adəm kim, bu Tanrının qəzasıdır.

Günəş qəndili rövşəndir cəmalın şəm'dən, cana,  
Səvadül-vəchi-fiddareyi iki zülfün qərasıdır.

Xərabət əhli hər xanda ki, cami-eşq içkaylar,  
Mənim bu xirqeyi-pəşminin ol bəzmin pəlasıdır.

Rəqiba, Kişvərini asitani-yaridən hər dəm,  
Nə qadirsən kim, ol miskin bu dərgahın gədasıdır.

\* \* \*

Mənimlən ta yaman oldun, məni öldürdü qayğular  
Ki, ayatına demişlər, sənün yanında bədgular.

Görərəm zülfini hər şəb düşimdə, bildim axır kim,  
Bulur tilbə gecə hər kim, pərişan görsə uyxular.

Məni hər kim iki çeşmin xəyalilən görür der kim,  
Bu Məcnundur, gəzər əlbəttə ol yanında ahular.

Ləbin üzrə qara xallar ona bənzər ki, axmışlar,  
Şəkər tikənüvü üstündədir bir neçə hindular.

Ləbi-lö'lü xəti səbzın sifatin Kişvəri oxur,  
Giribdir tuti ilə bu şirin sözüni əfsunlar.

\* \* \*

Ey yüzün sübhü saçın hər yan qaranğu şamlar,  
Ləblərin innab, iki çeşmin siyəh badamlar.

Bulmasın, barın deyib, könlüm evi sən girgəli,  
Gözlərimnün şişəsidür ona rövşən camlar.

Çöhrəmi altun tək anunçün qılıb mən eşqara  
Kim, qılurlar meyl altun sarı siməndamlar.

\* \* \*

Çəngidür min ğəmi-hicran məni-avarə əksüksiz,  
Gəlür dərdü ğəmin cana, mana həmvarə əksüksiz.

Ğəmindən şakirəm yarəb ki, əskük olmasun hərgiz,  
Təbib-i-mehribandur kim, gəlür bimarə əksüksiz.

Mənim dərdi-dilimnün çarəsi yox, neyləyim yoxsa,  
Qılırlar dustlar hər dəm mana yüz çarə əksüksiz.

Xanı dərdi-dilimdən baxəbər yarı ki, ol varə,  
Mənim dilimdən ol səngindilə yalvarə əksüksiz.

Gəl, ey badi-səba, qıl bir güzər ol bivəfa sarı,  
Məhəl tapsan degil dərdi-dilimni yarə əksüksiz.

Şəbi-hicrində gərdun tək səni, ey mahi-no istab,  
Gözümdən saçılır hər guşədin səyyarə əksüksiz.

Qələndər Kişvərinin diləgi səndən budur, cana  
Ki, xurşidi-camalunğa qılır nəzzarə əksüksiz.

\* \* \*

Ey məni aşüftə qılğan zülfi-ənbərbarınız,  
Sağ əhlini sayru etkən nərgisi-bimarınız.

Dadü fəryad əlinizdən, ey cahan gögçəkləri,  
Bir döğül, iki döğül kim, bivəfasız varınız.

Ta ki, məndən özgə heç kim sevməyə siz xubları,  
Hər kim olur yarınız daş ilə başın yarınız.

Ey brəhmənlər ki, kafir boldunuz ol zülf için,  
Riştəyi-təsbihdin yeg həlqeyi-zünnarınız.

Ğəbğəbün əlmasına Məcnunü mən qıldıq təməl,  
Qopdu gövğa yağ vəslindən ki, barı yarınız.

Ey səba, hüsn əhlinə məndən degil bulsun məcal  
Kim, savıtımın neçə gün kim, gərmdür bazarınız.

Qurtulub irdi bəlayi-eşqdən qul Kişvəri,  
Mübtəla qıldı anı bu fitnəlü rəftarınız.

\* \* \*

Ey ğemindən dəmbədəm xunab dil, bimar göz,  
Natəvan çeşmin təki bitab dil, bimar göz.

Gözlərin yadı bilə bu guşeyi-viranədə,  
Qalmışam mən xəstəvü bixab dil, bimar göz.

Bir-birin dərđini bilür çeşmi dil anun için,  
Qan təkər bolsə dəmi nayab dil, bimar göz.

Zülfü ğəməzən hicridin kəh tulğayıb, kəh yığlayıb,  
Gecələr irür mana pürtab dil, pürxar göz.

Qıldı mən lağərşikari dami-zülfinə əsir,  
Ol kim, ol verdi sana qəssab dil, xunxar göz.

Şəm'i-ruyindən alur tən zindəgi, can rövşəni,  
Xaki-payindən tapar əsbab dil, ənvar göz.

Kişvərinin gözlərinə nola bassan bir qədəm,  
Ey ğemindən dəmbədəm xunab dil, xunbar göz.

\* \* \*

Məni divanə qıldı ol pəri, əhli vəfa bolmaz,  
Bolub mən əqlidin biganəvü ol aşına bolmaz.

Məni bu otağə göydürgan könlümdür va könül dərđi  
Ki, yüz dağı-ğəmi vardur hənuz andın cüda bolmaz.

Necə səndən cəfa gəlsə çəkərmən natəvan, leykən  
Cəfanun daxı həddi var, mundaq həm rəva bolmaz.

Mənəm bir zərreyi-sərgəştə, sən xurşidi-tabansan,  
Bolur varisinə mehrin, nədəndir kim, mana bolmaz.

Nə yaşurun gərək andan xətası var isə öldür,  
Qulundur Kişvəri şaha, nola qul bixəta bolmaz?

\* \* \*

Sənsiz ol bixanuman kim, var idim, varəm hənuz,  
Eylə rüsvayi-cahan kim, var idim, varəm hənuz.

Qönçəyanlıq bağılu ağzım lalə nisbət gərqi-xun,  
Həsərətindən həmçinin kim, var idim, varəm hənuz.

Çeşmi-xunəfşan bilə sən nazənindən ayrılıb,  
Həmdəmi-ahufəğan kim, var idim, varəm hənuz.

Nərgizi-bimarına türlü təvanalıq bilə,  
Ol burunqı natəvan kim, var idim, varəm hənuz.

Sən vəfavü mehrini tərək etdin, ey bədmehri-yar,  
Yoxsa mən miskin həman kim, var idim, varəm hənuz.

Keçmə, cana mehribanlıqdan ki, bu qul Kişvəri,  
İtlərünə mehriban kim, var idim, varəm hənuz.

\* \* \*

Məndən, ey naseh ki, rüsvayi-cahanam yarsız,  
Arü namus istəmə kim, aşıq olur arsız.

Köksümün çakindən aldı ləşgəri-ğəm canımı,  
Meyvənün taracıdur, çün bağ ola divarsız.

Səbrü aramım, bu möhnət günlərində qoydular,  
Mən gəribi-natəvanı yarsız, gəmxarsız.

Kakilün tək, ey mənim canü cəhanım hasili,  
Qalmışam sevdaivü sərgəştəvü pərkarsız.

Yar vəsli istər isən, hicrə qatlan Kişvəri  
Kim, cahan bağında bir gül bitməz olur xarsız.

\* \* \*

Sən içgəc badeyi-gülün mana candan xəbər qalmaz,  
Xumari gözlərin baxgəc həyatımdan əsər qalmaz.

Dodağın içrə dişüni gülər çağında gər görsə,  
Xəcalətdən sədəf içində mirvaridi-tər qalmaz.

Yetürməz yarə gögərçin anuñçün nameyi-şövqim  
Ki, yanar şö'leyi-ahimdən ana balü pər qalmaz.

Verüb simuzər, ey münim cahanda yaxşı ad qoygil,  
Mənüm nəmədür özi bilür, əgər qalur, əgər qalmaz.

\* \* \*

Ey əhli-eşq, Kə'beyi-məqsudi-zatuniz  
Vəsfünə acizəm, deyə bilməm sifətiniz.

Xürrəmdürür vücudun ilə gülşəni-həyat,  
Yarəb, həmişə səbz ola bağı-həyatuniz.

Lə'li-ləbin nəbatdürür, yarəb olamı,  
Mən xəstəyə nəsib ola həbbi-nəbatuniz.

Mehrab hacətimdürür, ey şəhsüvari-hüsni,  
Hər xanda kim, ayağ basar yerdə atuniz.

Hüsni cəmal içində həmin eybiniz budur,  
Kim, mən-şikəstə halinə yox iltifatiniz.

Satın rəqib sözi bilə Kişvərini, leyk,  
Bir bəndeyi-mübarək idi heçə satınız.

\* \* \*

Vay kim, mən oldum diyari-özgələr yari hənuz,  
Məndən ol fariğ vəleykin mən giriftari hənuz.

Həsraiməndən canə yetdim, vəh nə bədbəxt adəməm  
Kim, nəsib olmaz mana hər lərzə didari hənuz.

Payimal etdin cəfa yolunda xaki-cismümi,  
Qopğusi hər zərrə tofrağım sənin sari hənuz.

Gərçi var özgə havası yarun, əmma vardurur,  
Can anun müşğaqivü könlüm həvadari hənuz.

Ta pozulmaz rışteyi-can, yüzməzəm səndən ümid,  
Bir kəlafə iplikü Yusif xiridari hənuz.

Gecə kim, uyxuma girsən, istərəm ol uyxunu  
Kim, qiyamətdə daxı olmaya bidarı hənuz.

Kişvəri könlinə azar etmə, degil gəməzənə,  
Düşmədən aramıza azarı-bizari hənuz.

\* \* \*

Qulluğunda gərçi var, cana, bəsi təqsirimiz,  
Yoxdurur lütfündən özgə imdi hiç tədbirimiz.

Vermədün can yüzünə qarşu zəhi şərməndəlik,  
Ruzi qıldı bu qara yüzlük bizə təqdirimiz.

Müddəi qıldı visalından sizi məhrum, leyk  
Çıxmaya gögə mægər bu naleyi-şəbgirimiz.

Hər gecə duşumda görürmən pərişan zülfini,  
Ey müəbbər, degil axir kim, nədür tə'birimiz.

Biz məlamət gününün ovbaşlarının itiüz,  
Belə dedi ruzi-əvvəl pirimiz, təkbirimiz.

Yar küsdi Kişvəri, imdi fəna yolun gözət,  
Kim, bəqa mülkində daxı qalmayıbdır yerimiz.



\* \* \*

Sən ol Yusifsən, ey dilbər ki, Kən'anda ola bilməz,  
Sənün tək bir güli-cənnət gülistanda ola bilməz.

Təalallah, zəhi surət, mələksən ya pəri, cana  
Ki, bu şəklü şəmayil nəsl-i-insanda ola bilməz.

Dutub mən hicr ilə ülfət, visalın birlə şad olman,  
Səməndər tək, kim odsuz abi-heyvanda ola bilməz.

Saçun tək nafeyi-pürçin Xutəndən çıxmaya hərgiz,  
Ləbündən lə'li-canpərvər Bədəxşanda ola bilməz.

Könüldə, Kişvəri, qılma məqami ol pərinin kim,  
Məcəzidür bəsi nazik, bu zindənda ola bilməz.

\* \* \*

Mənim yarım vəfasızdur, vəfasız,  
Mənim dərdim, dəvasızdur, dəvasız.

İrax yüzündin, ey ayinərüxsar,  
Gözüm, könlüm səfasızdur, səfasız.

Saçınğa dedim isə nafeyi-Çin,  
Pərişan bolma, bolmaz qul xətasız.

Gedəli sən yıxıldı könlüm evi,  
Xərab olur bəli, ev kədxudasız.

Rəqibə Kişvəri, bolma mə'ariz,  
Kim, irur hər həqiqətsiz, həyasız.

\* \* \*

Məni ol xosrovi-xuban pütig birlə yad etmiş,  
İnayət nameyidir kim, məni-naşadi şad etmiş.

Ğələt qıldım pütg irməz bu tə'vidi-məhəbbətdir  
Ki, mən divanə için ol pəri səvad etmiş.

Nə tə'vidi-məhəbbət kim, əzəl divanədən guya,  
Səadətnamədir bu ki, ömrümni ziyad etmiş.

Səadətnamə demən anə, var bir ayəti-rəhmət  
Ki, ruhul-qüdsi-irsali-məni-xaki nəhad etmiş.

Uyurkən nagəhan qıldı məni bihuş anın zövqi,  
Oyanğac cani gördüm kim, bədəngə xeyr yad etmiş.

Dilab həqdən muradım pabusundur sənin, əmma  
Məni bu talei-sərgəştə mundaq namurad etmiş.

Şikəstə Kişvəri şövqi-cəmalın bərgəli, cana,  
Yonub kipriklərindən xamə, göz qanın mədad etmiş.

\* \* \*

Nazikü şirin dodağın, ey büti-huri məniş,  
Bərgi-güldür kim, tapıbdır bal içində duriş.

Guiya kim, su içibdir çeşmeyi-xurşiddən,  
Arizin bağı ki, hiç qılməz təfavüt yazü qış.

Sən fəğan etküncə, ey gülçöhrə, qılğımdur fəğan,  
Nalə bülböldən gəlür, mətbux kəklikdən yeriş.

Yüzünə qarşu gözüm ağlarsa, irməz bəs əcəb  
Kim, bəhar olğacda gahi gündürür gahi yəğiş.

Şami-hicrin-sonrəsi sübhi-vüsal irür, bəli,  
Hər enişə bir yoxuşdur, bir yoxuşə bir eniş.

Gözlərim ətrafidə kiprik iməz, bilkim, irür  
Mənbəi şorabə kim, yetdi hər yandən qamış.

\* \* \*

Gözlərin sevdasidə gəldi mana bimarlıq;  
Bir gəlib sormazsan, axır beləm olur yarlıq?!

Sən cahanü canidən, ey sərv, bərxurdar bol,  
Gərçi səndən görmədi heç kimsə bərxurdarlıq.

Simuzərlə ələ gətürmək kənardur yarını,  
Bu səbəbdən yaxşıraqdur yoxluqdan varlıq.

Yarəb, ol xurşidnün könli nədəndür kim, mana  
Rəhmi gəlməz bir zərrə hər necə qılsam zarlıq.

Çün iməssən aşiq, ey dil, qoyma əldən zöhdini,  
Yegdürür bıkarlıqdan yarı ol bıkarlıq.

Dönmə, ey dil eşqdən azar çox gördüm deyib  
Kim, ola azarlıq, leyk olmaya bızarlıq.

Kişvəri, piri-muğanun qulluğun tərək etmə kim,  
Hər necə əsrükdürür, var anda bir huşyarlıq.

\* \* \*

Ölməgim, ol verdi sana işvəvü əyyarəliq,  
Bizgə ruzi qıldı bıkəslik bilə bıçarəliq.

Sən içərsən badəvü mən həsrətindən xuni-dil,  
Ta ki, sən meyxarə vardır mana xunxarəliq.

Bir güli-rə'na həvasində nəsib oldu mana  
Gönçə tək qan yudmaqu gül tək giriban parəliq.

Yar irür namehribanü bəxti-sərkeş, ey könül,  
Vəh ki, düşdi başına başdan yanə avarəliq.

Yarı qıldın Kişvəriyə bədgüman, ey müddəi,  
Ol həman yaridürür, qaldı sana yüz qarəliq.

\* \* \*

Necə, ey xodkam, hicründə mana bədnamlıq,  
Sən vəfasız dusti sevməkdə, düşmən kamlıq.

Gər səninçün, ey pəri, bədnam olubmən ğəm dəgül,  
Aşiqəm nami-nikudən yeg mana bədnamlıq.

Sənsizin boldi mana kuyi-ədəm aramgah,  
Necə çəksün bir kişi peyvəstə biaramlıq.

Zahida, mən etməgil görsən məni məstü xərab  
Kim, mana sübhi-əzəldən gəldi dərd aşamlıq.

Cami əldən qoyma kim, mə'lum iməs əncami-kar,  
Haliya, xoşvəqtdür məstivü biaramlıq.

Bitmədi bağı-cahanda sən təki bir şax gül,  
Sərv boylu, ğönçə ləb, bərgi-səmən əndamlıq.

Gəldi əyyami-şərif, ey məh, zəkati-hüsən için,  
Kişvəri xəstəyə bir busə ver bayramlıq.

\* \* \*

Ey əhli-eşq, dərdü ğəmən eyşü şadlıq,  
Eşqünə şadlıq, mana bəs namuradlıq.

Qədünə qarşu başın əgər sərvə nazikən,  
Ol biədəbni gör ki, satar ustadlıq.

Yadımda əgərçi ki, yaduna gəlməzəm,  
Vəh kim, düşübdür aramıza rəsmi-yadlıq.

Yox, e'tiqadın ol ki, mana mö'təqid olam,  
Yar olmasun kişika yaman e'tiqadlıq.

Boldi çü Kişvəri səri-zülfinə paybənd,  
Yarəb, bu karbəstəyə sən ver güşadlıq.

\* \* \*

Ey könül, dünya evində istəmə abadlıq  
Kim, anun bnyadıdır əslində bibünyadlığ.

Meyvə olən nəxlini səng həvadis sındurur,  
Vəh nə xoşdurur səmənber sərvilə azadlığ.

Xublar bidadı bəs üşşaq için, sən ey fələk,  
Tiği-bidadi çəkib munca nədür bidadlığ.

Aşına yad oldu məndən, dust düşmənlə aqibət,  
Vəh kim, ol naaşına həddən aşurdı yadlığ.

Ta riza verdi qəzayə Kişvəri bil kim, ona,  
Şadılığ naşadlığ naşadlıqdur şadılığ.

\* \* \*

Səni eyşü şərübü padişalıq,  
Mənü xunabəyi-hicrü gədalıq.

Çü axir qılmaz oldun bəndəni şad,  
Nə fayidə səninlənlə aşinalıq.

Könül sübhü visalün yadı qılmaz  
Ki, qorqutmuş anı şami-cüdalıq.

Əcəl sənsiz diri qoydu məni, leyk  
Gətürdi başıma yüz rüsivalıq.

Sana hərfi-vəfa ögrətmək olmaz,  
Xuda verdi sana çün bivəfalıq.

Qılır qul Kişvəri aşılıq, əmma  
Nə aşılıq ki, yüz tüman bəlalıq.

\* \* \*

Ol ki, verdi şəm, hüsnünə cahanəfruzluq,  
Verdi sənsiz təlxii-hicran bizə noruzluq.

Zülfi-mişkinün ələm, sən padişahi-mülki-hüsn,  
Xanda kim, varsan sana Tanrı verür firuzluq.

Gərçi pərvanə verür can şəm'nin yüzi görüb,  
Görsədür pərvanə için şəm' həm dilsuzluq.

Bilməzəm ol tiflnün amuzgari kimdürür  
Kim, qılır peyvəstə tə'limi-cəfa amuzluq.

Ögrənür hər kim ki, var mülki-cahanda pür hünər,  
Kişvəriyi-xəstə ögrənmiş bəlaənduzluq.

\* \* \*

Xəstə könlüm tapdı ol dildardən nömidliq,  
Tapmasun hiç kimsə yarəb, yardən nömidliq.

Əşki-nömidini bilə kuyinə varğac, ah kim,  
Başuma yağan dərü divardən nömidliq.

Ol təbibini adəmiküş çəkdi başımdan əyağ,  
Guyiya fəhm etdi mən bimar dən nömidliq.

Yazığam, nömid qılma, ey güli-xəndan məni,  
Xanda miskin bülbülü gülzardən nömidliq.

\* \* \*

Ey gözün zaği-siyahü zülfi-mişkinün duzağ,  
Danə xalın için düşmüş duzağuna duz ağ.

Könlümün dağında zahirdür cəmalın gülşəni,  
Bu məsəldür kim, irür divanəyə dağ üstə dağ.

Eşigində it kimi hər necə kim, xarəm, vəli  
Kuhi-ğəm qaplanıyam uş pay ta sər dağ-dağ.

Xanı dövlət kim, əyağ içib əyağını öpəm,  
Bir əlimdə bu əyağ, bir əlimdə ol əyağ.

Lə'li-nuşingə bolur yaquti-rummani əsir,  
Dürri-guşunğa çəkər lə'li-Bədəxşani qulaq.

Şahidü şəm'ü şərabi qoyma əldən, zinhar,  
Bir deməkdür məndən üştə be rəsul illə bəlağ?

Dib imişsən Kişvəri, çeşmə çirağın kimdür?  
Ey çirağü çeşmi-mən sənsən mana çeşmə çirağ.

\* \* \*

Eşq yolunda gərəkdür himməti-ali rəfiq  
Kim, demişlər əhli-dil əvvəl rəfiq, andin təriq.

Eşq bəhridür kim, anun dürri dürri-dil düzür,  
Dürrətün-dürrün-əcəb, bəhreyi-bəhrün əmiq.

Bəzmi-ğəm içrə gözümdür camü xuni-dil şərab,  
Cameyi-cami-lətifün, şərbətül-şürbün rəhiq.

Zikrü fikirdür yüzü ağzın xəyalı könlümin,  
Zikrətül zikrün cəmilün, fikrəhü fikrün rəqiq.

Xətmidür ol, ya bənöfşə, ya zümürürd, ya giyah  
Ləbmidür ol, ya Bədəxşaniyi-lə'li, bilmən ya əqiq.

Gözlərimdin dəmbədəm axar şəfəqgun yaşlar,  
Vay kim, yoxdur mana bu dəmdə bir yarı-şəfiq.

Seyli-əşk içrə yapışdı zülfünə qul Kişvəri,  
Bimi-candan yapışur qara yılan isə, gəriq.

\* \* \*

Ah kim, köksümin sənsiz çək-çək etdi fəraq,  
Natəvan könlümü qəmdən dərdinək etdi fəraq.

Bəzmi-vəslindən məni məhrum qıldı ruzigar,  
Kuyi-hicrində tənə-zarımni çək etdi fəraq.

Gözlərim xunabəsi birlə kim, axar dəmbədəm,  
Lövhi-həstidin vücudum nəqşi pak etdi fəraq.

Nuşi-can bolsun sizə cami-visal, ey dustlar  
Kim, məni-sərgəştəni bari həlak etdi fəraq.

Kimi yoxdur, kimi var dər Kışvəriyi-xəstəni,  
Şükr kim, gəldivü rəf' iştikək etdi fəraq.

\* \* \*

Könlümə xunabeyi-həsərət şərab etdi fəraq,  
Atəşi-eşq içrə bağırmni kəbab etdi fəraq.

Bir binayi-səbr kim, yapıdım könül şəhrində mən,  
Gözlərim suyi bilə bir-bir xərab etdi fəraq.

Eşigindən it kimi kuyi-ədəm sarı çəkib,  
Riştəyi-canımni boynuma tənab etdi fəraq.

Görməz oldu ağlamaqdan gözlərim ey vay kim,  
Gövhəri-məqsudimi biabü tab etdi fəraq.

Ta həvəs qıldım sədəf ağzını vü dür dişüni,  
Damənimni dopdolu dürri-xoşab etdi fəraq.

Kə'beyi-vəslin yolunda dönmədi qul Kışvəri,  
Gərçi kim, caninə yüz dürlü əzab etdi fəraq.



\* \* \*

Bolmuşam divanə tərki-xanüman qılsam gərək,  
Xanümandan keç ki, tərki-cismü can qılsam gərək.

Qıldı çün rüsva məni şeyda könül, mən həm anı,  
Ömr möhlət versə rüsvayı-cahan qılsam gərək.

Mülki-həstidən uçubdur mürği-ruhum ənqərib,  
Mən daxi kuyi-fənada aşıyan qılsam gərək.

Abi çeşmim birlə xaki-payini qılsam xəmir,  
Eyb imas kim, mərhəmi-daği-nihan qılsam gərək.

Könli bir daş parəsidür, Kişvəri, mən əqlsiz,  
Ahü nalə birlə daşi mehriban qılsam gərək.

\* \* \*

Vəh ki, hicran xəncəri köksümni qıldı çak-çak,  
Doğradı bağırnıvü könlümni qıldı dərduak.

Ğürbətü bikəsligimni qoy ki, sən bədmehrini,  
İltifati yoxluğu mən xəstəni qıldı həlak.

Sancılırdı könlümə meyxarə çeşmin navəki,  
Torağa sancıladı baği-cahanda pəx tak.

Aşıqəm sana dilim, öz-özümə inanmazam,  
Ruhi-qüdsi xandəvü mən bir pəri fərzənd xak.

Xüşki-ləb çaki-giriban birlə can ver Kişvəri,  
Xasiyyət bu verdi çün çeşmi-tərü daman çak.

\* \* \*

Qızarmış badədən yüzi güli-gülzari-minu tək,  
Yatupdur qaşları mehrabi içrə çeşmi sayru tək.

Biyaban qırağında əgər həsrət bilə ölsəm,  
Qaçar ol gözləri heyran mən vəhşidən ahu tək.

Dodağın şərbəti-cənnət, dəhanundur şəkər tənği,  
Ləbin üzrə qara xalın şəkər satıcı hindu tək.

Məni mu tək zə'ifi-natəvan ol qıldı eşqində  
Ki, kilki-qüdrətin anın miyan verdi sana mu tək.

Çü ansız bir nəfəs mümkün dəgil kim, Kişvəri qalə,  
Günahın yazmagil yarəb, içərsə qanını su tək.

\* \* \*

Yüzüm bir naristan hicrindən saraldı heyva tək,  
Dodağın dişlərəm billah, əlimə girsə alma tək.

Türünc ğəbğəbin fikrində tiğ arizu birlə,  
Kəsərmən əlimi qalmış sana heyran Züleyxa tək.

Gözün, ey şux avçudur ki, can quşunu avlar da,  
Ana kirpiklərin navək kimidür, qaşların ya tək.

Gözün şövqindən incə xuni-dil axdı gözümdən kim,  
Boyandı xırqeyi-zöhdüm, çağırdın badə pala tək.

Ölübdür Kişvəri zəhri-fəraq içib, irəğ səndən,  
Qədəm basgil, ona can dodağından Məsiha tək.

\* \* \*

Mənim bir dilbərim var kim, yüzi xurşidi-ənvər tək,  
Dəhanı höqqeyi-mərcandurur, dəndani gövhər tək.

Saçı sünbül, gözü ceyran, yüzi gülgül, xəti reyhan,  
Rəhü rəftari şirinü ləbü göftari şəkkər tək.

Üzarı ayəti-rəhmət, yanağı laleyi-xodru,  
Buxağı cənnət alması, tən əndamı mərmər tək.

Xuraman qaməti üstə pərişan kakilin hər yan,  
Könüllər asılır hər taridən şahı-sənubər tək.

Bədəmdillah ki, xublar məclisində ol sərəfrazım,  
Oturmuş dustlar kamidür ol səddi-Skəndər tək.

Ölüpdür Kişvəri cana, qəribü natəvan, gəlgi,  
Məzarı üstünə ağla yalançı növhəgərlər tək.

\* \* \*

Ey ğəmündən dağlu könlüm ləhzə-ləhzə çakrək,  
Gözlərim xuni-cigərdən dəmbədəm nəmnakrək.

Çün mənim qəmginligimdən sən bolursan şadiman,  
Ola yarəb, xəstə könlüm günbəgün ğəmnakrək.

Demə ey badi-səba, yaxşı-yaman kim, var anun,  
Daməni bərgü-gülü-bağı-İrəmdən pakrək.

Köp görübmən tündxuvü bivəfa adəm, vəli  
Görmədim sən bivəfadən adəmi bibakrək.

Ruzigari-səngidil kuyində yüz min aşiqi,  
Qıldı xaki-rahi-miskin Kişvərini xakrək.

\* \* \*

Sureyi-vəş-şəmsdür rüxsari-zibası anun,  
Leylətül-me'rac iki zülfi-mütərrası anun.

Kihli-mazağ-ül-bəsərdür gözlərinün qarəsi,  
Şərbəti-Kövsər ləbi-lə'li-şəkərxası anun.

Kilki-qüdrətdən yazılmış arizində xətti-səbz,  
Hüsninə mənşuri-mişkin xali-tüğrası anun.

Taki, yüzindən götürdi bürqə, ol mahi-ərəb,  
Dutdi sər-tasər cahan aşübü gövğası anun.

Qıldı rövşən külbeyi-tarikimi bir şəm, kim,  
Olsa yüz pərvanə, yox bir zərrə pərvası anun.

Özgə olmadın tifeyl etsə ana yeridürür,  
Həşr günü kim, qıla adəm tamaşası anun.

Kişvərini vəsldən məşrum qılmazdı yə'qin,  
Ərzinə yetşəydi bu əbyati-ğərrası anun.

\* \* \*

Ey məni bimar qılğan çeşmi-bimarun sənün,  
Təlxi-kam etkən məni lə'li-şəkərbarun sənün.

Günbəgün artuq giriftarəm məni-bidil sana,  
Ey əzəldən ta əbəd könlüm giriftarun sənün.

Çarəsiz qaldım məni-biçarə, ey bədmehr-yar,  
Çarə qıl kim, boldu canım zarü əfkarun sənün.

Gərm idi bir neçə gün bazari-hüsni-Yusifün,  
Ey günəş, hala bu gündür gərmi-bazarun sənün.

Ey könül, munca vəfavü mehribanlıqdan nə sud,  
Çünki bir namehriban bəd əhd imiş yarun sənün.

Verdi can qul Kişvəri üstə tuman həsrət bilə,  
Həsrətə kim, görmədi bir ləhzə didarun sənün.

\* \* \*

Necə kim, xəlqi dirildür şivəvü rə'nalığın,  
Vəh kim, öldürdü məni məstivü bipərvalığın.

Zülməti-zülfün əgərçi afəti-candur, vəli  
Abi-heyvan şərbətidür lə'li-ruhəfzalığın.

Vəh nə məclisdür bu kim, hər canı təndə qoymadı,  
Ol qıya baxuşlarınü adabi-bəzmaralığın.

Çıxmaya eyvani-xavərdən daxı xurşid əgər,  
Çəksələr anda sənün bu surəti-zibalığın.

Yüzidən bürqə' götürdü ol pərivəş, ey könül,  
Vəh ki, yetdi tilbəlik çağı bilə rüsvalıgın.

Sürmeyi-naz ilə görsən çeşmi-şəhlasın məgər,  
Bilsən ey nərgis ki, yarutmaz səni şəhlalıgın.

Üştə can verdi ğəmindən xəstəxatir Kişvəri,  
Xanı ey ruhi-mücəssəm, ol dəmi-İsalıgın?

\* \* \*

Ey məni aşüftə qılğan ənbərəfşan kakilün,  
Ruzigarımmı qılıb mundaq pərişan kakilün.

Şivəvü nazü mələhət birlə sənsən gənci-hüsn,  
Yatur ol gənc üstinə bir qarə yılan kakilün.

Kim ki, gördü kakilini bağladı zünnari-küfr,  
Qoymadı aləmdə vəh bir salim iman kakilün.

Mən daxı bir əhli-islam irdim, ey dil, vay kim,  
Küfrə döndərdi məni şol namüsəlman kakilün.

Nola mən divanə qucsam sən pərini bir gecə,  
Boynuma zəncir tək dolansa hər yan kakilün.

Xəstə canlardur giriftarın ki, sənsən haliya,  
Xubilər sultanivü zənciri-sultan kakilün.

Kakilindən riştəyi-ümmidi yüzməz Kişvəri  
Kim, anün hər taridür bir riştəyi-can kakilün.

\* \* \*

Ey gözü qarətgəri-imanü bərsər kakilin,  
Bağladı islamara zünnari-kafər kakilin.

Qamətün sərvü yüzün mahü saçın əbri-siyah,  
Ləblərin abi-həyatü ənbəri-tər kakilin.

Dəftəri-hüsnü mələhətdir cəmalın səfhəsi,  
Qarə ipəkdən üzülmüş bəndi-dəftər kakilin.

Açdı badi-sübhdən çün kakilün pürhəlqəsi,  
Nükhətidən qıldı aləmni müəttər kakilin.

Titrədir can rıştəsini guiya badi-əcəl,  
Çün səba təhrikidən hər yani titrər kakilin.

Kakilin eşqidən olmuş nafeyi-çin pusti-puş,  
Neçələni nafə tək qıldı qələndər kakilin.

Kişvəri qurtulmaq istər dami-zülfündən, vəli  
Necə kim, cəhd eylər ol yoluni bağlar kakilin.

\* \* \*

Ruzin həmişə xürrəm, fərxəndə ruzigarın,  
Bolsun mübarək, ey gül, novruzü növbaharın.

Ey bülbüli cigərxun, fəslı-bahar gəldi,  
Qıl nalə kim, göründi bağ içrə gül'üzarın.

Yüzün behişt bağı, zülfün ana bənəfşə,  
Bolsun müdam tazə, ey gül bənəfşəzarın.

Qaşınla qəddi-nazın getdi gözümdən, əmma  
Nunü əlif qalupdur köksümdə yadigarın.

Ruhinə bir dua qıl dərvişi-Kiştərünün,  
Düşsə məzarı üstə nəgah rəhgüzarın.

\* \* \*

Ol ki, can sərməsti-çəşmi-pürxumaridür anun,  
Natəvan könlüm mənim lağər şıkaridür anun.

Xuşə-xuşə sünbüli-səhrayı-Çındür saçları,  
Dəstə-dəstə laleyi-cənnət üzəridür anun.

Mümkün olmaz çün sana, ey dil, anunla dustluq,  
Bir kişiyən dost ol kim, dustidaridür anun.

Eşq yolunun bəlası çox, vəli hər kim ki, ol  
Eşq ilən girdi bu yola Tanrı yaridür anun.

Nə ki, mən tənha giriftarəm qədü balasınə  
Adəmi-xaki mənim tək xakisaridür anun.

Ləblərün dövründə gördü xəti-səbz anun çün,  
Xəlqara çıxmaz Xızr kim, şərmisaridür anun.

Həsərətindən qanlı könlündən çəkər qul Kışvəri  
Ahlar kim yedi\* duzəx bir şəraridür anun.

\* \* \*

Afıtabi-dilbəri ruyi çün mahındır sənün,  
Afıtabə sayəban türfi-küləhundur sənün.

Şö'leyi-şəm'i-hidayətdür cəmalun dilbəri,  
Sürmeyi-çəşmi-məlayik xaki rahındur sənün.

Sübhi-eydümdür visalun, həm xəti-səbzın bərat,  
Leylətül-me'rac həm zülfi-siyahındur sənün.

Kıprigün navəkləridür könlümün çakin tikən,  
Yürəgim qan eyləyən əgri nigahındur sənün.

Xəstəxatir Kışvərini özgülər tək görmə kim,  
Sidq ilən bir bəndeyi-biştibahındur sənün.

\* \* \*

Ey xəti-səbzın Xızr, vey çəşmeyi-heyvan ləbin,  
Arizin bağı-behiştü gönçeyi-xəndan ləbin.

Höqtəyi-yaqutdur ağzın, kəlamın sirri-ğeyb,  
Dişlərün nasüftə lö'löyi-tərü mərcañ ləbin.

---

\* Yeddi

Gözlərün hər baxışı tiği-əcəl tək can alur,  
İsiyi-Məryəm tək ölüyə verür can ləbin.

Xali-mişkin kim, düşübdür ləlün üzrə xal iməs,  
Bil kim, alundur xərac mülki-Hindistan ləbin.

Kafiri-eşq oldu miskin Kişvəri axir nəfəs  
Nola gər ağzına qoysa şərbəti-iman ləbin.

\* \* \*

Açılsa yüzümə qapı inayəti-xudainin,  
Götürsəm yüzidən bürqə'mən ol türki-xitainin.

Əcəl camını vaiz der ki, acıdur, bəli, nişün  
Ki, sən tək vadi bilməz şərbəti-ruzi-cüdainin.

Gəl ey zahid, çiraği-mey bilə qıl xaneyi-rövşən,  
Çirağında furuği yoxdur ol zöhdi-rəyainin.

Ol ay yüzün bilə xəlqi qılursan aşıqü axər,  
Tökürsən qanları tək siz bu irür rəsmi rainin.

Nəvai himmətidin Kişvəri əhli-nəzər boldı,  
Cahan mülkin dutar şe'ri nəzər bolsa Nəvainin.

\* \* \*

Öldürmə cövr ilən məni kim, yarunam sənün,  
Qıl bir nəzər ki, yari-vəfadarunam sənün.

Canü cahanü dinü dilü səbrü huş ilə,  
Ey gövhəri-yeganə, xəzinədarunam sənün.

Can ver iki ləbindən, əgər yarisən mana,  
Ey çeşməyi-həyat ki, bimarunam sənün.

Özgə həvavü özgə həvəs məndə qalmadı,  
Ey sərvinaz, ta ki, həvadarunam sənün.

Gülzari-hüsndür yüzün vü bəndə Kişvəri,  
Şirin kəlam bülbüli-gülzarunam sənün.



\* \* \*

Baxışında var nəzər ol nərgisi-pürxabnin,  
Xeyrli baxış dəgül qoyun saru qəssabnin.

Doldu bağrım qanıdan könlüm könüldən, gözlərim,  
Necə kim, biri təkər, biri dolar dolabnin.

Sirri-hüsnün dedi gülşəndə səba andin dürür  
Kim, qızarıb infiali var güli-sirabnin.

Nazpərvər bolma kim, qədri həqiqət kuyidə  
Ətləsi-şahidən artuxdur biri maşabnin.

Xətti-səbzindən nola örtülsə yüzün səfhəsi;  
Gizlü qalmaz nuri çün xurşidi-ələmtabnin.

Qıldı hüsnün pərtövi xaki tənimni çak-çak,  
Xasiyyət budur kətanə pərtövi mətabnin.

Yari bildi Kişvərilən müddəinin sidqini,  
Zahir oldu sirri çün yüzi qara qüllabnin.

\* \* \*

Ey dəhanın püstəvi lə'li-ləbin innab tək,  
Qamətin sərvü yüzün xurşidi-ələmtab tək.

Saru don içində açılmış cəmalın gül kimi,  
Zəfər anzar içrə etmiş laleyi-sirab tək.

Görgəli hüsnün bolubdur pərdeyi-dil çak-çak,  
Əski kətanə toxatmış pərtövi-məhtab tək.

Bir vərəqdür çöhreyi-zərdim ləbaləb dərdi-dil,  
Əski-şəngərfi ana hər yan çəkilməmiş bab tək.

Navəkin peykanləridür oda yanmış könlümə,  
Pənbə birlə xəstə ağzına tökərlər ab tək.

Ey gözüm, xali dəgül bir dəm cigərxun Kişvəri,  
Bir qurusa bir dökülür gözləri dolab tək.

\* \* \*

Ol kim, öldürdi məni cövrilə bidadı anun,  
Munisə-şəbhayi-tarimdür mənim yadı anun.

Kimsədən sorman xəbər yüz yil əgər görmən anı,  
Rəşkdən kim, olmaya heç kim bilə adi anun.

Külbeyi-əhzan yıxılsa başıma irməz əcəb,  
Bəs ki, ğəm çəkdi gözümdən bixü bünyadı anun.

Kimə kim, çeşmin işarət qılsa, ğəməzən öldürür,  
Ey gözün sərdari-hüsnü ğəməzə cəlladı anun.

Gül yüzün devrində xəttin kim, oxur qul Kişvəri,  
Nameyi-ə'malıdır, ya xətti-azadı anun.

\* \* \*

Ol ki, can məxmuri çeşmi-nimxabidür anun,  
Canım arami, vəli könlüm xərabidür anun.

Atəşi-meydan gülüm, gülgun yanağın tərlemiş,  
Tər dəgül kim, arizün gül, ol gülabidür anun.

Şivəvü nazü məlahat dəftəridür gül yüzün,  
Xətti-səbzı guyiya kim, intixabidür anun.

Tökməsün xaki-kəfi-payini gözünə rəqib  
Kim, anun qədrini bilməz ol zəbabidür anun.

Kişvəri kimi sevər dərsən, əgər dərsəm səni,  
Deməgil kim, cəngdür cana, cavabıdır anun.

\* \* \*

Şəm' tək könlüm yanar yüzün görüb cananənin,  
Şəm'idən hasil həmin yanmaqdurur pərvanənin.

Dil uzatdı həlqeyi-zülfi-pərişanın sarı,  
Şax-şax anın üçün boldi zəbani şanənin.

Pəs ki qan səpdi gözüm hər yan dərü divarinə,  
Şərmisarəm yüzidən bu külbeyi-viranənin.

Sən gedəndən bərlü çeşmim xanəyi-tarik irür,  
Lacərəm yanmaz çirağı heç əyasız xanənin.

Kişvəri iki cahan nəqdün verür vəslin üçün,  
Gərçi yoxdur qiyməti sən gövhəri-yekdanənin.

\* \* \*

Vəh ki, məni-məhrumi bir gün vəsldin şad etmədin,  
Natəvan könlümni bir dəm ğəmdin azad etmədin.

Yad edər çağında bir-bir söhbəti-əhbabımı,  
Yadın olsun kim, məni-biçarəni yad etmədin.

Sayeyi-irşadın əskük olmasun, ey piri-deyr  
Kim, mana mə'suq dəmidin özgə irşad etmədin.

Ağlamaqdan xaneyi-çeşmümni viran eylədim,  
Sən vəfasız hərgiz ol viranı abad etmədin.

Kişvəri qara qulundur, sürmə qarından anı,  
Eylə san kim, bir mübarək mürdə azad etmədin.

\* \* \*

Çü qomuşsan rəhi-eşqində, ey qanlı könül, başın,  
Ğəmi tərək etmə kim, ğəmdür bu yolda əski yoldaşın.

Mələik tək sən, ey hurisifət, ruhi-müçərrəddən;  
Sana xurşid olub dayə, Məsihadur əməkdaşın.

Süpürdüm asitanuni bu qanlı kirpigim birlə,  
Bolub mən binəva pıranə səri-eşikdə fərraşın.

Gözümdən qan rəvan qıldı əlif tək qamətim əgdi  
Səpilmış zərvərəq yüzün, əgilmış vəsməlü qaşın.

Səgi-kuyi səni görgəc qaçar, ey Kişvəri noldi  
Ki, sormaz haluni bir neçə gündür ol qara daşın.

\* \* \*

Ey camalü hüsnara xurşid qardaşın sənin,  
Eşigində şəhpəri-Cəbril fərraşın sənin.

Şö'leyi-şəm'i-hidayətdür cəmalın pərtövi,  
Qibleyi-milkü mələik, vəsməlü qaşın sənin.

Geyrətim ol həddədür zülfi-pərişanlığa kim,  
İstəmən badi-səba kim, ola yoldaşın sənin.

Kişvəri, itini görgəc öp ayağını anun  
Kim, yaman günlərdə oldur yaru yoldaşın sənin.

\* \* \*

Qıymışam canan yolunda ömrü malü canə həm,  
Nə mana mə'lurəliq hacət, nə xod viranə həm.

Ğeyrətim ol həddədür zülfi-pərişanığa kim,  
İstəmən badi-səba, tərətse anı şanə həm.

Ol ki, sən biganəvəşdin aşinalər gördülər,  
Aşına görməz anı, billah, rəva, biganə həm.

Kə'bəru cümmazəsi gər tündü sərgəşdür, nola  
Qalmaz andan bad pəyi-sakini-meyxanə həm.

Kişvəri, bəzmi-visalında çü mə'hrəm bolğa sən,  
Tanrıya şükr eyləgil, ver canuni şükranə həm.

\* \* \*

Səadət həmrəhim boldi, müsaid bəxti-firuzim,  
Bu gün gördüm cəmaluni, mübarək oldu novruzim.

Nə yerdə kim, keçər sözüm, mənim halımğa ağlarlar,  
Diriğə kim, sənün yanında bir gün keçmədi sözüm.

Məhi-ruyun fərağında şəbi-ğəm gər nəfəs çəksəm,  
Salur od xirməni-xurşidə bu ahi-cigərsuzim.

Saçındur hasili-ömrüm, qaşın mehrabi-məqsudim,  
Boyundur nəxli-ümmidim, yüzün şəm'i-şəbəfruzim.

Ğəmə ənduhi-mülkidən nişan şər kimsəyə gəlsə,  
Anın tuğrası qan birlə yazılmış, Kişvəri, sözüm.

\* \* \*

Can əgər getdisə sən sağ ol, mana candan nə ğəm,  
Sübh vəsl ümmidi bolsa, şami-hicrandan nə ğəm.

Gər qılursa tari-baran kim, yolundan dönməzəm,  
Kə'bənün müştəqinə xari-müğilandan nə ğəm.

Eşqi kamil aşiqə rüsvalığından dərdi yox,  
Nuh ilə həmxanə bolsan mövci-tufandan nə ğəm.

Tikməgil çaki-giribanımmı, ey həmdəm ki, yar,  
Yürəgimdə çaklar, çaki-giribandan nə ğəm.

Yar əgər dersə rəqibin boynun üzgil, Kişvəri,  
Taəti-həq etkənə təlbisi-şeytandan nə ğəm.

\* \* \*

Yarə köp can verdim, əmma bivəfadur bilmədim,  
Aşınalıq rəsmidən naaşınadır bilmədim.

Şivəvü nazü itabi çoxdurur bildüm, vəli  
Gönçəsi qan tökməkü işi cəfadur bilmədim.

Surətin gögçəkliyinə aldanıb verdim könül,  
Əhdi süstü bağı daş, könlü qaradur bilmədim.

Sözünə şirinlədim əvvəl ki, yarimdür mənim,  
Təlxı-kam açır yerim kuyi-fənadur bilmədim.

Gözlərinin şivəsinə mübtəla boldum, vəli  
Zülfünün hər tari bir dami-bələdur bilmədim.

Eşqi bustanında tikdim yüz tuman nəxli-vəfa,  
Bərgi-məhnət meyvəsi rəncü ənadur bilmədim.

Tapmağa gənci-müradi Kişvəri, qıldım həvəs,  
Hər qədəm yolunda kami-əjdəhadur bilmədim.

\* \* \*

Dəli könlümə nə tədbir qılsam,  
Məgər saçın ana zəncir qılsam.

Yüzün şənindədür hər ayə-ayə,  
Əgər Qur'anı mən təfsir qılsam.

Səni görməgilə tədbir bolsa,  
Gözüm çıqsun əgər təqsir qılsam.

Fələk övraqına sığmaz hekayət,  
Əgər şərhi-ğəmin təhrir qılsam.

Tükənməz Kişvərinin dərdi yüz yil,  
Əgər yüz dil bilə təqrir qılsam.

\* \* \*

Səhraya düşdüm tilbə-rab gögə yetişdi nalişim,  
Qaldı tikanlar üstünə hər pareyi-pirahənim.

Sənsiz məni-bixabü xər, bir laləyəm xunincigər,  
Bağırmda hər yan dağlar, qandan ləbaləb damənim.

Ölsəm mən zarü zəbun, hər yer kim, andə qərği-xun,  
Bitsə giyahi-laləgun oldur nişani-türbətım.

Ol şəm'inin sevdasidən, pərvanəyəm pərvasidən,  
Əqlü xirəd qovqasidən, meyxanə buldu mə, mənım!

Ey dilbəri-tuti-xuram, lə'li-ləbin yaquti-xam,  
Söz oldu ağzından tamam, gör bu kəlami-əhsənım.

Könlüm sənə yalvarəsi, kuyi-ğəmim avarəsi,  
Bilmən ki, bu qan pərəsi, cana, sənındır ya mənım.

Hicrində artdı möhnətım, ey Kışvəri, gör vəhdətım,  
Dəşti-fənadır xəlvətım, kuyi-mələmət məskənım.

\* \* \*

Vəh ki, bir vəhşisifət mişkin gəzalım var mənım,  
Kimsə bilməz kim, fəraqində nə halım var mənım.

Gögə çıx, ey naləvü bu əxtəri-sərgəştədin,  
Sorgil əhvalımmı, gör kim, nə zəvalım var mənım.

Yar gəmdin özgə hasil verməyin bu bağara,  
Bir səmənbər sərvqəd nazik nihalım var mənım.

Gəh ləbin zikrin vəsfin qılurmən, gah belin,  
Gör nə təb'i-nazikü incə xəyalım var mənım.

Kışvərinin yüz sualə bir cəvab olmaz nədən,  
Ol ləbi-şəkkərfişandan bir sualım var mənım.

\* \* \*

Gül kimi yüzüm əgərçi, şadü xəndandur mənüm,  
Lalə tək bağrımnda hər yan daği-pinhandur mənüm.

Kokəb ırməz bu görünən gögdə bil kim, şami-ğəm,  
Tiri-ahimdən birər, hər zəxmi-peykandur mənüm.

El mənim aşıqlığımı ol səbəbdən bildi kim,  
Bu çıxası gözlərim hər ləhzə giryandır mənüm.

Demə kiprik düzdürür ney oxlarınçün guyiya,  
Gözlərim ətrafıda bitmiş neyistandır mənüm.

Hər hekayət kim, var, onun həddivü payanı var,  
Vəh ki, bu dərdü dilim bihəddü payandır mənüm.

Kakilün sevdasidən səhraya düşdüm nafə tək,  
Ləbləründən ayru bağrım dopdolu qandır mənüm.

Daməni ətrafıdə tozlar ki, qonmuş Kişvəri,  
Zari-cismümdür ki, torpaq ilə yeksandır mənüm.

\* \* \*

Giryədən tufan qılaydur çeşmi-xunbarım mənüm,  
Qılğalı tərki-vəfa namehrıban yarım mənüm.

Mürği-bismil tək miyani-xakü xun görcək məni,  
Türfədür bu kim, gülər türfində dildarım mənüm.

Mən bəlavü dərdü möhnət dağının qarlanıyam,  
Gülgül olmuş tazə dağlarlən zarım mənüm.

Bəzm içrə ta rəqib xami-visalın içgəli,  
Nə bəlalər kim, çəkər bu can əfkarım mənüm.

Riştəyi-təsbih əlimdən getdi, ey kafir necə  
Bolğalı aşuftə saçın bağı, zünnarım mənüm.

Yayanux köksüm evində bu bəlapərvər könül,  
Xandadır bilmən bu tıflxanə bizarım mənüm.

Zülfinin sevdasidən, ey Kişvəri, bolsam həlak,  
Hiç mana qılmaz mədəd bəxti-nigunsarım mənüm.



\* \* \*

Ey qəbəyi-səbz ilən sərvî-sərəfrazım mənüm,  
Qarçığay saçlu, laçın gözlü şəhbazım mənüm.

Gülşəni-firdosü şaxi-tubavü bağı-behişt,  
Tutiyi-şirinsəxən, tavusi-tənnazım mənüm.

Gəh savıx ah eylərəm, gəh atəşin əfqan bilə,  
Sənsizin, ey gül keçər mundaq qışu yazım mənüm.

Səbrü aramü xirəd hicründə qoydular məni,  
Nalənin miskiniyəm kim, boldu dəmsazım mənüm.

Topraqından Tanrı gər bir quş yaratsaydı yenə,  
Coz-səri-kuyin sarı bolmazdı pərvazım mənüm.

Xaneyi-çəşmümnü kim, pərdaxtə qıldı sipəhr,  
Aqibət düşdi gözümdən xanəpərdazım mənüm.

Kişvərinin saru yüzinə nola bassan qədəm,  
Ey qəbəyi-səbz ilən sərvî-sərəfrazım mənüm.

\* \* \*

Verdin mana çü eşq ilə dilü dilrübacuşum,  
Öldürmə cövr ilən məni, ey bivəfacuşum.

Nola əgər gəhi sorasan halumi çü mən,  
Bir qulcuğazunəm kim sənün, ey padişacuşum.

Qəddim əgildi çəng təkü hiç sormadın,  
Halun nədür, nə dəmdəsən, ey binəvacuşum.

Biganə tək nədən dirilürsən mənümlə çün,  
Sənsən bu şəhr içdə həmin aşınacuşum.

Sən padişahi-hüsnənü Kişvəri gəda,  
Bir qatla sormadın ki, xani ol gədacuşum.

\* \* \*

Mana ölmək nişanıdır xəzani-çöhreyi-zərdim,  
Diriğa, məndən ayrudur bəhari-nazpərvərdim.

Sərvkarında yox etdim cavanlıq ruzigarımını,  
Gəlib vəh, yetmədi bir gün mana ol nacavanmərdim.

Dedim kim, qurtulam bir gün möhnət dərdidən, ey vəh  
Ki, mən qurtulmadım bir günü artar günbəgün dərdim.

Məni göydür sənü xakəstərim, sadirsən ey gərdün,  
Anın kuyi saru tutqusidür hər zərrəyi-gərdim.

Bu gün ey Kişvəri, xublar içib atlandılar sərxoş,  
Xanı yarəb, mənim rəxsəndə xurşidü cəhangərdim.

\* \* \*

Könlüm qılalı dərdi-dilimni sana mə'lum,  
Səndən daxı növmüdəmü andan daxı məhrum.

Yüz qatla vücudum ədəm oldu bu səbəbdən  
Kim, sirri-dəhanın mana heç olmadı məfhum.

Mən kim, ərirəm yüzünü görgəc nə əcəbdür,  
Kim, gördi ki, bir yerdə ola atəş ilə mum.

Hicrində mənim halımı sormaz, nola hali,  
Bir zalim əlinə ki, giriftar ola məzlum.

Pabusinə yetdin məgər, ey Kişvəri bir gün  
Kim, xaki-tənin bolsa ayağ altına mə'dum.

\* \* \*

Bu kim, ölməkdürür, adı fəraqi-yar imiş, bildim,  
Bu qan, bu dig ki, derlər, geyrəti-əğyar imiş, bildim.

Bu kim, qalır gözi açux ölür çağında aşiqnün,  
Sevir dildarini, ol həsrəti-dildar imiş, bildim.

Görünməz zərrəcə azğın nigara, deridim, leykən  
Gülər çağında, ey xurşid, ağzın var imiş, bildim.

Zəmanə bəzmidə hər kim ki, içdi şərbəti-vəslin,  
Fəraqın zəhrini dadmaq ana naçar imiş, bildim.

Rəqib sözünə baxmazdım visalın istəyib, əmma  
Məni məhrum edən bu bəxti-nahəmvar imiş, bildim.

Dəhanın fikridür hər dəm, ədəm saru uçar könlüm,  
Ba açux dünyada anun məqamı dar imiş, bildim.

Cəhanü canidən, ey Kişvəri keçmək bolur asan,  
Vəli məhbub canidən keçib düşvar imiş, bildim.

\* \* \*

Müddəti boldu kim, ol dildarını görməz gözüm,  
Kor boldu giryədən, ta yarını görməz gözüm.

Kuyinə varğac camalı şövqidən heyran qalur,  
Eylə kim, guya dərü divarını görməz gözüm.

Ta qarasın dərdi-dil yazmalığa cə'l qılmazam,  
Bilürəm kim, ol xətü rüxsarını görməz gözüm.

Tikmişəm göz cuybarında qədin nəxli, vəli  
Dərdü gəmdən özgə bərgü barını görməz gözüm.

Naləvü əfğanı sevdi Kişvəri, çün hiç ki,  
Vəslinə qıymaz könül, dildarını görməz gözüm.

\* \* \*

Ey vəfasız, necə bir sərvî-rəvan bulmazmıyam,  
Ya yüzün tək bir şüküftə ərgəvan bulmazmıyam.

Çizginürmən mən gözün yaşınəvü qanım tökər,  
Qulluğ etsəm mən anun tək bir ə'van bulmazmıyam.

Bu cahan mülkündə mən bir zəifi-natəvan,  
Səndən özgə can verib bir növcəvan bulmazmıyam.

Nə salursan, ey rəqibi-səksifət kim, eşqidə  
Sən tək mən bir yalançı pəhləvan bulmazmıyam.

Öldü dedim Kişvəri, dedi ki, öldü, neyləyim?  
Kişvəri tək bir gədayi-natəvan bulmazmıyam.

\* \* \*

Gəlgil ey dil ki, muğan kuyinə ahəng edəlim,  
Bizə qayğu çəri çəkdi, varalım cəng edəlim.

Şişeyi-zöhdü səlamət daşılən sınduralım,  
Təqvayi-duni gərək badeyi-gülrəng edəlim.

Neçə gün dərd elədim piri-muğan qulluğunu,  
Kəsbi-fəzlü hünərü danişü fərhəng edəlim.

Edəlim cəhd əgər qılsa mədəd dövləti-vəsl,  
Bu cahan mülkini hicran elinə təng edəlim.

Kişvəri tək girəlim müğbeçələr söhbətinə,  
İstimai-nəfəsi-udü neyü çəng edəlim.

\* \* \*

Xandə kim, varsan sana var Tanrı yar olsun bəgüm,  
Hafizi-canü tənün pərvərdigar olsun bəgüm.

Görməgil-badi-xəzandan girdi-ğəm, ey sərvinaz,  
Gülşəni-hüsündə daim növbahar olsun bəgüm.

Dövlətün cami ləbaləb badeyi-işrət bilə,  
Cavidani ömrü cahın bərqərar olsun bəgüm.

Asitanın busitanında ki, cənnət bağıdır,  
Bülbüli-xoşxan mənim tək səd həzar olsun bəgüm.

Şətt qırağında meyi-Mosul içib əhbab ilə,  
Kişvəridən bu gözəl həm yadigar olsun bəgüm.

\* \* \*

Çeşmi-siyahuna sənəma, sənçi salmışam,  
Qıl bir nəzər mana ki, qara gündə qalmışam.

Hər bixəbər söziylə səni tərək edərmiyəm,  
Mən kim, iki cahanı verib sizni almışam.

Vəslin daxı gər olmasa, hicrində həm xoşam,  
Mən ol səməndərəm kim, od içrə olalmışam.

Hər xanda kim, dəhanun için püstə söz demiş,  
Qatlanmayıb mən ağzına daş ilə çalmışam.

Ey piri-meyfuruş mana Xızri-rah bol  
Kim, xəstə Kişvəri tək qatı munalmışam.

\* \* \*

Meh tək saraldı gəmdən çöhreyi-zərdim mənim,  
Qalğalı səndin cüda mahi-cəhangərdim mənim.

Qoymağıl vəqti-cünun bağə məni, ey bağiban  
Kim, ziyandur gülsitanınca dəmi-zərdim mənim.

Gər vücudum xak olub qılsan məzarımğa güzər,  
Dutqusi damanını hər zərreyi-gərdim mənim.

İmdi bildim kim, mana yoxdur ümidi-zindəgi,  
Günbəgün eşqündə çün artar gəmə dərdim mənim.

Vermədi-tasi-fələk nəqşi-güşadim, vay kim,  
Şeşdəri-ğəm içrə qalmış möhreyi-nərdim mənim.

Bəs ki, yuddum xuni-dil gəldi mana xabi-əcəl,  
Öldürür naçar xabim çün budur xordim mənim.

Gəh mələmət daşidür, gəh tiri-ğəm, ey Kışvəri,  
Meyvə kim, verür nihali-nazpərvərdim mənim.

\* \* \*

Kami dil tərkin qılıb, nakamlıqdur istəgim,  
Namu namusi qoyub, bədnamlıqdur istəgim.

Ruzigarım tirədür, gəl ey hidayət şəm'i kim,  
Sübh vəslin birlə dərü aşamlıqdur istəgim.

Nə mana sərvü gülü nə simü zər təskin verür,  
Sən kimi bir sərvə-siməndamlıqdur istəgim.

Ey hilal əbrü səbah eyd gəldüm qaruna,  
Ləblərindən busəyi-bayramlıqdur istəgim.

Kışvəri tək xanə-xanə gəzdüğüm bayram günü,  
Bir ləbi püstə, gözi badamlıqdur istəgim.

\* \* \*

Bu cəhanda bir güli-baği-cinandır sevdigim,  
Gül degil kim, bir nihali-ərgəvandır sevdigim.

Mehribanlar tək sevər könlüm bir onu, vay kim,  
Bir qulağı həlqəlicə türkimandır sevdigim.

Pir boldum həsrətindən sormadı bir gün məni,  
Pir bolsun kim, əcəb bədxu cəvandır sevdigim.

Damənim göz qanından andın ləbaləb doldu kim,  
Bir bəlayi-daməni-axirzəmandır sevdigim.

Kimdir ol türki-Xütən demiş filanın sevdigi,  
Bir qulağı həlqəlicə türkimandır sevdigim.

Qılma eyb, ey pəndgu, çəksəm itabü nazini  
Kim, bəğayət nazikü nazikiyandır sevdigim.

Necə yaxşılıq qılurmən bilməzəm, ey Kişvəri,  
Kim, mənümlən bisəbəb neçün yamandır sevdigim.

\* \* \*

Sürmə kuyində məni-avarəni, çox sevdüğüm,  
Ləbləründən çarə qıl, biçarəni, çox sevdüğüm.

Şəm'i-hicrin qıldı yüz parə bu qanlı könlümi,  
Göydürüb daği-ğəmin hər parəni, çox sevdüğüm.

Gözlərim yolundan axar könlümün qanı yerə,  
Ğənzən oxu açdı bu fəvvarəni, çox sevdüğüm.

Canıma hər yara kim, dəgsə oxundan, it kimi,  
Sevdüğümdən yalaram ol yaranı, çox sevdüğüm.

Ləblərin dövrində məscidni yıxıb qul Kişvəri,  
Qıldı məskən xaneyi-xəmmarəni, çox sevdüğüm.

\* \* \*

İrax səndən necə giryan bolayım,  
Ğəmindən bisər üsaman bolayım.

Sənin yadın bilə divanələr tək,  
Biyabanə düşüb üryan bolayım.

Qapunda surəti-divar yanlıq,  
Durub surətünə heyran bolayım.

Şikar əzminə tərkeş bağlayıbsan,  
İlahi mən sana qurban bolayım.

Nola qul Kişvəri tək eşigində,  
Kəminə bəndeyi-dərban bolayım.

\* \* \*

Yarı görgəc der idim əvvəl ki, yarımdur mənim,  
Bildim axir kim, bəlayi-ruzigarımdur mənim.

Gülşəni-ömrüm ara girip xəzanlıq yel kimi,  
Hər necə qılsa savuxlux bu baharımdur mənim.

Lələ tək qanımnı töksə canım arami durur,  
Gönçə tək bağrımnı yarsa gülüzarımdur mənim.

Nərgisə bənzər çiçək bitsə məzarım üstünə,  
Sanmağil nərgis ki, çeşmi-intizarımdur mənim.

Pərtövi-xurşid rüxsarın ara cövlan qılıp,  
Zərrələr demə ki, cani-biqərarımdur mənim.

Könlimin əhvalını, ey Kişvəri, üşşaq ara,  
Faş qılğan naleyi-biixtiyarımdur mənim.

\* \* \*

Gəl ki, göydürdi məni daği-cüdalıq, dustum,  
Aşına bol kim, yetər naşinalıq, dustum.

Qıldınız çün sürməyi-naz ilə çeşmini siyah,  
Qoyma yüzün üzrə xal-bivəfalıq, dustum.

Gözlərin bimar dur, bəs içərlər qanı mı?  
Dirə ol kafirlərə ta nigar səfalıq, dustum.

Sən ki, xublar padişahisən, məni-miskin gəda,  
Eyb imas kuyində gər qılsam gədəliq, dustum.

İtlərünlən həmdəm olsa Kişvəri xoşvəqt irür  
Kim, gənimətdür dəmi həm padişahlıq, dustum.



\* \* \*

Xəstə canım gözlərin avarəsidür, dustum,  
Tiləb könlüm ləblərin meyxarəsidür, dustum.

Lalələr kim, bitdi, kuyindən imasdur lələ kim,  
Qanlı bağrımın həzar bir parəsidür, dustum.

Demə ki, niçün urur köksündə hər yan dağlər,  
Hər birisi şəm'i-hicran parəsidür, dustum.

Hüsnünə məğrur bolma kim, anun övraqını,  
Aqibət badi-xəzan ehşarəsidür, dustum.

Necə bir didarın için xəstəxatir Kişvəri,  
Hər bilən bilməyəne yalvarəsidir, dustum.

\* \* \*

Ey əzəldən eşqün ilən əhdü peymanım mənəm,  
Ta əbəd sevdayi-zülfin munisi-canım mənəm.

Şərhi-halimi bilür hər kim görür səndən irəğ,  
Ruyi-gərdalud ilən çaki-giribanım mənəm.

Dustilər qan ağlağay mən piri-hicrin halına,  
Lələ tək gər zahir olsa daği-pünhanım mənəm.

Qılmaya badi-səba zülfin pərişan hər səhər,  
Şami-hicran gər görə hali-pərişanım mənəm.

Ağzıma süd əmzirən göz mərdümidür dəmbədəm,  
Şərmisar etdi məni bu çeşmi-giryanim mənəm.

Nola gər qul Kişvərinin halına qılsan nəzər,  
Çünki səndən özgə yox heç kimsə sultanım mənəm.

\* \* \*

Vəh ki, boldum sənsizin avarə, bilmən neyləyim,  
Qalmışam biçarəvü bir çarə bilmən, neyləyim.

Zərrəyi-sərgəştə mən, sən afitabi-övcü-hüsn,  
Zə'fliqdən qulluğuna varə bilmən, neyləyim.

Aşiq olan müddəinün minnətin çəkmək gərək,  
Vəh ki, mən hər nakəsə yalvarə bilmən neyləyim.

Ğönçəyanlıq könlüm oldi qan, ləbaləb hicrdin,  
Lalə tək bağrımdurur yüz parə, bilmən, neyləyim.

Xəlq der ki, ol vəfasızdur, bir özgə yar dut,  
Ağrımaz barmağa əski sarə bilmən, neyləyim.

Kişvərinün başına səndən gəlürsə yüz bəla,  
Hökmi-sultandur, anı qaytarə bilmən, neyləyim.

\* \* \*

Ol ki, verür canü canan yüzünü görməz mənəm,  
Ol ki, tartar dərdü dərman yüzini görməz mənəm.

Ol ki Məcnun tək sənün eşqündə, ey Leylisifət,  
Tərki-sər qıldıvü saman yüzini görməz mənəm.

Ol ki, suzi-atəşi-hicranara pərvanəvar,  
Yanarü şəm'i-dirəxşan yüzini görməz mənəm.

Ta ki, verdim həlqeyi-zülfi-pərişanına dil,  
Kafəri kim, hiç iman yüzini görməz mənəm.

Vəh ki, məhruməm mən ol güdəsteyi-firdovsdən,  
Bağibani kim, gülistan yüzini görməz mənəm.

Bulmadı hiç kimsə bu dərgahidən növmüdlük,  
Mur-ləngi kim Süleyman yüzini görməz mənəm.

Eşigində Kişvəri tək olsa yüz bəndə, vəli  
Bəndəyi kim, hiç sultan yüzini görməz mənəm.

\* \* \*

Sinsa oxun rışteyi-can birlə peyvənd eyləyim,  
Tapsa çün peyvənd anı, bağrımarə bənd eyləyim.

Zindəgani ləzzətin ol dəm tapam mən piri-hicr  
Kim, dilü can sərfəsən fəzanə fərzənd eyləyim.

Səndən özgə kimsəyə könlüm əgər mehr eyləyə,  
Vallah anı diş ilə pərkənd-pərkənd eyləyim.

Səndən ayru, ey şəkərləb, zəhri-hicrini sorub,  
Xəstə cana çəşni şərbəti-qənd eyləyim.

Necə ey bəd mehr hicran zülmətindən hər gecə,  
Və'deyi-vəslin bilə canımmı xürsənd eyləyim.

Xosrovi-Təbrizdən çün bolmadı kamım rəva,  
Eyb imas gər meyli-türkani-Səmərqənd eyləyim.

Kişvəri tək şireyi-şe'ri-Nəvai birlə mən,  
Sən cigər pərkaləsi can birlə peyvənd eyləyim.

\* \* \*

Payibəndəm bir gözi ceyranə, bilmən neyləyim,  
Düşmüşəm ahu təki yabanə, bilmən neyləyim.

Ol pərirüxsardən kim, canım arami dürür,  
Qalmışam ayru məni-divanə, bilmən neyləyim.

Bəs ki, nəm çəkdi gözümdən, qorxuram kim, başıma  
Nagəhan yıxıla bu viranə, bilmən neyləyim.

Gözlərimdən danə-danə əşki-xunin kim, düşər,  
Vəh ki, bər verməz mana bir danə, bilmən neyləyim.

Xəlq der kim, yenə aşıqdür qələndər Kişvəri,  
Gərçəgin derlər bu sözə, danə bilmən, neyləyim?

\* \* \*

Pərtövi-hüsnün görüb xurşidi-tabandur derəm,  
Şiveyi-qəddin görüb sərvə-xuramandur derəm.

Həlqeyi-lə'li-ləbin içində incu dişlərin,  
Bir düzulmiş daneyi-mirvarid gəltandur derəm.

Gülşəni-hüsnündə hər yan nərgisi-məstin görüb,  
Laləzar içrə yaturlar iki ceyrandur derəm.

Ləblərin dövrində kim sorsa xətin mahiyyətin,  
Səbzələr hər yanı bitmiş abi-heyvandur derəm.

Sən gedəndən bərlü halimdur ki, kafər görməsün,  
Xarlıq çəkməkdən isə ölmək asandur derəm.

Halətimdür külbeyi-əhzanda canan getgəli  
Kim, onun yanında ölmək rahəti-candur derəm.

Həsretindən Kişvəri, ey Misri-canim-Yusif,  
Ağlamaqdan gözdən olmuş piri-Kən'andur derəm.

\* \* \*

Ey ziyadə ləhzə-ləhzə hüsnünə heyranlığım,  
Günbəgün artux gəmi-əşqində sərgərdanlığım.

Qoy bu viranlığ bilə mən natəvanı, ey rəfiq  
Kim, daxı mə'murəliq tapmaz mənim viranlığım.

Bisərü samanlığ ilə xatirim xoşdur əgər,  
Bilsən ey namehriban, sən bisərü samanlığım.

Arizulandım kim, olam eşigində bir gəda,  
Bir gədayəm mən, vəli gör niyyəti-sultanlığım.

Asitin əfşan guzər qıl Kişvərinin başinə  
Kim, görəsən ey cavan, eşqündə pürəfşanlığım.

\* \* \*

Yüzün hər gün görüb cana, cəmalın qədri bilməzdim,  
Diriğa, vəsl əyyami visalin qədri bilməzdim.

Məni öldürsə təlxiyi-fəraq, ey dust, həqqindür,  
Nədən kim, dəmbədəm şirin məqalın qədri bilməzdim.

Bu kim, qəddim büküldi mahi-nov tək, ey günəş, sənsiz,  
Anunçündür ki, əbruyi-hilalın qədri bilməzdim.

Gözüm kim, görməz oldu ağlamaqdan vəh hənuz kəmdür,  
Mana sürməli çeşmi-qəzalın qədri bilməzdim.

Pərişandur bəsi halım, qaradur günü bəxtimnün  
Cəzadur bu mana kim, zülfü xalın qədri bilməzdim.

Yeridür bu ki, çeşmümdən axar xunabi-həsərət kim,  
Dodağından içib abi-zülalın qədri bilməzdim.

Cigərxun Kişvəri, cana, xəyalunlan diri qaldı,  
Visalın var ikən gərçi, xəyalın qədri bilməzdim.

\* \* \*

Gəlgil ki, boldu zindəgi sənsiz mana besyar kəm,  
Canımdə min daği-bəla, konlümdə yüz xərvər gəm.

Noqlü möyü şəhdü şəkər xanda ki, bolsa mahəzər,  
Divanə könlüm arizu bolsa yolunda yar həm.

İçgil mey, ey gönçə dəhən kim, ruzigar ənduhidən,  
Bolmazdı cami-badədən ta var idi hüşyar cəm.

Bixudliğidə şivənim parə qılır pırahənim,  
Viranədürür məskənim, hər yan bolub divar xəmə.

Şö'lə çəkib suzi-nihan yanardı cismim birlə can,  
Gər tökməsəydi dər zəman bu didəyi-xunbar nəm.

Aşiq ki, yarından qalur, əlbəttə imansız olur,  
Xasə ki, dərđinə bolur dağı-fəraqi-yar sənəm.

Qanını töksə ol pəri billah ki, yeridür, yeri,  
Bolsa müyəssər Kişvəri sən əsragil zinhar dəm.

\* \* \*

Gəl axı, ey mənəm cismi-zəifim içrə sən canım,  
Vücudum zərreyi-sərgəştə sən xurşidi-tabanım.

Muradım, məqsədim, sidqim, şəfiqim, müşfiqim, dustim,  
Təriqim, mürşidim, pırım, yolum, adabü ərkanım.

Xəlilü Söhfü İncilim, Kəlirim, Turü Tövratım,  
Zəburum, məğməvü sövt ilə Davudi-xoşəlhanım.

Sələhim, təqavü zöhdüm, iki qaşunla mehribanım,  
Ləbin kövsər, cəmalın rövzeyi-firdovsi-rizvanım.

Səlatım, qıbləvü sövmim səfavü mərvəvü həccim,  
İmamım, məzhəbim, şər'im, nəmazım, dinim, imanım.

Gülüm, bağım, baharım, cilveyi-tavusi-tənnazım,  
Həzarım, bülbülüm, kəklik yerişlü vəhşi ceyranım.

Zərim, simim, evim, mülküm, girami gəncümi malım,  
Niginim, xatəmim, təxtim, mənəm mülki-Süleymanım.

Ənisim, munisim, yarım, Əzizim, Yusifim, Misrim,  
Məsihim, Xızrü zülmatım, həyatım, abi-heyvanım.

Nəbatım, şərbətim, qəndim, şəkərləb, məğzi-badamım,  
Behim, sibi-süxənguyim, turuncum, nari-xəndamım.

\* \* \*

Dutaşdı könlümə hicr odu hər yan,  
Səni göydürməsün, ey həmnişin, yan.

Evin divarını yıxdı sirişgim,  
Nə yatursan, dur, ey həmsayə, oyan.

Xəyalın mihmanımdur anuñcün,  
Asıbmən könlümü köksümdə büryan.

Xərab olsa cahan nə ğəm mana kim,  
Cahan bir yan görür, mən sizni bir yan.

Oturmuş Kişvəri gülzar içində,  
Ğemindən bağı parə, çeşmi giryan.

\* \* \*

Məni ta ruzigari-səngidil ayırdı yarimdən,  
Nə gördüm ruzi-xoş hərgiz, nə xoşluq ruzigarimdən.

Məzarim üstinə hər dəm nədən ağlar bəhar ayrı,  
Məgər kim, oxudu dərdi-dilim lövhi-məzarimdən.

Açılmaz qönçə tək könlüm, bəharü bağdən bir dəm  
Ki, məhruməm məni-xunincigər bağı bəharimdən.

Bitər nəxli-bəlavü yaprağudur dağı-növmidi,  
Nə yerdə kim, düşər bir danə çeşmi-əşkiбарimdən.

Məni göydürdün, əmma, var könlüm içrə atəşlər,  
Sənin sari əgər qonsa həzər qılğil ğübarimdən.

Saraldı hicrdən yüzüm, kəsilməz gözlərim yaşı,  
Diriğa, zə'fəran bitti suvarur lələzarimdən.

\* \* \*

Əgər məni-bikəs ilə yar olasan,  
Ümidim var ki, bərxurdar olasan.

Ğəmindən keçdi ömrüm, nola cana  
Ki, sən bir dəm mana ğəmxar olasan.

Səni məhrəm bilib razimni dedim,  
Nə bildim sən mana əğyar olasan?

Cahan bağında bir gül dərməyibsən,  
Əgər gül çağında hüşyar olasan.

Eşitdim Kişvərini yad edibsən,  
İlaşi, sən mənimçün var olasan.

\* \* \*

Ol mənəm kim, ölmüşəm hicrindən, ey simin bədən  
Gər dilərlər nagəhan ölmüş ğərib için kəfən.

Ey sənəm, tax boynuma zülfi-siyahından mərəs  
Kim, gərək anın təki zünnarə, mən tək brəhmən.

Sən gedəndən bərlü, ey firdövs bağın gülşəni,  
Lalə qandur gözlərümdə, ğönçə peykan, gül tikən.

Yar getdi, ey könül, mən qaldumü sən yarsız,  
Möhnəti-hicran əgər budur, nə sən qalgil, nə mən.

Səndən ayru, ey güli-xəndan, qılurmən çak-çak,  
Ğönçə tək əgnimdə gər yüz təh bolursa pirəhən.

Degil, ey badi-səba Misrin sipəhsalarına  
Kim, ğəmindən oldu ol miskin sakini-beytül-həzən.

Mərhəba, ey sən səfərdin yengi yetmiş mahrü,  
Şükr, bari kim, səni bir daxı gördük sağ-əsən.

Çıxmaya kuyin həvası Kişvərinin başıdan,  
Ol zaman daxı ki, dutsa toprağ altında vətən.



\* \* \*

Könlüm nəsibi çün ki, bəla qıldı yarədən,  
Tabi-bəla gətürmədi, can çıxdı arədən.

Çəşmimdən ey gözələ, fəraqində ağlasam,  
Pərkalələr düşər cigəri-parə parədən.

Könlüm qara qılır yüzini sənsiz ah ilən,  
Qurtar xuday için məni bu yüzi qarədən.

Baş ağradur səhər bu müəzzin dedikləri,  
Yarəb ki, uçursun Tanrı anı minarədən.

Könlündə hiç rəhmi yox ol dilbərün, bəli,  
Mehri-giyah bitməz olur səngi-xarədən.

Bimarlıq nəhayətə yetdi, gör ey rəqib,  
Görü kəfən yəraqı ki, iş ötdü qarədən.

Kirpikləri xəyalında, ey Kişvəri yenə,  
Bağrım bolub kəbabü asıldı qənarədən.

\* \* \*

Mənim şax gülüm ta kim, boluptur ciltvəgər hər yan,  
Gözümdən su dögül, qandur, damədəm kim, axər hər yan.

Gözüm qan yaşını görsən demə kim, əşkdür, bil kim,  
Cigər pərkalə-pərkalə bolub, gözdən düşər hər yan.

Məni-divanəni görgəc qaçarlar, xəlq, neyçün kim,  
Vücutim xirməni hicr odundan par-par yanər hər yan.

Əlim tutqac, rəfiq, ahəstə bol, zira ki, uğraşmış,  
Təni-zarim səmumi-hicrə pər-pərdən gedər hər yan.

Nə hasil Kişvəri göz gövhəridən çün qəbul olmaz,  
Ana kim, cövhəri-candan mürəssə, dür kəməər hər yan.

\* \* \*

Eylə kim, mən yanaram şəm'i-ruxi cananədən,  
Kimsədən bilməz ol mə'ni məgər pərvanədən.

Görmədim ta anədən doğdum ğəmində ruzi-xaş,  
Mən kimi bədruz daxı doğmayıbdur anədən.

Qamətin sərv-i-rəvandur, dedim isə küsməgil,  
Bu məsəldür cani-mən kim, "doğru söz divanədən".

Cün bilürsən halım, ey həmsayeyi-beyt-ül-həzən,  
Rəhm edib sürmə məni bu guşeyi-viranədən.

Ta səni gördüm mən, ey canü cəhanim afəti,  
Yüz ğəmə dərdü bəla gəldi mana hər yanədən.

Kişvəri yaralidə demə cüdalıq dərdini,  
Olmaya ğəmgin ola bu suznak əfsanədən.

\* \* \*

Xızr bilmən nə demiş çeşmeyi-heyvanun için  
Ki xəcildir, çıxamaz xəlq ara anun için.

Beytül-əhzanda məni-piri ğəmi-hicr bilə,  
Otğə göydürməkil, ey şəm', yigit canun için.

Tazə qalsun güli-ruyin deyib, ey iki gözüm,  
Çeşmələrdür kim, axar tazə gülistanun için.

Biədəb püstə ki, ağzın bilə də'va qıladur,  
Hər yetən başına daş ilə döğər anun için.

Küfrü zülfi bilə cün Kişvəri ülfət dutdu,  
Zahida, qoy anı bu küfr ilə imanun için.

\* \* \*

Ey xirməni-gül gülşəni-ruxsaruna qurban,  
Sərvü çəməni qamətü rəftarunə qurban.

Həm cani-girami ləbi-canbəxşünə sədqə,  
Həm xaki-tənim nərgisi-bimaruna qurban.

Didarini görsəm keçərəm iki cahandan,  
Ey iki cahan, dövləti-didaruna qurban.

Bir söz degil, ey çeşmeyi-heyvan ki, bolurlar  
Xizr ilə Məsiha ləbü göftarına qurban.

Ey zahidi-xudbin, nə yetər zöhdü vərə'dən,  
Gər bolmayasan Kişvəri tək yarına qurban.

\* \* \*

Sənsizin göydivü qaldı, ey güli-baği-cinan,  
Lalə tək bağımda dağü gönçə tək ağzımda qan.

Razi-eşqini ki, yillər yaşururdum xəlqdən,  
Faş qıldı bir savux ah ilə könlüm nagəhan.

Səfhəyi-rüxsarın üzrə nöqtə-nöqtə zərvərəq,  
Müşəfidür kim, qılupdur kilki-qüdrət zərnişan.

Qamətin şövqində Məcnun tək sənubər bağ ara,  
Durdu andaq kim, başında qıldı quşlar aşıyan.

Kişvəri istəb səni hər yan fəğan qılmaqdadur,  
Bir əyəsiz itki, yollar üstündə qılğay fəğan.

\* \* \*

Gəlgil axır, ey mənim canü cəhanım xandasan,  
Yüzi güldəstə, boyu sərvə-rəvanım, xandasan.

Atəşi-ğəm göydürür bağımdakı dağ üstə dağ,  
Ey dodağı mərhəməü daği-nihanım, xandasan.

Qıldı seyli-əşk sənsiz xanümanımı xərab,  
Ey xərab olmuş səninçün xanümanım, xandasən.

İstərəm hər yan səni, tapman nişanın, ey könül,  
Binişən olmuş ğəribi-natəvanım, xandasən.

Mehribanlar ağlaşurlar Kişvəri oldi rəqib,  
Sən vəfasız dilbəri-namehribanım, xandasən.

\* \* \*

Mana bir çarə qılmazsan, necə biçarə bolğaymən.  
Həm ol əvla ki, mən bu şəhrdən avarə bolğaymən.

Nə tədbir ol ki, ğəməzən dəlməyə bağrımni hər yandan,  
Məgər könlün, ey şux, sanki-xarə bolğaymən.

Məni zəhdü səlamət bəzminə çağırma kim, budur,  
Həkimi-ləm-yəzəl hökmi ki, mən meyxarə bolğaymən.

Səvadül vəch fiddareyn irür üşşaqə yüz ağlığ,  
Anunçün istərəm mən həm ki, yüzi qarə bolğaymən.

Həmayil qılğalı zənciri-zülfin, Kişvəri tanlığ,  
Budur cəhdim ki, tiği-eşq ilə siparə bolğaymən.

\* \* \*

Səndən ötrü qalmışam ayru diyarü yardən,  
Canidin məhrum mən növmid həm dildardən.

Ömri zayə', fikri batil, ruzigaridir qara,  
Adəm oğlu kim, vəfa istər pərivəş yardən.

Sözünə şirinlədim əvvəl və leykin aqibət,  
Vəh ki, qaldım təlxi-kam ol lə'li-şəkkərbardən.

Çün yüzin görsətdin imdi sürmə kuyindən məni,  
Gül açılğac bülbülü mən' etməgil gülzardən.

Ver mana bir busə kim, pəhriz buyurmur təbib,  
Çün tapar ölmək nişani natəvan bimardən.

Bivəfasızlıq ki, mən gördüm o şol namehrdən,  
Zinhar, ey dustlar, tövbə vəfasız yardən.

Əzm qılmış nisti mülkinə cana, himməti,  
Yo iraxdur gərçi doymaz Kişvəri didardən.

\* \* \*

Deməzəm kim, yardən könlümgə azar olmasun,  
Raziyəm azardən, azar-bizar olmasun.

Şeyx Sən'an tək nə din qaldı, nə imanım mənim,  
Heç müsəlman oğluna kafər qızı yar olmasun.

Eşqdən zünnar bağlar brəhmənlər cəm'idə  
Mişkbu saçından özgə bizgə zünnar olmasun.

Bəxt əgər qılsa mədəd uyxumğa girsən bir gecə,  
İstərəm bəxtimni kim, ta həşr bidar olmasun.

Gözümdən bimarəmə yerim pozuq mehrablər,  
Kişvəri, heç kim gəribliq içrə bimar olmasun.

\* \* \*

Könül cövrünə qatlanmaz, gedəlim bari şəhrindən,  
Ana səbrü xirəd yuməz, gedəlim bari şəhrindən.

Gözüm peyvəstə pürnəmdür, qaşın tək qaməti xəmdür,  
İnayət baxışın kəmdür, gedəlim bari şəhrindən.

Ze sar ta pa bəla sənsən, əcəb nə aşına sənsən,  
Bəğayət bivəfa sənsən, gedəlim bari şəhrindən.

Ola bilmən həbib ilən, görə bilmən rəqib ilən,  
Qalupdur iş nəşib ilən, gedəlim bari şəhrindən.

Yanında, ey güli-novrəs, çü birdür bülbülü kerkəs,  
Çəkinəcə cövri hər nakəs, gedəlim bari şəhrindən.

Görər idi məni-giryan bir yan, səni bir yan,  
Çü qıldın bağrımı büryan, gedəlim bari şəhrindən.

Çü səndən görmədi yarı, nə yarivü nə dildari,  
Necə bir naləvü zari, gedəlim bari şəhrindən.

Qulundur Kişvəri bəndə, əməgi çoxdur səndə  
Ki, necə belə şərməndə, gedəlim bari şəhrindən.

\* \* \*

Gözüm ağlar cəmalın həsrətindən,  
Yanar bağrım visalın həsrətindən.

Dügünlər göydürüb kəsdim əliflər,  
Yüzündə xəttü xalın həsrətindən.

Məsihü Xıızr iki avarədürlər,  
Ləbi-abi-zülalin həsrətindən.

Gülistanda quru qalmış sənubər,  
Sənün qəddi-nihalın həsrətindən.

Keyik tək Kişvəri səhrayə düşdi,  
O şol çeşmi-ğəzalın həsrətindən.

\* \* \*

Məni kim, öynə-öynə öldürürsən,  
Aşiq öldürməgin cani bilürsən.

İki mehman bir evdə çün sığışmaz,  
Mənim canım gedər, çün sən gəlürsən.

Dala, meyxa (nə) dən dıxarı çıxmaa  
Ki, hər nə istəsən anda bulursən.

Gər ol ay mehri yox, ey çərx səndə,  
Nədən başına hər dəm çizginürsən.

Bolupdur Kişvəri zəifin ziyadə,  
Əcəb gər bu gecə dana qalursən.

\* \* \*

Nə bir haziq təbibim var ki, mühlik dərdimi görsün,  
Nə bir sadiq rəfiqim var ki, kahi halımı sorsun.

Nə var bir həmnəfəs yarı, yazayi-nameyi-dərdim,  
Nə var bir həmnəfəs mürği ki, ol namənni yetkürsün.

Cuda qılğan məni sən lələdən bağrımın göydürdü  
Ki, yarəb, daği-nömidi anun bağrını göydürsün.

Əgər sən şadimansan kim, mənim dərdü ğəməm artar,  
İlahi, günbəgün tari ğəmə dərdimni artursun.

Eşitdim Kişvərinin ölməginə çox sevinmişsən,  
Sevindürdin anı yarəb, səni Tanrı sevindürsün.

\* \* \*

Rəqib bir gecə kim, yanında sahib ixtiyar olsun,  
Nə dərdim var mənim andan, mana tək yar yar olsun.

Sənün eşqində can vermək mana asandırur, cana,  
Əgər qövlün ola, qövlü qərarın bərqərar olsun.

Yüzün tək bir güli-cənnət daxı mümkün iməz bitmək,  
Gərək hər yil cəhan gülzaridə yüz min bəhar olsun.

Neçə xurşid ilə ay, qılsalar gög səqfində cövlan,  
Götür bürqə' cəmalından kim, anlar şərmisar olsun.

Dəhanın vəsfini kim, söylərəm ey ğönçeyi-xəndan,  
Edür hər kim eşitsə, Kişvərinin ağzı var olsun.

\* \* \*

Vəh-vəh, nə atəşparəsən bu cameyi-gülğun bilən,  
Yusif dirilmiş guyiya pırahəni-pürxun bilən.

Çəşmin xəyalilən məni səhradə hər kim görsə der,  
Bir-iki ahudur gəzər, ülfət dutub Məcnun bilən.

Bu ağlamaq kim, məndə var, gər olsa tufan, yox əcəb,  
Xunabeyi-çəşmim mənim kim, dəm urur Ceyhun bilən.

Bəzmi-ğəmində hər gecə bu naləvü xəmə qamətım,  
Bir cəngdür kim, kökləmiş dəsti-qəza qanun bilən.

Necə bu xunabə cigər ola ki, tezrək qurtulam,  
Saqi, mana bir cam lütf eyləgil əfyun bilən.

Tə'vizü heykəl neyləsün əsli gərək mehrü vəfa,  
Heç kimsə sevməz kimsəni əfsanəvü əfsun bilən.

Şəm'i-rüxünni, bədr ver, nəxli-qədinni sərvinaz,  
Şair verilür Kişvəri, bu təb'i-namövzun bilən.

\* \* \*

Gəldi ol gün kim, cünun əhlinə həmdəm bolğamən,  
Namü nəngi tərək edüb rüsvayi-ələm bolğamən.

Sən mana qeyd olmasan, ey ruhi-qüdsi vəqt idi  
Kim, çıxıb həmsöhbəti-İsiyyi-Məryəm bolğamən.

Eylə vəhşilər bilə yox ülfətim kim, sə'y edib,  
Hərzəgu vaiz kəlamı birlə adəm bolğamən.

Əhd qıldım kim, yapım meyxanələr xeyrat için,  
Mən gəda gər nəgəhan bir gün müəzzəm bolğamən.

Vəh ki, keçdi ruzigarim səndən ayru ğəm bilə,  
Olmadı bir gün ki, vəslin birlə xürrəm bolğamən.

Deb imişsən Kişvəri divanə bolmaz, nə əcəb,  
Ey pəri, bir-iki gün qatlan ki, ol həmə bolğamən.



\* \* \*

Munca qan tökməkdən, ey xunxar, usanmazmısan,  
Munca xəlqi göydürüb, ey yar, usanmazmısan?

Ğəmzeyi-xunriz ilən, ey namüsəlman, hər tərəf,  
Xəstə canlarını qılıb əfkar, usanmazmısan?

Bülbüli-ğəmdidənün bağına sancıb dəmbədəm,  
Xari-həsret, ey güli-bixar, usanmazmısan?

Ya dögərsən, ya sögərsən, ya sorarsan, ey pəri,  
Munca mən divanəyi-anar usanmazmısan?

Xəstəxatir Kişvəridən acı-acı sözləşüb,  
Ey ləbi şirin, şəkər göftar, usanmazmısan?

\* \* \*

Xatiri-şadin şəha, azərdeyi-ğəm bolmasun,  
Ağlamağdin gülşəni hüsnünə şəbnəm bolmasun.

Eyşü işrət bilə bolsun gül kimi xəndan ləbin,  
Lalə tək bağında hərgiz dağı-matəm bolmasun.

Düşdisə torpağə bir yarpağ, ey gül, gəm yemə,  
Sayeyi-qəddin sənün bu bağıdən kəm bolmasun.

Sən cahanun canısən, aləm sana vari tüfeyl,  
Bolsa Ruhullah nə gəm, aləmdə Məryəm bolmasun.

Kişvərivü nəslı-adəm, vari qurban canuna,  
Sən bolubsan kim, cahanda nəslı-adəm bolmasun.

\* \* \*

Ey pəri, divanə boldum sən gedəndən bərlü mən,  
Əqlidən namid boldum sən gedəndən bərlü mən.

Piri-Kən'an tək səninçün, ey cigər pərkaləsi,  
Sakini-meyanə boldum sən gedəndən bərlü mən.

Qıl münəvvər külbeyi-tarikim, ey şəm'i-mürad,  
Kim, göyük pərvanə boldum sən gedəndən bərlü mən.

Şadiliğ toxmi saçardum vəsl günü, vay kim,  
Ğəm quşuna danə boldum sən gedəndən bərlü mən.

Kişvəri tək xanümandan ayru, səndən naümid,  
Xəlqara əfsanə boldum sən gedəndən bərlü mən.

\* \* \*

Mələmət daşı başımğa nə kim, gəlsə yəğaydurmən,  
Şəhidi-eşq içrə kuyində bir türbət yasaydurmən.

Xədəngin bəs ki, sancıldı bu cismi-natəvanımğa,  
Qanatlu quş kimi hər dəm sönün sarı ucaydurmən.

Ləbi-lə'lini yad eyləb çağırdım vəhşi könlümni,  
Dəliyə gørsədüb həlvə gələ deb aluyaydurman.

Sən, ey əbrü kəman dilbər, xudaçün qarşuma gəl keç,  
Məni bir ox ilən qurtar, quluna çün qulaydurmən.

Yarar tiğ ilə köksümni, nə istərmən verər eydir,  
Oxum peykanı qaluptur, bu viranı araydurmən.

Nə yerdə şadiliq qonsa, qaçarsan ol nəvahidin,  
Qayan kim, ğəm çərisi çəksə, anda tapqalaydurmən.

Cəmalın eydi-əkbərdür, qələndər Kişvəri yanlığ,  
Qaşunda bolmuşam qurban, daxı nişə yaraydurmən.

\* \* \*

Zülf açıb qıl cilvə kim, tavus rə'nalanmasun,  
Tutiyyə görsət xəti-səbzın şəkərxalanmasun.

Sübhi-dəm gülşəndə xabi-nazdən açgil gözün,  
Bir qıya bax nərgisə, bağ içrə şəhləlanmasun.

Zahidə görkəz yüzün birlə qaşın mehrabini  
Kim, unutsun məscidü mehrabi mə'valanmasun.

Kakilin sevdasinə düşgəc utuzdum dinü dil,  
Heç müsəlman bu pərişan fikri sövdalanmasun.

Bülbüli-nalan əgər gül vəsfini çox söyləyə,  
Kişvəri şe'rini ərz etgil ki, qövğalanmasun.

\* \* \*

Mə'suqə könlündə vəfa yox, çeşmi-giryən neyləsün,  
Bitməz çü səngi-xarədən gülbərgi-baran neyləsün.

Dərlər ki, dərman eyləməz eşq əhli dərdinə təbib,  
Kə'bətələb namərddür, xari-muğilan neyləsün.

Tiri-bələdən qorxuban kuyinə girməz müddəi,  
Hiç kimsədən çün dərd yox, biçarə dərman neyləsün.

Könlüm sana mehman olub, çeşmin tökər qanı anun,  
Çün xanə xah cəlladdur, biçarə, mehman neyləsün.

Demə ki, sultandan mana, təfrişi-dövlət gəlmədi,  
Hər xəlqə layiq iməz, hər bəndə sultan neyləsün.

Mən aşiqəm, ey pəndgu bolmaz nəsihət kar, gər,  
Səhrayə düşmiş tilbə rəb, ayati-Qur'an neyləsün.

Lə'li-ləbindür gövhəri kim, qədri bilməz Kişvəri,  
Naqis düşüpdür cövhəri, lə'li-Bədəxşan neyləsün.

\* \* \*

Sənsən, ey Leyli, məni-Məcnuni rüsva eyləyən,  
Könlümü çək eyləyib, canım ara ca eyləyən.

Şuxilər mehman kibi könlüm evin məskən qılıb,  
Mərdümi-çeşmim təki çeşm içrə mə'va eyləyən.

Nola gər sorsan məni-rüsvayi-aləm halini,  
Ey məni bu hal ilən aləmdə rüsva eyləyən.

Bolma qafil kim, canazəmdən çıxar hər yan şərər,  
Ey çıxıb tabutum ardınca tamaşa eyləyən.

Yoluna baş qoymuşam, çünki əyağım qalmadı,  
Ey saçın tək Kişvərini bisərü pa eyləyən.

\* \* \*

Mən mənəm mən, kim, qəbuli-həzrəti-şahəm bu gün,  
Xəl'əti-şahi geyib, məqbuli-dərgahəm bu gün.

Müjdeyi-rahət yetişdi yeridən, ey müddəi,  
Sən çəkərsən canü mən bər həsbi-dilxahəm bu gün.

Çün yetürdüm halimi ol şahı-xuban ərzinə,  
Ğəm yemə dedi ki, mən halından agahəm bu gün.

Malü mülki tərک edib oldum eşigindən bir it,  
Dün gəda irdim və leykən sahibi-cahəm bu gün.

Kişvəri gər iltimas etsə ki, oldürgil məni,  
Gər sevirşən Tanrı(nı) demə ki, fərda həm bu gün.

\* \* \*

İstərəm ki, varəyim kuyinə yüz gövğay ilən,  
Neyləyim heç kimsə yar olmaz məni-rüsvay ilən.

Qonşular sanurlar evdə kimsəm ölmüş, bəs ki, mən,  
Ökur-ökur ağlaram hər gecə vaya-vay ilən.

Sizgə yetsün deb hənalidür günəş kim, ruzü şəb,  
İki mənzil bir qılur mahi-cəhan meymay ilən.

Gülbəm içrə düşsə aydınlıq, mægər ol gecə kim,  
Əxtəri-bəxtim mənim qılsa qıran ol ay ilən.

Qanlı könlüm hicr günü qaşların yadı bilə,  
Bir dilavərdür, girib meydanə iki yay ilən.

\* \* \*

Nola, ey Leyli, məni-Məcnuni xürrəm qılğasan,  
Bəzmi-vəslin içrə mən məhrumi məhrəm qılğasan.

Şivəvü şəklü şəmayilnin görüb qıldım həvəs,  
Kim, məni sən aqibət rüsvayi-aləm qılğasan.

Qonmaz oldu könülə kim, zəxmindən, ey dil mægər,  
Gözlərim xunabəsi birlə ana nəm qılğasan.

Çəkmə zəhmət, ey nəsihətgu ki, odu andan iş  
Kim, nəsihət birlə mən rüsvani adəm qılğasan.

Səndən ayru Kişvəri bir dəm dirilməz, həq bilür,  
Gər anı Xızru Məsiha birlə həmdəm qılğasan.

\* \* \*

Rəqibi istəməzmən kim, sənünlən həmnişin bolsun,  
Yüzün yaşurgil andın kim, çırağın andın bolsun.

Məsihadən doğub fərzənd, Məryəm dayəsi anun,  
Əcəb gər sən tək naz ilə bolmuş nazənin bolsun.

Məni bir cam ilə saqi vücudimdən xilas etdi,  
Anın pirinə yüz rəhmət, cavanmərdi həmin bolsun.

Sənünlən ol gecə kim, ittifaqi-söhbətim düşsə,  
Əgər xabim gələ yarəb ki, xabi-vanəsin bolsun.

Səri-kuyindən özgə mürği-ruhum aşıyan qılmaz,  
Gərək bağı-cinan tutgil, gərək xüldi-bərin bolsun.

Mana hər nə gəlür səndən həyati-cavidanidür,  
Gərək təlxabeyi-həsərət, gərək mai-məin bolsun.

Cığərxun Kişvərinindür muradi xatəmi-lə'lin,  
Ana mülki-Süleyman vari gərək ziri-nigin bolsun.

\* \* \*

Gəldi baharü könlüm açılmaz bəhardin  
Kim, ayru düşmüşəm məni-dilxəstə yardın.

Yapışdı xuni-dil bilə bir-birinə gözüm,  
Sənsiz mana çe sud gülü-laləzərdin.

İçin şərab çeşmeyi-çeşmümni qıl vətən  
Kim, yegdürür bu çeşmeyi-ləb-cuybardin.

Bir əhli-dil xani ki, ana şikvə qılğalı,  
Dərdi-fəraqi-yaru ğəmi-rüzigardin.

Xaki-rəh oldu Kişvərivü tapmadı əman,  
Nə istər isən, ey rəqib, sən ol xaksardin.

\* \* \*

Kami-hasil bolmaz irmiş xidməti-namərd ilən,  
Üştə bağrım nafə tək qan bağladı bu dərd ilən.

Şireyi-can birlə verdim pərvəriş bir nəxlə kim,  
Meyvəsi daği-bələdur cani-ğəmpərvərd ilən.

Hüsni-bürcündə sənün tək görmədim bir mahi-nov,  
Necə gəzdüm zərrə tək xurşidi-aləmgərd ilən.

Ol ki, gərm etdi səni mən xəstədil azarinə,  
Yıxmayım namərdəm anı tiri-ahi-sərd ilən.

Gözlərim suyini mujgan birlə bolmaz bağlamaq,  
Seyl xaçan bağlanur xaşaki-abavərd ilən.

Tə'n edər, ey gül, mana hər kim görür mən bülbüli,  
Bu ləbi-xüşkü sirişki-sörxü avi-zərd ilən.

Xidməti-mərdan qılıbtur Kişvəri, bilməz kim,  
Kami-hasil bolmaz irmiş xidməti-namərd ilən?

\* \* \*

Can verib sevdüm səni, cana ki, yarım bolğasan,  
Nə bilürdüm kim, bəlayi-ruzigarim bolğasan.

Bolğasan dedim həzin könlümğə yarı mehriban,  
Demədim kim, afəti-cani-fıkarim bolğasan.

Sənsiz, ey gül, növbahar ömrümə gəldi xəzan,  
Olmadı bir gün ki, sən tazə baharim bolğasan.

Bu ümid ilə sana yarı-vəfadarəm ki, sən  
Mərhəmi-daği-dili-ümmidvarim bolğasan.

Ağlamaqdan səndən, ey göz, şərmişarəm şami-hicr,  
Xanı sübhü-vəsl kim, sən şərmişarim bolğasan.

Tup qıldı başımı, qəddimi çövkani-ruzigar,  
Sən məgər tup oynayan çabüksəvarim bolğasan.

Eşigində Kişvəri tək yüz min qılğıl vətən,  
Sən gözi heyran əgər bir dəm şıkarim bolğasan.

\* \* \*

Düşdi könlüm dami-zülfin bəndinə təqdir ilə,  
Eylə kim, qurtulmağı mümkün iməs tədbir ilə.

Həlqə-həlqə kakilün cırmaşdı könlüm boyinə,  
Necə ikm, aslanı bağlarlar iki zəncir ilə.

Zinhar, ey həmnişin, söylətmə mən divanəni,  
Kim, tükənməz bu mənim dərdi-dilim təqdir ilə.

Tilbə könlüm çün saçın sevdasi istər hər gecə,  
İstərəm könlüm muradi naleyi-şəbgir ilə.

Sizni görgəc Kişvəri can vermədi təqsir edib,  
Qulluğuna gəldi üstə, yüz tuman təqsir ilə.

\* \* \*

Çün yazılmışdı bu sərgərdanlığım təqdirdən,  
Necə kim, cəhd eylədim, pozulmadı tədbirdən.

Çəkmə zülfini əlimdən, ey məhi-bədmehr kim,  
Dərdinəkəm, qorxuram bu naleyi-şəbgirdən.

Vay kim, yüzündən ayru qaldımü can vermədim,  
Baxa bilmən yüzünə, şərməndəəm təhsirdən.

Yarəb, ol şahı-cəvanan ərzinə nə yetdi kim,  
Hiç qılmaz yad bir gün mən gülami-pirdən.

İştiağın şərhini təqdir qılmaz Kişvəri  
Kim irür dərdi-dili mə'lum bu təhrirdən.

\* \* \*

Saraldı mehr tək yüzüm cəmalın iştiağından.  
Məhi-no tək zəif oldum iki qaşın fərağından.

Ruxü zülfindən ayru ancə ağlar qanlı çeşmim kim,  
Gecədən gündüzi bilməz, qaranı seçməz ağından.

Məlamət daşı birlə bu bəlakeş canım öldürdüm,  
Cəzası budurur qul kim, qalır sultan yasağından.

Ğəmin yeridürür könlüm ana səbrü xürd yuməz,  
Nə yarayər kişinün kim, ötsə kim, ötə aslan yatağından.

Cigərxun Kişvəri tək xali bilməz kimsə hicrindən,  
Ğəriq əhvali nə bilsün yaxın dərya qırağından.

\* \* \*

Ey məni-bimarni biçərə qılğan, xanisən?  
Xanümanimdən məni avərə qılğan, xanisən?

Könlümü köksüm bilən bağrımcı tiği-hicr ilə,  
Oda yaxən, çək etkən parə qılğan, xanisən?



Mehribanlıqdan keçib mən natəvanı öldürən,  
Bivəfəliq rəsmi ni aşkarə qılğan, xanisenən?

Ey çıxarqan zülfini bəxti-siyahim ənlidin,  
Dudi-ah ilən yüzümni qarə qılğan, xanisenən?

Üştə can verdi fəraqından cigərxun Kişvəri,  
Ey gəlib tabutuma nəzzarə qılğan, xanisenən?

\* \* \*

Boyun sərvü gözün nərgis, xətin səbzü yüzün gülgün,  
Səni bir rövzeyi-cənnət yar etmiş qadir neçün.

Yüzünə rəngi-mey çıxgəc gözün qırdurdi aşiqni,  
Şəfəq gün bolsa ay rəngi, bəli, lazım irür qırqun.

Gəl, ey türki-Səmərqəndi ki, sənsiz bəs ki, aqlarmən,  
Buluptur gözlərim hər yan biri Ümman, biri Ceyhun.

Bəlayi eşq əgər budur, zəhi cankəndəni-Fərhad,  
Fəraqi-yar əgər budur, zəhi dilxəsteyi-Məcnun.

Nə yerdə kim, düşər daği-dilimdən pənbeyi-mərhəm,  
Əcəb cər düşməsə səbrü səlamət xeylinə taun.

Yazılmış kilki-qüdrətdən, bulunmuş nameyi-ğönçə,  
Xəzandan bolma ğafil kim, budur ol naməyə məzmun.

Əli yetməz sanavü Kişvərinün özgə yarı yox,  
Sən ey namehriban, qıldın o şol bimar ni məğbun.

\* \* \*

Əya sənəm, necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?  
Güli-İrəm, necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?

Xoş ol zaman ki, yetim yoldun, əyağım öpəm,  
Sana deyəm, necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?

Gəhi deyəm necədür xatiri-mübarəkiniz,  
Gəhi sorəm necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?

Gəl ey iki gözümün mərdümi ki, bir saət,  
Səni görəmə necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?

Şikəstə Kişvəridən sor ki, ey fərağımdan,  
Çəkib ələm, necəsən, xoşmusan, səfacəmisən?

\* \* \*

Saqiya, bir cür'ə sungil badeyi-gülrəngdən,  
Mütriba, bir nəğmə dut mən binəva ahəngdən.

Bir təbəssüm qıl xuday için, güli-qönçədəhən  
Kim, dili-təngim açılmaz ol dəhani-təngdən.

Yetər ahim gögə, yetdi sərvə-qədindən irəğ,  
Ruzigarim tirədür sən kamili-şəbrəngdən.

Tilbə könlüm ta düşüpdür xaki-rahindən cüda,  
Padişahidür ki, düşmüş tac ilə ovrəngdən.

Munca rüsvalıq çəkərsən, nodi axır, Kişvəri,  
Ol burunqi xanı lafın danışü fərhəngdən.

\* \* \*

Gözüm giryandır, ey can, səndən ayru,  
Tənim üryandır, ey can, səndən ayru.

Tutaşmış köksüm içrə şö'leyi-ah,  
Könül büryandır, ey can, səndən ayru.

Dəma-dəm xuni-dil giryan gözümdən,  
Axıb tufandır, ey can, səndən ayru.

Düğünlər lələ tək bağrım içində,  
Yürəgim qandır, ey can, səndən ayru.

Çevirgil başına qul Kişvərini  
Ki, sərgərdandır, ey can, səndən ayru.

\* \* \*

Açdı yüzidən bürqə' ol şol ey mana qarşu,  
Mehrab qaşı darüş-şəfa, gözləri sayru.

Dedim: Bu nə qəmzə, bu nə qaşdur, bu nə kirpik?

Dedi: Biri qanlı, biri xudra, biri xudru.

Dedim: Bu nə ğəbğəb, bu nə ləbdür, bu nə dəndan?

Dedi: Biri quyu, biri lə'lü, biri lö'lu.

Dedim: Bu nə kakil, bu nə türre, bu nə mudur?

Dedi: Biri ğönçə, biri incə, bir cadu.

Dedim: Bu nə zülfü, bu nə xalü, bu nə gözdür?

Dedi: Biri sünbül, biri nafə, biri ahu.

Dedim ki, nola Kişvərinin halı ğəmündən,

Dedi ki, axir öldürəsidür anı qayğu.

\* \* \*

Pərişan ruzigarəm bir pərivəş yardan ayru,  
Günümün dün tək qaradur, bir məhi-rüxsardan ayru.

İrağ yüzündən, ey firdövs bağın tazə gülzari,  
Mənəm bir bülbüli-nalan düşüb gülzardan ayru.

Nəzər qıl, ey gözi nərgis, məni-biçarə kim, qaldım  
Zəifü natəvan ol nərgisi-bimardan ayru.

Qurudu natəvan cismim, sədəf tək ağzım açılmış,  
Sən ey yekdanə, qiymətsiz düri-şəhvardan ayru.

Nə san qaldı bizə, nə dil ki, yarəb, qalmasun hərgiz  
Nə can bir ləhzə canansız, nə dil bir yardan ayru.

Giriftari-qəfəs boldum, yenə tutisifət, leykən  
Zəbanüm laldur ol lə'l-şəkkərbardən ayru.

Cigərxun Kişvəridən ayrusan, ey gül, vəli bil kim,  
Gülə qalmaz təravətliq çü düşdü xardan ayru.

\* \* \*

Saçın fikri ayağım bağlar oldu,  
Mana guya dölürmək çağlar oldu.

Nihali-möhnət oldu zari-cismüm,  
Göyük dağlar ana yap ağlar oldu.

Göz içrə mərdümi-çeşmüm yüzünə,  
Qara xalın xəyalı dağlar oldu.

Mənim qanıma girmə, ey pəri kim,  
İraxlıqdan gözüm qan ağlar oldu.

Qələndar Kişvəri çemümdən ayru,  
Keyiklərlən məqami dağlar oldu.

\* \* \*

Xansı yanı kim, qaçarsan, ey gəzali-müşkbu,  
Tapmayınca qoymazam istab səni mən kubə ku.

Demədim kim, səndən özgə kimsəyə vermən könül,  
Ey məhi-əbrukəman, üstə mənü sən rubəru?

Xalü zülfindən nə çəkdim bir gecə bolğal məhal,  
Qulluğuna ərzə qılsam nöqtə-nöqtə, mubəmu.

Tən-yalangac başımı daşə ururmən ab tək,  
Sən təki bir mahi əndami istab subəsu.

Kişvərinin (könli) hicrində ləbaləb qandurur,  
İçgil, ey gönçədəhan, anivü görgil tubətu.

\* \* \*

Ta ki, boldum aşiina bu arizi güllər bilə,  
Naləvü əfğandur işim zari-bülbüllər bilə.

Xatiri aşüftəvü fikri pərişanlığdurur,  
Kim ki, boldi yar bu aşüftə kakillər bilə.

Zülfü yüzün həsrətindən xanda kim, ağlar gözüm,  
Dəstə-dəstə gül bitər, hər yanı sünbüllər bilə.

Ruzigarın möhnətidən yox idi dərdim, vəli,  
Sən həlak etdin məni türlü təğafüllər bilə.

Bitəhəmmül bolma, ey dil, hicrara kim, əhli-eşq,  
Vəslə irmişlər, vəli yüz min təhəmmüllər bilə.

Ləblərin yadı bilən hərdəm budur sən xuni-dil,  
Badeyi-gülgün içərmən bu tənəffüllər bilə.

Ətləsü səncabi-şahiddən keçüb qul Kişvəri,  
Zari-cismin örtüb uş külxənara küllər bilə.

\* \* \*

Ğəribliğ ixtiyar etməz kimin kim, yarı yar olsa,  
Dirilməz yarsız bir dəm kişi gər ixtiyar olsa.

Bu dirlikdən mana yegdür eşigində, xuda bilür,  
Ləgədkubi-cəfa birlə tənə-zarim ğubar olsa.

Sənünlə ol məhəbbət kim, mənüm könlümdə ca qıldı,  
Anı aşkarə qılmazmən qiyamət aşikar olsa.

Rəqiblər cövrini çəkmək mana asandurur, amma,  
Əgər sən yarı-canidin könül ümmidvar olsa.

Yolunda oynadur cana, qələndər Kişvəri başın,  
Əgər qövlün ola, qövlü qərarun bərqərar olsa.

\* \* \*

Bir qədəm qoygil dedim bu çeşmi-giryən üstünə,  
Dedi kim, nola gələli xoş ola can üstünə.

Xətti-səbzın üstünə dağıtma mişkin zülfünü,  
Qoymagil bu hələqeyi-zünnari Qur'an üstünə.

Gözlərün üstünə çəkdi kilki-qüdrət qaşını,  
Bağladı mehrabi-taət kafəristan üstünə.

Nəxli-qəddün üstünə gül yüzini hər kim görür,  
Lalə açılmış sanur sərvə-xuraman üstünə.

Yastanur qul Kışvəri gecə eşigün daşınə,  
Eylə sanur kim, uyur təxti-Süleyman üstünə.

\* \* \*

Aşığı kim, girdi hicründən fəna toprağınə,  
Bir məzari üstünə dəgməzmidi varmağınə?

Munca xari-ğəm ki, çəkdi bülbülü-xunun cigər,  
Eyb imas əgr ağnasa bir ləhzə gül yaprağınə.

Arizin bağınə girmiş yatur ol xali-siyah,  
Bu yalan irmiş ki, girməz oğru cənnət bağınə.

İstər idi xatirün cana, mənim rüsvalığım,  
Üştə rüsvayi-cəhan boldum sənünçün daxi nə?

Öldi miskin Kışvəri şirin ləbindən sormadan,  
Eyləmi oldu ki, bir dəgməzmidi sormağınə.

\* \* \*

Rəqibi hər xaçan könlüm görər ol mah ilən beylə,  
Çəkər bir ah kim, canım çıxar ol ah ilən beylə.

Sən atlanğac nigara, xəstə canlar hər tərəf səf-səf,  
Rikabında yer-yer andaq ki, ləşkərgah ilən beylə.

Mənim dərdi-dilimdən cameyi-səbzın siyah olur,  
Şəbi-hicran, Xıız gər səng mən gümrah ilən beylə.

Ğəmindən ğəm yeməzdim itlərinlən həmnəfəs bolsam  
Ki, matəmi-eyşdür yaranu dilxah ilən beylə.

Xəbər ver, ey səba yarə ki, miskin Kışvəri öldü,  
Biyabani-fəraqında ğəmi-cangah ilən beylə.

\* \* \*

Boyun sərvə-səhidür bağ içində,  
Yüzün bir tazə gül yaprağ içində.

Gözün yadı bilə ülfət dutubmən,  
Keyiklərlən gəzərsən dağ içində.

İrağ səndən gözümgə uyxu girməz,  
Ölüb yatsam məgər toprağ içində.

Mana rə'yətləri tə'zim edərlər,  
Nə hörmətlüyəm ol oymağ içində.

\* \* \*

Dilbərə, saçın yılan tək qəsdə-can eylər yenə,  
Gərdirdi mə'cəri başında qan eylər yenə.

Könlüm uçar zülfi sarı, ey müsəlmanlar, görün,  
Bu bəlalıq quş nə yerdə aşıyan eylər yenə.

Bilməsinlər halını könlüm irür xamuş, leyk,  
Sən ki, düşdün yadına bixod fəğan eylər yenə.

Vəsməlü qaşun könüllər qəsdinə çəkmiş kəman,  
Sürməlü çeşmim gözümdən bərlü qan eylər yenə.

Qoymanız, ey dostlar kim, Kişvərinin boynunu  
İpləyibdür eşqü rüsvayı-cahan eylər yenə.

\* \* \*

Könül ta kim, nəzər qıldı o şol əndam çün simə,  
Bolub simab tək lərzan gəzər hər yan sərasimə.

Sən ol xurşidi-aləmtabsan kim, hüsni bürcündə,  
Şüai-pərtövi-hüsünün yayıldı, yetdi iqlimə.

Bu ay başında dedi kim, irür besyar xunrizəş  
Münəccim yüzünə qarşu çü baxdı ruyi-təqvimə.

Gözüm nəmdən iməs xali ki, bu qan olası könlüm,  
Qaşuni nunə oxşatdı, dəhanin şəklini mimə.

Əgər qul Kişvəri desə ki, səndən keçdim, inanma  
Ki, ol qiymaz sana, vallah, gər anı çəksələr qiymə.

\* \* \*

Ey səba, degil məhəl tapsan güli-xandanıma  
Kim, düşüpdür atəşi-ğəm laləyanlıq canıma.

Bəs ki, atəşnak yüzün vəsfidür sözüm mənüm,  
Yox əcəb gər düşsə od bu dəftəri divanıma.

Vəh ki, (bir) bədmehr ilən düşmiş sərukərim yenə  
Kim, əgər ölsəm xuda bilür ki, yadməz yanıma.

Sürmə qılğaylar mələik asitanın gərdini,  
Gər qədəm qoysan şəbi bu külbəyi-əhzanıma?

Həsərətindən verdi can yüz dərd ilə qul Kişvəri,  
Bildürün, ey dustlar, halım mənim sultanıma.

\* \* \*

Alü ala könlək ol əndami-simin üstünə,  
Lalənin yapraqıdır gülbərgi-nəsrin üstünə.

Ol xəti-mişkin ki, artuqtur yüzündə xalını,  
Ənbəri-tər tək saçılmış nafeyi-çin üstünə.

Mən sana həq dedigümçün mana nahəq der rəqib,  
Bəhs edirlər mö'minü kafir bəli din üstünə.

Sənsizin dərdü bəlavü möhnəti ənduhi-ğəm,  
Bir gedərsə bir gəlür mən zarü gəmgin üstünə.

Kişvəri eşqində öldisə, nə gəm, şahı-Gey,  
Yox əcəb Fərhad əgər can versə Şirin üstünə.



\* \* \*

Ey qara saçın sənün zəncir Məcnun könlümə,  
Yoxdur andan hiç tədbir Məcnun könlümə.

Aşiq olmazdı yəqin gər dərdi-hicran möhnəti  
Qılsa bir müşfiq rəfiq təqrir Məcnun könlümə.

Gözlərün fikrində gər olsam gecə peykan kibi,  
Sancılur kirpikləri bir-bir Məcnun könlümə.

Ötmiş andan könlümün viranlığı kim, bir daxı,  
Qılsa me'mari-qəza tə'mir Məcnun könlümə.

Ta əlimdən getdi ol zülfi-pərişan, Kişvəri,  
Vacib oldu naleyi-şəbgir Məcnun könlümə.

\* \* \*

Bəsi ənduhi ğəm çəkdün dila, dildarı tapınca,  
Olub ayru-nun-fəraqından anun didarı tapınca.

Bəlakeş qumri nalani-bahar oldu sana müjdə,  
Fəğanlıq bülbüli-bixanüman gülzarı tapınca.

Xuraman gəldi ol dilbər pərişan kakili hər yan,  
Oyangel, ey qara bəxtim səni kim, yarı tapınca.

Ləbi gönçə, beli incə, saçı sünbül, gözü nərgis,  
Dodağı abi-heyvanü yüzi gülnarı tapınca.

Nə güldən xürrəmü nə səbzədəndür Kişvəri xürrəm,  
Məgər kim, desələr ol sərvi-gülrüksarı tapınca.

\* \* \*

Ey səba, qıl bir güzər ol bivəfa sarisinə,  
Ərzə qıl miskinligim yoldaşların varisinə.

Bir nəzər kim, yüzünə qılsam bərabərdür mana,  
Aləmin varisinə bil ömrümün varisinə.

Girməmiş buyi-məhəbbət hiç dimağınə kim, ol  
Bənzədür mən xətai zülfi-tatarisinə.

Müddəi gör naləvü zari qılır kim, aşiqəm,  
Ol münafiqnin inanma naləvü zarisinə.

Laf urur kim, yari görgəc can verür qul Kışvəri,  
Gər inanmazsan yüzün görsət ana bari sinə.

\* \* \*

Bir zülfi həlqə-həlqəyə divanəyəm yenə,  
Şəm'i-yüzün görüb ana pərvanəyəm yenə.

Va həsrətə ki, bir sənəmi-bivəfa için,  
Rüsva olab cahanara əfsanəyəm yenə.

Məstanə gözlərünü görüb sərxoşam müdam,  
Biixtiyar sakini-meyxanəyəm yenə.

Ol ahəyi-Xütən gedəli xəlqi dalaram,  
Məndən həzər ki, bir səki-divanəyəm yenə.

Vəslindən ayru Kışvəriyi-xəstədil kimi,  
Səhrayı-hicr quşarına danəyəm yenə.

\* \* \*

Nə tərəvətdür ki, həq vermiş güli-rüxsarinə  
Kim, verür yüz abrü bağı-cinan gülzarinə.

Ey səba, ol zülfi-müşkini pərişan qılma kim,  
Riştəyi-canım mənim bağlabturur hər tarinə.

Qılma təqsir ol ləbi-canbəxşdən bir şərbət-ab  
Kim, şəfa verməzdim İsaləbin bimarinə.

Bir qıya bax dedümü al nəqdi-canım, qıymadın,  
Ey vəfasız, yar olan hərgiz qıyarmı yarinə.

Əhdü istiğfar qılsa eşqidən qul Kışvəri,  
Əski kibrün hiç inanma əhdü istiğfarinə.

\* \* \*

Köksümi qalxan qılıb mən oxların qarşusinə,  
Gər inanmırsan bir ox atgil mana qarşu sına.

Ğəmə oxu qaşların yayındən, ye əbru kəman,  
Sən atarsan canəvü könlüm dutar qarşu sinə.

Ey könül, gər aşıq isən nam ilə namusi qoy,  
Kim ki, aşıqdür anun nami nəvü namusi nə.

Qıldı dövrü-ruzigarimni qara qismət günü,  
Sürmeyi-nazi ol çəkti nərgisi-cadusinə.

Kişvərinün sözidür incü, anı sındurmagil  
Kim, bəhasindən düşər, çün daneyi-incu sına.

\* \* \*

Ey donu qızıl, bənzi qızıl, müşki kələlə,  
Sənsən çəmən-i-hüsnara bir dəstəyi-lalə.

Ətrafi-yüzində xəti-səbzün nəyə bənzər,  
Bir parə şəbi-çardəhün gərdidə halə.

İncu tək i dişlər dahənində nəyə oxşar,  
Bir gönçeyi-xəndanə içi dopdolu jalə.

Xunabəyi-həsərət içərəm kim, nə səbəbdən,  
Sən badə içərkən ləbuni öpdü piyalə.

Ey qəddi sənubər, xəti reyhan, ləbi gönçə,  
Vey kakili sünbül, yüzi gül, çeşmi gəzalə.

Dedim ki, sana bir qulam, üstə yüzüm üzrə,  
Qan birlə yazar mərdüməki-didə qəbalə.

Keçdi vərə'i-zöhd çəhel salədən asan,  
Qul Kişvəri ta tapdı büti-çardəh salə.

\* \* \*

Can birlə sana yar olubəm, yari unutmə,  
Yox bolsa vəfan, yari-vəfadari unutmə.

Əhbab ilə işrət gecəsində məni-məhrum,  
Gər vəslünə layiq degüləm bari unutmə.

Dərdim qatıdır bu gecə, lütf eyləgil ey dust,  
Mən bidilü biçareyi-bimari unutmə.

Ey Yusifi-Misri ki, əzizi-dü cahansan,  
Kən'anara sən piri-giriftari unutmə.

Gər bağı-behişt içrə ola hurü qüsurun,  
Ey Kişvəri, ol sayeyi-divari unutmə.

\* \* \*

Bir yüzi Leyli ğəmindən üstə Məcnunəm yenə,  
Bilməzəm halim nola, hala cigərxunəm yenə.

Məskənim meyخانəvü başımdadır cami-şərab,  
Sahibi-taci-Keyü təxti-Firidunəm yenə.

Der idim gül gəlsə könlüm şad ola, ey vay kim,  
Gəldi vəqti-gül məni-biçarə məğbunəm yenə.

Munca əyyami-bahar, ey gülşəni-cənnət güli,  
Bağı-vəslündən məni-dilxəstə birunəm yenə.

Kişvəri tək yardan ayru məni-matəmzədə,  
Payimali-rüzigarü cövri-gərdunəm yenə.

\* \* \*

Yüzün tək tazə gül yox busitanda,  
Boyun tək sərv yox bağı-cəhanda.

Bu gün sənsən cəhanda şahı-xuban,  
Bölür hər padişahi bir zəmanda.

Çirağ ilən fələk istər bulunmaz,  
Sənün tək ay zəminü asimanda.

Qara qıldı yüzimni bu könül kim,  
Qara bolsun yüzi iki cəhanda.

Yüzini badədən güllər ki, düşmüş  
Nə güldə vardurur, nə ərgəvanda.

Mana bir busə verü canımı al,  
Şərik olğay bu sudü ziyanda.

Qapunda Kişvərini sormagil kim,  
Yatur bir qarı it ol asitanda.

\* \* \*

Ey yüzün gülşəninə rövzeyi-rizvan sədəqə,  
Şaxi-Tuba qədünə şəm'i-şəbistan sədəqə.

Gözlərin ağü qarasinə şəbü ruz fəda,  
Ləblərin höqqəsinə çeşmeyi-heyvan sədəqə.

Güli-rüxsarına yüz cani-girami qurban,  
Çeşmi-bimarına min dideyi-giryan sədəqə.

Natəvan düşgəli sən, ey güli-bustani-İrəm,  
Çevrilib başuna hər dəm verürəm can sədəqə.

Zülfü rüxsarün için Kişvəriyi-xəstə kimi,  
Kafiri mö'min edər küfr ilə iman sədəqə.

\* \* \*

Səni gər çəksələr, ey dil, bu meydan içrə dar üstə,  
Budur şərti-vəfa kim, dutmayasan yar yar üstə.

Çəməndə açılıb güldür demə, ey bağiban bil kim,  
Çigər pərkələsidür bülbülün kim, qaldı xar üstə.

Məni-zari-zə'ifi görgəc ol məh dedi, vaveyla  
Kim, ölmüş bir gəribi-natəvan bu rəhgüzar üstə.

Gözün kim, könlümi avla, məni gəməzən bilə öldür  
Ki, düşməz qan əgər ölsə birü avnə ki, şıkar üstə.

Əgər, ey Kışvəri, töksən özünçün yaş həqqindür,  
Səninçün ağlayan kimdür, gələn daxı məzar üstə.

\* \* \*

Yar içər əğyar ilən mey şadü xəndan hər gecə,  
Qalmışam mən yarisiz giryanü büryan hər gecə.

Kaş ki, gəlsə əcəl kim, qurtuleydım bir yolu,  
Necə göydürsün bir onu daği-hicran hər gecə.

Köksüm olmuş parə-parə, lələ tək bağrım kəbab,  
Sənsiz, ey gül, gönçə tək könlüm olur qan hər gecə.

Şəm'i-rüxsarini kutardı yüzündin utanıb,  
Yerə girər gögdən xurşidi-taban hər gecə.

Gər saçın fikrində bir dəm olsa miskin Kışvəri,  
Səksənür, guya girər qoynuna yılan hər gecə.

\* \* \*

Zülfü yüzündən irəğ ömrüm keçər matəm bilə,  
Necə keçsün bir kişinin sübhü şami gəm bilə.

Eylə kim, ağlar gözüm səndən irəğ irməz əcəb,  
Seyli-əşkim yıxsə bu taqi-fələgni gəm bilə.

Ləbləründən ayru ağudur əgər versə mana,  
Abi-heyvan şərbəti iylə ki, cami-Cəm bilə.

Kimsədən buyi-vəfa çün gəlməz, ey dil, imdidən,  
Aşınalıq qılmağil nəslı-bəni adəm bilə.

Könlümün zəxminə mərhəm qoymağil, ey Kışvəri  
Kim, sağalmaz tiği-hicran yarəsi mərhəm bilə.

\* \* \*

Vay kim, əğyar ilən ol yar həmdəmdür yenə,  
Şum qərib bəzmi-visali içrə məhrəmdür yenə.

Xatiri fariğdürü əhli-məhəbbət sayrıdan,  
Badə içib təb'i-şadü könlü xürrəmdür yenə.

Özgələr yüzünə açmış nərgisi-məxmurini,  
Dustlar sarı inayət baxışı kəmdür yenə.

Adəm övladi bilə yar olmanız, ey əhli-huş  
Kim, məni şeyda qılan fərzəndi-adəmdür yenə.

Aləm əhli qulluğunda xürrəmə xəndanü şad,  
Kişvəri sənsiz həm ol rüsvayi-aləmdür yenə.

\* \* \*

Vəh ki, keçdi ruzigarım cəhlü nadanlıq bilə,  
Yanar imdi bağrım ənduhü pəşimanlıq bilə.

Öldürün, ey dustilər, düşvarlıq bilə məni,  
Ta ki, aşıq bolmasun hiç kimsə asanlıq bilə.

Həsrəta kim, ol pərişan kakilün sevdasidən,  
Qalmışam sərgəştə mən yüz min pərişanlıq bilə.

Xanümanımı çü viran qıldın, ey şəm'i-murad,  
Şadümanəm mən daxi bu xanə viranlıq bilə.

İstər ağzından nişan bu xəstəxatir Kişvəri,  
Çəşmeyi-heyvani gözlər munca heyvanlıq bilə.

\* \* \*

Vəh ki, can getdi, yetürməz kimsə canan ərzinə,  
Mülk viran bolduvü yetmədi sultan ərzinə.

Səndən özgə kim yetürsün, ey nəsimi-sübhdəm,  
Bülbüli-şuridənin halı gülistan ərzinə.

Ba vücudi-səltənət əlbəttə bil kim, qayırur,  
Muri-ləng əhvalı gər yetsin Süleyman ərzinə.

Gəlgil axir, ey nəsimi-kuyi-işrət, xandasən,  
Müjdeyi-Yusif yetürgil piri-Kən'an ərzinə.

Öldi miskin Kişvəri, ey vay kim, dərdi-dili  
Yetmədi bir zərrə ol xurşidi-taban ərzinə.

\* \* \*

Könül kim, yar tiğindən bolub bir guşəsi parə,  
Kəsilməz yardan yana gedər yalvarə-yalvarə.

Qaşın sevdasidən cana, cahanı tərək edib zahid,  
Tutuqtur künci-mehrabi, çevirmiş yuzi divarə.

Səmumi-hicr yandurdi vücudim xirməni ansız,  
Yetürgil, ey səba, bari mənim halimni dildarə.

Səbrü qərarü dil qoyub, avarə boldular,  
Sən ey can, bilməzəm yarəb, nədən qalmışsan avarə.

Nə çarə Kişvəri imdi kim, ol andin cüda qaldın,  
Sən ansız qala bilməzsən, sənə ölməkdürür çarə.

\* \* \*

Mənüm tək yardan, yarəb ki, məhcur olmasun kimsə,  
Çəkib rənci-fəraqi yarü rəncur olmasun kimsə.

İki zülfin xəyalında gecə dana dəkin uymas,  
Giriftari-ğəm şəbhayı-dəycur olmasun kimsə.

Gözün şagirdidür gəməzən, əgər yüz qan qılır hərdəm,  
Nə dərdin var anun, cəlladə muzdur olmasun kimsə.

Quduz it kimi qadırlər məni görgəc ulus hər yan,  
Səgi-divanə tək el içrə məşhur olmasun kimsə.

Ğüruri-vəsl başında yoluxdu Kişvəri hicrə,  
Vəfasız yarının vəslinə məğrur olmasun kimsə.



\* \* \*

Səni görgəc əsir etdi məni ol çeşmi-məstanə,  
Müsəlmansan mədəd qıl, kim, düşübmən kafəristanə.

Bolur yüz xirqə çak, ey gül, çü sən börkün qoyub əgri,  
Açılmış bağları duttun, çıxarsanmı pəristanə.

Qamış tək oxların bəs kim, gəlürsan qatı yanidən,  
Təni-zarim mənim bənzər qurumuş bir neyistanə.

Ləbi-lə'lin fəraqında ki, düşmüş daneyi-xalın,  
Yatur bir oğru hindudur ki, girmiş şəkkəristanə.

Ölürsə Kışvəri xəstə, gülər ol yüzi güldəstə,  
Yanar pərvaneyi-miskin nə ğəm şəm'i-şəbistanə.

\* \* \*

Göz aldurmuş yenə könlüm o şol ibarlü ceyranə,  
Düşüb səhrayə ahu tək, batupdur nafə tək qanə.

Tökərmən əşkidən kövkəb, gözüm yaşlu, qurumuş ləb,  
Müsəlman düşməsün, yarəb, bəlayi-daği-hicranə.

Səri-zülfi-siyah əgri, qoyub tərifi-külah əgri,  
Qılır hər yan nigah əgri, gəzər sərxoş yetimanə.

Brəhmən görse rüxsarin, iki zülf çü zünnarin,  
Götürməz tab didarin, gəlür vallah iymanə.

İlkdür kənlini gəh-gəh ki, aləmni yıxar vallah,  
Çəkib qul Kışvəri nağəh bir ahi dərmdəndanə.

\* \* \*

Mən ki, həmdəm bolmadum bu çeşmi-cadular bilə,  
Düşmüşəm səhrayə ülfət dutmuş ahular bilə.

Səndən ayru əkdim, ey baği-behiştin laləsi,  
Yüzüm üzrə zə'fəran çeşmimdəki sular bilə.

Xəstədür könlüm, tənüm bimarü canım natəvan,  
Vəh ki, keçdi ruzigarim necə sayrular bilə.

Ləblərin içində mirvaridi-tər tək dişlərün,  
Höqqeyi-yaquta bənzər dolu incular bilə.

İstəsən, ey dil, xilas olmaq cünun zənciridən,  
Gəzməgil zinhar, bu zənciri-keysular bilə.

Bu dili-bədxuyidən canə yetibməən neyləyim  
Kim, bolubdur həmnişin bir neçə bədxular bilə.

Zülfü xalun həsrətindən, ey məhi-namehrıban,  
Öldü miskin Kışvəri yüz qarə qayğular bilə.

\* \* \*

Sənün tək xanı bir növrəs, nihali-çaridəh salə,  
Boyu ər'ər, xəti ənbər, gözü nərgis, yüzü lalə.

Bəri nəsrin, xəti mişkin, saçı pürçin, gözü laçın,  
Yüzi rəngin, sözi şirin, dodağı qəndi-Bəngalə.

Qaşı əgri, boyu doğru, gözü oğru, bəni filfil,  
Ləbi lə'lü dişi incu, yüzi mahü xəti halə.

Tənimdür Bisitun dağı, mənəm bir kuhikən yanlığ,  
Əlim daşlu, quru başlı, gözüm yaşlu, işim nalə.

Yağamdur gül kimi parə, dilimdür gönçə tək bağılu,  
Yürəgim lalə tək pürxun, könül pərkalə-pərkalə.

Gecə düşimdə dişlib mən ol lə'li-şəkərxanı,  
Dişimdən ol nişanlardur imas hər yanı bütخالə.

Ayağın toprağından Kışvəri köhli-bəsər qıldı,  
Ğənimət bil zəhi-dövlət, bu daxi gər sana qalə.

\* \* \*

Ey saçı sünbül, yüzi dadə, gözi ahubərə,  
Boldu sənsiz ruzigarım tirəvü bəxtim qarə.

Xətti-səbzindür Xızır, lə'li-ləbin abi-həyat,  
Arizun xurşidi tabanü dəhanın pür zərə.

Daneyi-xalın bilə gül yüzüni görsəm məgər,  
Xirməni-xurşid bir co, bağı-rizvan bir tərə.

Küsdü məndən ol bəlayi-can, gedib, ey dustlər,  
Can verürmən sədəqə kim bu bəlayi qaytərə.

Zürü zər birlə müyəssər bolsa lə'lin şərbəti,  
Bolğay irdi çeşmeyi-heyvan nəsib İskəndərə.

Kişvəri şe'ri Nəvai şe'ridin əksük iməs,  
Bəxtinə düşsəydi bir Sultan Hüseyn Bayqərə.

\* \* \*

Vəh ki, sənsiz həmdəmi-ahü fəğan boldum yenə,  
Bidilü bidilbərü bixanüman boldum yenə.

Pərdeyi-zöhdü səlahə girmiş ikən, vay kim,  
Bixəbər nagh rüsvayi-cahan boldum yenə.

Ey əcəl, məhrum qoyma yar kuyindən mənə,  
Çün sana mən xaki-ruzi mihman boldum yenə.

Lə'li-canbəxşin kimi tabü təvanım var idi,  
Çeşmi-bimarını görgəc natəvan boldum yenə.

Daneyi-xalın üçün, ey mələmət xirməni,  
Ruhi-qüds irdim əsiri-xakidan boldum yenə.

Tapmadı çün mülki-həsti içrə ağzından nişan,  
Kami-dil guya ədəm sarı rəvan boldum yenə.

Xətti-səbzın vəsfinə sən Kişvərini hər zaman,  
Ləblərin tək tutiyi-şirinzəban boldum yenə.

\* \* \*

Eşq əlindən tabi-cani-natəvanım qalmadı,  
Necə pünhan saxlayam dərdüni canım qalmadı.

Bildürüdüüm halimi ahü fəğan birlə sana,  
Vəh ki, daxi qüvvəti-ahü fəğanım qalmadı.

Atəşi-eşqün məni-bixanümani-bixəbər,  
Eylə yandırdı ki, heç namü nişanım qalmadı.

El mənim rüsvalığımı bildilər kim, aşiqəm,  
Sən daxi bil neyləyim, razi-nihanım qalmadı.

Ol kəman əbru ki, derəm yar sana, ey Kişvəri,  
Yarmadın peykan bilə bir üstüxanım qalmadı.

\* \* \*

Səndən ayru ölməgim guya ki, təqdir olmadı,  
Yoxsa can verməkdə məndən hiç təqsir olmadı.

Yarəb, ol əğyar ilən var mocibi-bədnamlıq,  
Necə bir qıldım nəsihət yarə tədbir olmadı.

Zülfün ilə bağla könlümü ki, qaçar xəlıqdən,  
Tilbənün boynunda gər bir ləhzə zəncir olmadı.

Keçmədi bir dəm ki, yüzüm üzrə müjgan bükmədən,  
Bu mənim dudi-dilim qan birlə təhrir olmadı.

Kim ki, baxdı səndən ayru Kişvərinin yüzünə,  
Bildi kim, halı nədür möhtaci-təqrir olmadı.

\* \* \*

Bəs ki, sənsiz göydürür bağrımı hicran qayğusi,  
Nə könül pərvası qaldı məndə, nə can qayğusi.

Küfrin istər kafirü iman, müsəlman, mən səni,  
Aşiqi-sadiqdə yoxdur küfrü iman qayğusi.

Dərdü möhnət rəhgüzaridür mana qanlı könül,  
Vəh ki, öldürdi məni hər ləhzə mehman qayğusi.

Ey müsəlmanlar, bulun axır mana bir çarə kim,  
Küfrə döndərdi məni ol namüsəlman qayğusi.

Çün bilirsən Kişvərinin dərdi dərmansızdurur,  
Ey təbib, axır məni öldürdi dərman qayğusi.

\* \* \*

Bir bələdur taki, geydün görtəyi–nilufəri,  
Bir bəla daxı başında gəzdirdi mə'cəri.

Zərvərəq irməz cəmalın müşəfində bir tərəf,  
Bil ki, yazmış hüsnün için kilki–qüdrət məhzəri.

Yüzünü hər kim görər, can verməyincə çarə yox,  
Adəm oğlu mundaq olmaz, sən mələksən, ya pəri.

Nə müsəlmanlıqdır axır kim, məni həsrət bilə,  
Öldürürlər bir nigah için bu kafir qızləri.

Yer yüzündə bir pərirüxsar için can vermədi,  
Bu nə aşıqlıqdür kim, yerə girsün Kişvəri.

\* \* \*

Könlüm sevər irmiş yenə bir sərvə–rəvanı  
Kim, can verədür mən təki hər kim görər ani.

Bikəsligim ol həddə yetiptür ki, gər ölsəm,  
Başımda bir o yox ki, deyə vay, filani.

Qəbrimdə çü sorğuçu görə rəhm eylasidür  
Qan birlə bulaşuq kəfənü daği–nihani.

Nəqqaşi–əzəl nəqşi–cəmalın ki, çəkərdi,  
Guya ki, unutmuş rəqəmi–mehrü vəfani.

Gər Kişvərinün ölməginə dilnigəransan,  
Üştə ölədür, çəkmə daaxı dilnigərani.

\* \* \*

Pozulaydı səffi-təndən rişteyi-can, kaş ki,  
Getməsaydı əldən ol zülfi-pərişan, kaş ki.

Göydürürdü bərqi-afətxirməni-ömrüm təmam,  
Qalmasıydı könlüm içrə daği-pünhan, kaş ki.

Ta ki, bilsünlər mənüm halimni əhli-ruzigar,  
Əbri-möhnətdən yağaydı mövi-tufan, kaş ki.

Bir nəfəs qalmış həyatımdan yüzünə müntəzir,  
Can gedər çağda nəsibim olsa iman, kaş ki.

Gər pərilər birlə budur aşinalıq Kişvəri,  
Doğmasıydı anadan fərzəndi-insan, kaş ki.

\* \* \*

Aşiq oldum görgəc ol məstanə çeşmin fətcini,  
Görürəm hər baxışında yüz bəlavü-rəncini.

Aşiqin səfrai için Tanrı yaratdı mægər,  
Gülşəni-rüxsarın içrə gəbgəbin, narincini.

İki zülfin arasında yüzünə qıldım nəzər,  
Əjdahalar ağzıdın aldum visalın gəncini.

Şum rəqib sözi bilə qavdun eşigindən məni,  
Mö'təbər gördüm bu gün yanunda ol igrencini.

Yazarü söylər ləbi-lə'lin sifətin Kişvəri,  
Kilki-şəkkərbarını gör tə'bi-gövhər səncini.

\* \* \*

Ah kim, sevdim yenə bir kafəri-xunxarəni  
Kim, cahanda istəmöz bir gün məni-avarəni.

Vay kim verdim könül bir bivəfa dildarə kim,  
Çarə qılmaz, öldürürsə gəm məni-biçarəni.

Yardan hər yarə kim, gəlsə bu xaki-cismümə,  
Yalə-yalə it kimi sağalduram ol yarəni.

İstərəm yüz parə qılğam tömə' için könlümi,  
İtlərün hər birisinə daşlayım hər parəni.

Ol tənı-simində daş tək könli bir tıflıdırür  
Kim, tığaydur çəng üçün qoyninə səngi-xarəni.

Könlüm ahidin yanar cismi-zə'ifim yeridür,  
Mən ki, xaşak içrə qoysam andaq atəşparəni.

Kışvəri sərgəştəlikdən canə yetti, neyləsün,  
Pozmaq olmaz çərx ilə bu günbəzi-dəvvarəni.

\* \* \*

Getdi can, göydü könül, ta gördüm, ey canum səni,  
Canü dil birlə sevibmən neyləyim canum səni.

Ruzigarim tirə boldu hicridən, vəh, bir gecə,  
Görmədim külbəmdə ey şəm'i-şəbistanum səni.

Ömr əgər versə aman xaki-kəfi-payi bilə,  
Aqibət rövşən qılam, ey çemi-giryanum səni.

Dinü imanum gedürdün, ey sənəm, vəh, neyləyim,  
Qıymazam tərək etməgə, ey dinü imanum səni.

Bəndə miskin Kışvərinin hali etdin halidür,  
Bi inayət ta görür halinə sultanum səni.

\* \* \*

Ey cəmalun şəm'inə kövnu məkan pərvanəsi,  
Kakilün zəncirinə canü cəhan divanəsi.

Könlümün rüsvalığından düşdü odlar canimə,  
Bu ki, can yanar fərağından könül dürdanəsi.

Aşiqin əsrari faş olmazdı gündüz elara,  
Könlü ahindən gecə gər yanmasaydı xanəsi.

Bu yıxılmış evdən, ey qonşu, mana çıx demə kim,  
Piri-Kən'an yeridür beytül-həzən viranəsi.

Sən içərsən cami-gülün əhdü peyman sındurub,  
Kişvərinin xuni-dil birlə dolu peymanəsi.

\* \* \*

Bilməzəm noldu yenə kim, yar sormaz halımı,  
Dağı-dildən göydümü dildar sormaz halımı.

Lalə tək bağrım kəbabü gərqi-xundur damənim,  
Ol saçı sünbül, yüzi gülnar sormaz halımı.

Düşmüşəm gəm külbəsində natəvan, ey vay kim,  
Yar bilməz dərdimi, əğyar sormaz halımı.

Ğönçə tək ağzım dolu xunabi-həsrətdür vəli  
Bir gəlib ol lə'li-gövhərbar sormaz halımı.

Kişvəri tək zəhr içib öldi xumari-ğəm bilə,  
Öldümü ol nərgisi-bimar sormaz halımı.

\* \* \*

Bəs ki, can çəktim fəraqından, mana can qalmadı,  
Sənsizin mən yudmayıb xunabi-hicran, qalmadı.

Ölməgim çağıdurur, görkəz cəmalın bir daxı  
Kim, mana sənsiz dirilmək daxı imkan qalmadı.

Batmadın könlüm əyağına visalın istəyib,  
Vadiyi-hicranda bir xari-müğilan qalmadı.

Surətinə baxmadı heç kim bəzənmiş çağda kim,  
Surəti-divar tək yüzünə heyran qalmadı.



Eşq odidan göydi canım, çəkmə zəhmət, ey təbib,  
Kim, mana ölməkdən özgə hiç dərman qalmadı.

Deb imişdin Kişvərini öldüray ehsan qılıb,  
Vəh ki, bu şum tale'imdən rəsmi-ehsan qalmadı.

\* \* \*

Eylə yanar atəşi-hicrində canım, tən daxi,  
Kim, mənim halimğə ağlar dust, bil düşmən daxi.

Qılma heyrət kim, ədəm bəzmidə girdim kim, ana,  
Girdilər Fərhadü Məcnun, nola girsəm mən daxi.

Çərx bidadivü düşmən tə'nivü bəxt uyxusu,  
Yetməz irdi bu mana kim, düşmən oldun sən daxi.

Eylə pünhan saxlaram razi-miyanın xəlqdən  
Kim, mana məhrəm imas, bu yedə pirahən daxi.

Zar cismim zə'fi ol həddə yetibdür, Kişvəri,  
Kim, qıla bilmən dəmi öz halimə şivən daxi.

\* \* \*

Yüz veribdür mana yüz gəm, sənəma, sən gedəli,  
Görmədim könlümi xürrəm, sənəma, sən gedəli.

Firqətündən iki çeşmüm, mənüm, Allah bilür,  
Giryəsiz bolmadı bir dəm, sənəma, sən gedəli.

Elə sayru düşübəm kim, mana sihhət verməz,  
Nəfəsi İsiyi-Məryəm, sənəma, sən gedəli.

Sən idin mərhəmi-razim mana həq vaqi'ədə,  
Dərdü gəmdür mana məhrəm, sənəma, sən gedəli.

Kişvəri şad idi vəslünlə, vəli qıldı fəraq,  
Sərü karın hame-dərhəm, sənəma, sən gedəli.

\* \* \*

Ey pəri, sənsiz pərişan ruzigarəm doğrusu,  
Sən gedəldən bərlü bisəbrü qərarəm doğrusu.

Yüz gəmim vardur, vəli bir gəmküsarım yoxdurur,  
Bidilü bidilbərü biğəmküsarəm doğrusu.

Nasiha, görsən məni rüsva, məlamət qılma kim,  
Tilbəlik canımdadır, biixtiyarəm doğrusu.

Zərvərəq birlə bəzənmiş yüzünü gördüm bu gün,  
Vermədim canü yüzündən şərmisərəm doğrusu.

Mey gətür saqi, məni qurtar nəmazü rövzədən  
Kim, mən ol zöhdü riyadən tövbəkarəm doğrusu.

Ölmüşəm hicrində cana, vəslidən can ver mana  
Kim, məni-bidil sana can birlə yarəm doğrusu.

Xəlq deir kim, Kişvəri bir aşiqi-məhrum irür,  
Hər nə kim, derlər mana, yüz ancə varəm doğrusu.

\* \* \*

Məni öldürdi ol sərvin həvası,  
Nədəndür kim, mənümlən yox səfası.

Taalallah, zəhi fərxənd surət,  
Diriğa bolsa bir xal vəfası.

Məni görgəc təbib-i eşq dedi,  
Munun ölməkdən öxgə yox dəvası

Gəl axı, ey gübar, xaki-payın,  
Bu giryən gözlərümnin tutiyası.

Xudadan Kişvəri istər visalın,  
İlahi kim, qəbul olsun duası.

\* \* \*

Ey tərü tazə gülüstanda açılmış gül kimi,  
Güldürür yüzün məni-nalan ana bülbül kimi.

Gözlərin məxmürü nərgis, qamətün sərv-i-bülənd,  
Arizün dövrində mişkin xət, gülü sünbül kimi.

Necə kim, o kafəri bədxu qızıl qanım tökər,  
Örülürmən başına hər dəm qara kakül kimi.

Xəstə canlar dopdoludur hicr ilə pabənd olub,  
Çahi-simini-zənəxdanın çəhi-Babil kimi.

\* \* \*

Bahar oldivü açıldı çəmən gögçəklərin bağı,  
Qucaqlaşdı gülü sünbül, dodağlaşdı meyü saqi.

Gəl, ey saqi, qədəh vergil, bu söhbətni qənimət bil  
Ki, bəllüdüür nə qalubdur bu fani ömürdən baqi.

Nə xülqi-hüsnüdür yarəb ki, ol ayə xuda vermiş,  
Pəridən hüsnü artuqdur, mələkdən gəlib əxlaqi.

Vətəndən, ey diriğa kim, məni avvarə qıldılar,  
Siyəh çeşmani-Kəşmiri, güləndamani-Qırçaqi.

Ğəmin aldı qərarü səbrü aramim yenə, vəh kim,  
Mənim evimdə gərətdür, görünməz eldə heç baqi.

Ləbin üzrə xəti-səbzün bitəndən bərlü bağ içrə,  
Yürəgi təhbətəh-qandur, açılsa gönçə ovraqi.

Qızardı Kışvərinin yüzi xuni-dil bilə, leykin,  
Qara xalın xəyalında qarardı gözləri aqi.

\* \* \*

Ənbərin zülfün ki, düşmüş ay yüzünə sayəsi,  
Bir qara yılan urur kim, gül ola həmsayəsi.

Yoxdurur sərmayə sərvim gəmindən özgə, heç,  
Ey gəmə dərdin məhəbbət əhlinin sərmayəsi.

Payidari-əşq-əvvəl mənzilidür aşıqün,  
Anda zahir bolğusudur hər kişinin mayəsi.

Nə vəfa istərsən ol kafərdən, ey dil kim, ona,  
Bivəfalıq sütü vermiş namüsəlman dayəsi.

Vay əgər bir busə versən ol ləbi-canbəxdən,  
Andan özgə yox cahanda Kişvərinin vayəsi.

\* \* \*

Bəs ki, xuni-dil bilə kirpiklərim qan bağladı,  
Guyiya kim, hər biri bir şaxi-mərcan bağladı.

Bülbülün çeşmində yol qıldı rəvan xunabə kim,  
Novərusi-qönçəyə kuyi-giriban bağladı.

Boldus ölgün kövkəbəfşan çeşmim ay yüzün görüb  
Kim, qəza me'mari bu taqi-zərəfşan bağladı.

Xətti-rüxsarini görgəc bağibani-baği-sün',  
Tazə bir güldəstənin hər yanı reyhan bağladı.

Ləblərindən cür'ə-cür'ə mey ki, damdı, toprağa,  
Adəm ol topraqıdən sərmayeyi-can bağladı.

Hicr ilən girdi səvaşə könlü uş meydanara,  
Tarə yanmış dağ ilə köksinə qalxan bağladı.

Kişvəri ağzı xəyalilən ədəm sarı gedir,  
Ol müsafir tək ki, yanında nəməkdan bağladı.

\* \* \*

Ötti iş andan ki, daxı dərdimə dərman qılay,  
İmdi fikrim budurur kim, can sana qurban qılay.

Xanüman tərkin qılıb keçdüm sərü samanidən,  
Getti ol kim, daxı fikri-sərü saman qılay.

Gözlərüm Yə'qub tək kor olsun, ey İsanəfəs,  
Kim, sən olan yerdə yad Yusifi-Kən'an qılay.

Mərdömi-çəşmüm ki, düşdi xaki-payından irax,  
Yox əcəb gər ağlamaqdan dəmbədəm tufan qılay.

Dedi kim, keç yardin, ya canidin, ey Kişvəri,  
Yar tərki müşkül irür, gəl ki, tərki-can qılay.

\* \* \*

Ey səfayi-sübhdəm, sübh visalın sədqəsi,  
Pərtövi-şəm'i-fələk şəm'i-cəmalın sədqəsi.

Gögdə mahi-no bilə, yer yüzdəki mehrablar,  
Vəsməlü mehrab əbruyi-hilalın sədqəsi.

Sünbülü-səhrayı-naz aşüftə saçınğa fəda,  
Nafeyi-ahuyi-Çin çəşmi-ğəzalın sədqəsi.

Qamətin, yüzün nihalidür İrəm gülzarinin,  
Ey İrəm gülzari, ol novrəs nihalın sədqəsi.

Ləbləründən Kişvəri tək xəstəyə bir busə ver,  
Ya zəkati-hüsn için, ya ömrü malın sədqəsi.

\* \* \*

Ey nihali-sərv, sərv-i-qamətin şərməndəsi,  
Abi-heyvan çəşməsi, şirin dodağın sədqəsi.

Şum rəqib qoymaz məni tofi-behişt kuyinə,  
Xanda tapıldı mana yarəb, bu durux kündəsi.

Təpilmiş ikən əski yarə parə-parə bağrımın,  
Tazə qıldı anı lə'lin dürlü-dürlü xəndəsi.

Xanümanü mülkü malü simü zərnü neyləsün,  
Hər kimin vardur sənün tək bir büti-türfəndəsi.

Sizni görməyi könlüm ayü gün bilə xoşvəxt irür,  
Bizlərə dilxoşdurur cana, sizin vamanədəsi.

Xar görmə xirqeyi-sədpərəmi, ey Şeyx kim,  
Pərdəpuşi-sirri həqdür Bayəzidin jəndəsi.

Gördi ol mah təl'əti kuyinə varğac Kişvəri,  
Rəhnüma bəxtin gör onun tale'i-fərxəndəsi.

\* \* \*

Rahətim yoxdur mənim, ol rahəti-can barğalı,  
Qalubəm bican mən, dilxəstə canan barğalı.

Lalə qandur, gönçə peykan, gül tikən, şümşad ox,  
Gülşəni-çeşmimdən ol sərvi-xuraman barğalı.

Barğalı canan gözümdən qanın axar könlümün,  
Xanə xakir yandurur sövgülü mehman barğalı.

Xansı yanı getti ol ahuyi-vəhşi, ey könül,  
Gəl ki, sora-sora bir daxı həm ol yan barğalı.

Gəl ki, sənsiz Kişvərini daği-hicran öldürür,  
Görə yetməz kimsənin hiç kimsə sultan barğalı.

\* \* \*

Bivəfasan, gərçi səndən dilruba yoxdur kişi,  
Dilrübalar içrə səndən bivəfa yoxdur kişi.

Bəxti-bəd qoymaz ki, səndən hacətim bulğay rəva  
Mən tək bədbəxtü hacət narəva yoxdur kişi.

Xubilər bəzmidə çəngi-köhnə tək məndən bətər,  
Riştəyi-cani pozulmuş biynəva yoxdur kişi.

Sordum əhvalım təbib-i-eşqidən, verdi cəvab  
Kim, sana ölməkdən özgə heç dəva yoxdur kişi.

Hələqeyi-zülfi anun dami-bələdur, Kışvəri,  
Ol bəla damində səndən mübtəla yoxdur kişi.

\* \* \*

Ğəriblik içrə, ey yarı-kirami,  
Məzacın necədür, xoşmi, səfami?

Bəcüz badi-səba peyki eadərəm  
Ke, arəd əz məni-vəhşi pəyami\*.

Aradan keçdi ömrüm, sən vəfasız,  
Bizi yad etmədin, böylə rəvami?

Kəsi beferest əsirani-bəla ra,  
Pəyami, ya səlami, ya kəlami\*\*

Ğəmindən əkişvəri ölsə qayıрма,  
Başına sədqə bir qarı ğulami.

\* \* \*

Qalmışam bisəbrü saman yarıdın ayrılğalı,  
Bülbüli-xamuş mən gülzardın ayrılğalı.

Natəvanü zarü bimarəm məni-səvdazadə,  
Ol xumarın nərgisi-bimardın ayrılğalı.

Xar-xari-hicridin könlüm xəraşi ayətdür,  
Ğönçəyanlıq ol güli-rüxsardın ayrılğalı.

---

\* Səba küləyindən başqa bir qasidim yoxdur  
Ki, mən vəhşidən sənə bir xəbər gətirsin.

\*\* Bir adam göndər bu bəlalı əsirlər üçün  
Xəbər, salam və ya bir söz gətirsin.

Əbri-neysandur gözüm, dəryayi-xundur damənim,  
Sən girami gövhəri-şəhvərdin ayrılğalı.

Kişvəri kasinə abi-Xızrdur təlxabi-ğəm,  
Ol ləbi-şirin şəkkərbərdin ayrılğalı.

\* \* \*

Yardan ayru bolublən canü dildən mədfəri,  
Öz-özümni öldürürməni kim nişə qaldım diri.

Murği-ruhum balına bağlab bu cismi-zarimi,  
Uçuban yarə yetaydım bilsə irdim sahəri.

Ğəməzvü nazü kirişməni xənsi birin söyləyim  
Kim, balakeş canıma hər nəvəki, hər biri.

Çünki aldın könlümi, cövr ilə öldürmə məni  
Kim, bu qəlb için bir avını öldürüb qılmaz geri.

Kişvərinin şe'ri yetsəydi Nəvai ərzinə,  
Qurtarurdi şahi-ğazidən ana şəhr həri.

\* \* \*

Bağlasan cana, kəməni qanımağa Tanrın yarıcı,  
Yüz mənim tək aşiqi-bidil sana yalvarıcı.

Hər necə kim, bağladım dəhəndə ağzın nəqşini,  
Cövhəri gördüm kim, anun yox vücudi-xarici.

Qalmışam vadiyi-hicranında, ey xurşidvəş,  
Yox irax, gecə qaranğu, kimsə yox başarıcı.

Kuri çeşmi-xəvaric mən Hüseyni məzhəbəm,  
Hər əlif-şe'rim ara bir mıx çeşmi-xarici.

Ol kəman əbru xəndək gəməzə birlə bigünah,  
Kişvərini öldürür, kimdür anı qurtarıcı.



\* \* \*

Zahida, qıl rəhni-mey bu xirqeyi-salusini,  
Badə-pala tək boyat pırahəni-namusini.

Çafıl olma dövri-gərdundan ki, əyyarvəş,  
Qapdı Dara təxti birlə əfsəri-Kavusini.

Bütpərəsti-köhnəmən, sinəmdədür nalan könül,  
Bu kəlisə içrə asılmış görün naqusini.

Heyıfdür kim, sən rəqib ilən müsahib bolğasan,  
Zağ ilən gördü həmdəm cilveyi-tavusini?

Qalmışam könlüm evi zindan xəyaluna, bəli,  
Yox əcəb zindanə varmaq dutsalar casusini.

Çizginür ey şəm', könlüm başına kakil kimi,  
Şəm' tək dudi durur cizgindirir fanusini.

Kişvəri, qılma məni də'vət İrəm bağinə kim,  
Verməzəm iki cəhanə şol gülün pabusini.

\* \* \*

Ey sənəm, açgil yüzündən zülfi-ənbərbarını,  
Qoymagil müşhəf yüzünə daxı bu zünnarını.

Ey sana bir yüzi dağlu bəndəyi-fərmandurur,  
Almışam bu babdə yüz qatilə iqrarını.

Xəstəəm çeşmün kimi, ey nari-pestan dilbərin,  
Nola gər bir sib ilən sorasan mən bimarını.

Sögmək olmaz, dögmək olmaz, tərkidür namərdlik,  
Bir bələdur, neyləsün kişi vəfasız yarını.

Gögdən enib dutsa kuyində vətən irməz əcəb,  
Görsə Ruhullah anun şirin ləbü göftarını.

Eşq əhlinin qanıdəndur kim, boyattı ruzigar,  
Vadiyi-hicranlara zağü zəğən minqarını.

Ey yüzi andan cüda qaldı cigərxun Kişvəri,  
Tale'i-bərgəştəni gör bəxti-nahəmvarını.

\* \* \*

Gözlərim qandur ləbaləb yardan ayrılğalı,  
Natəvanəm ol gözü timardan ayrılğalı.

Ğönçə peykandur gözümdə, gül tikən, şümşad ox,  
Ol xuraman sərv-i-gülrüxsardan ayrılğalı.

Bəs ki, içdim həsrətündən acı hicran şərbəti,  
Təlxi-kaməm sən şəkərgöftardan ayrılğalı.

Ta ki, ayrıldım səri-kuyindən, ey ğönçə dəhən,  
Bülbüli-naləndəyəm gülzardan ayrılğalı.

Kişvəri geymiş qara, canında odlar parlayıb,  
Sən saçı sünbül, yüzi gülnardan ayrılğalı.

\* \* \*

Sən vəfasız yar ilən yar olmasaydım kaş ki;  
Ya ğəmə dərdin bilə alışmasaydım kaş ki.

Çün səninçün şəhrara əfsanə boldum, ey pəri,  
Ruzi-əvvəl yüzünə baxışmasaydım kaş ki.

Zülmün artdı söyləyəndən bərlü dərdi-dil sana,  
Həzrətündən halumi söyləşmasaydım kaş ki.

Mehribanlıq ölməgü can verməgü yatmaq imiş,  
Bu xəternak iş ara girişmasaydım kaş ki.

\* \* \*

Yoq demə ki, nəfəs verəm Tanrı üçün cəki-cəki,  
Qıl mana busəyi-kərəm Tanrı üçün cəki-cəki.

Öldürəyəm səni dedin tiğ ilə üstə gəlmişəm,  
Dutma bəhanə, ey sənəm, tanrı üçün cəki-cəki.

Xari-fəraq ilən yenə bağrumi parə qılmağil,  
Ey güli-rövzeyi-İrəm Tanrı üçün cəki-cəki.

Qalmaq tabü taqətim, gülmə rəqib yüzinə  
Kim, məni öldürür bu gəm Tanrı üçün cəki-cəki.

Kişvəri bir atındurur boynuna tax mərəs kimi,  
Həlqeyi-zülf xəmə-bəxəm Tanrı üçün cəki-cəki.

\* \* \*

Vəh ki, qıldı natəvan bir gözləri sayru məni,  
Qıldı rüsvayi-cəhan bir nərgisi-cadu məni.

Həlqeyi-zülfündən ayru eyləyəm divanə kim,  
Saxlamaq mümkün dəgül zəncir ilən bağlu məni.

Ey visalun eydü mən eydi-visalundan bəid,  
Öldürür hər ləhzə bu həsrət bilə qayğu məni.

Görgəli zülf ilə xalını giriftarəm sana,  
Gör ki, necə bağladılar hər iki hindu məni.

Xanüman tərkin qılıb səhrayə düşdüm, Kişvəri,  
Qıldı avarə vətəndən bir gözi ahu məni.

\* \* \*

Xanı sən, ey çarəsiz dərdi-dilimnin çarəsi,  
Canım aramı, könül məqsudi, bağrım parəsi.

Tazə qıldım sən gedəndən bərlü dırnağım bilə,  
Bitmiş ikən köksüm üstə tiği-hicran yarəsi.

Vəh ki, mən divanənün əhvali şərhin bilmədi,  
Ol pəri kim, bolmuş ansız mən cahan avarəsi.

Gözlərüm hər birisi bir daği-həsərətdir mənim  
Kim, qırağı açılıb düşməydi anın qarəsi.

Ey ki, dersən qurtulum bir gün bəlayi-eşqdən,  
Bir bəladur bu ki, cən verməkdür anın çarəsi.

Kirpigündür xarü könlün xarə, ey huri behişt,  
Yoxdurur baği-behiştin gərçi xarü xarəsi.

Xəstəxatir Kişvəri tək necə qılsun tərki-mey,  
Hər kimin kim, var sənün tək bir büti-meyxarəsi.

\* \* \*

Qıldı çün möhkəm qəza eşqin bilə peyvəndimi,  
Şad qıl sən daxı bir dəm cani-naxərsəndəmi.

Keçməzəm səndən məni pərkənd-pərkənd etsələr,  
Qoysalar hər bir yolun üstündə bir pərkəndəmi.

Əhdü sövkəndim budur kim, yarsız qalmaq diri,  
Ya ilahi, pozmağil bu əhd ilə peyvəndimi.

Çeşmi giryan, bağrı büryan, işi əfğan ruzü şəb,  
İstərəm mən bir möhnətkeş itin fərzəndimi.

Noldu axır, bir degil qul Kişvəri, halın nədür,  
Həmzəbani-mərdümi yox bulsa nani-kəndümi.

\* \* \*

Umaram səndən ki, gahi sorasan əhvalımı  
Kim, biləsən ruzigarın möhnətindən halımı.

Xəttü xalın mehri oxurlar anun ünvanidin,  
Açsalar məhşər günündə nameyi-ə'malımı.

Hüdhüdi-vadiyi-eşq irdim mən əvvəl vay kim,  
Şö'leyi-şövqün odu yaxdurdy pərrü balımı.

Gənci-hüsnündən məni nomid qılma, zinhar  
Kim, sənün yolunda qıldım sərf ömrü malımı.

Müşkilim budur ki, görmən hiç ağzın şəklini,  
Bir təbəssüm birlə həl qılsan nola eşkalımı.

Ey bəsa zərbəfti-sultani ki, qıldı payimal,  
Xar görmə yəqqəsi yırtuq bu əski şalımı.

Bildi kim, qul Kişvəri bir aşiqi-yekrəngdür,  
Kim ki, gördi çöhreyi-zərdü sirişki-alımı.

\* \* \*

Ğəmi-eşqün məni avarə qıldı,  
Fəraqın yürəgümni parə qıldı.

Qara bolsun mənim tək bəxti ol kim,  
Çəkib sürmə gözünki qarə qıldı.

Mənə kim sazkar olmaz, nə çarə,  
Təbib-i-əql əgər yüz çarə qıldı.

Xətin yadi bilə bəxti-siyahim,  
Nəsibim giryeyi-həmvarə qıldı.

Şikəstə Kişvəri bir zahid irdi,  
Anı bir muğbeçə meyxarə qıldı.

\* \* \*

Xaçan kim, görsə ol bədxu məni-bədruzi-bədhali,  
Göz ucundan baxıb əgri imas bir zümridin xali.

Bu cani-natəvanımmı əgər səndən dilər canan,  
Mana can bolmasun, yarəb, əgər tapşurmasam hali.

Zə'ifü tirəbəxt etdi məni məşşateyi-qüdrət  
Ki, sel birlə həm qazdı şol yüzindəki xali.

Əlində, ya ayağında gözümlə görgəc irür bağrım,  
Müzəyyən əqdi-qolbaqi, müressə' tuqi-xalxali.

İrağ düşdi ləbindən dil çıxalı ənbərin xəttin,  
Tütün görgəc salıb qaçar aru şanıdakı balı.

Qələm tək qamətin şövqidə cövri-ruzigar etdi,  
Mənim cismi-zə'ifim tək qələm içindəki nali.

\* \* \*

Kirpigin navəkləri bir pəri, bir can alıcı,  
Gözlərin baxışları hər biri iman alıcı.

Ol qaşın ucunda düşmüş xali-mişkin, ey sənəm,  
Bir qara hindudurur nəştər çəkib qan alıcı.

Nəqdi-can istər könül şərhində cismin neyləyim,  
Zalimi-xunxarədir bir mali-divan alıcı.

Ləblərindən ol xəti-səbz oldu bərxordar olan,  
Xızrdan özgə kişi yox abi-heyvan alıcı.

\* \* \*

Fəraqun odu yandırdı bəlapərvərd canimni,  
Gözüm seylabi yıxdırdı pozulğan xanümanimni.

Qərarü səbrü canü dil ədəm yoluna düşdülər,  
İlahi mənzilə yektür bu azğın karvanimni.

Dutarsam həlqeyi-Kə'bə düayı-hacətim budur  
Ki, yarəb mehriban etgil məhi-namehribanimni.

Məni-bidildən, ey badi-səba, sorgil əgər görsən,  
O şol bikəs könül oldu gəribi-natəvanimni.

Nə bulğay gər şəbi-hicrində təlxii-fəraq içrə,  
Ləbi-lə'lini yad eyləb qələm şirin dəhanimni.

Gərəkmez sənsizin cana, mana bu can xuda bilir,  
Dəğişdim vəslinə bir dəm, həyati-cavidanimni.

Dəhanından nişan istəb şikəstə Kişvəri yanlığ,  
İtirdi mülki-həstidən fələk namü nişamnini.

\* \* \*

Yüzünə bərgi-gül bənzər sənubər olsa balası,  
Sənubər qədinə oxşar bolursa çeşmi-şəhlası.

Bədəndən vəhşidür canım, uçandan bərlü mürği-dil,  
Bəmi, yavmaz yuvasına quşun kim, uçdu balası.

Bədəxşan lə'li kimdür kim, ola həmsöhbəti anun,  
Dəri-guşuna kim, boldu düri-şəhvəri-lalası.

Məni bir cam üçün saqi əgər öldürsə, razimən,  
Nədən kim, cövhəri-candan irür qiymətli kalası.

Həzin canıma od saldı yenə, ey gönçeyi-dövlət,  
Qəbayı-səbz ilə girahənin ol alü alası.

Əgərçi çox cahanda Kişvəri aşiq ovni,  
Cahan gögçəglərində yox anın yarından ə'lası.

\* \* \*

Taki gördüm bir nəzər mən türki-kafer kişni,  
Görmədim yanımda əqli-məsləhət əndişni.

Eşqbazi iş imas yarəb ki, işi unkumasın,  
Ol mənə irşad qılğın bu xəternak işni.

Oxlayub könlüm yanər eşq odu birlə vay kim,  
Həm kəbabi göydürür bu atəşü həm şişni.

Diş baturdi tilbə könlüm gəbğəbin almasına,  
Ənburə hicran çıxardı bir-bir anın dişni.

Gəh-gəh aradə xudani görgil ey sultani-hüsn,  
Necə azar etgəsən bu Kişvəri dərvişni.

\* \* \*

Ancə sənsiz aqlardım, ey bağı-cənnət lələsi  
Kim, düşər hər yan gözümdən uş cigər pərkələsi.

Könlümün quşu uçanda, xaneyi-təndür xərab  
Kim, pozulmaz quş yuvası uçmayınca baləsi.

Gülşəni-hüsnündə gördüm dərvişini, vay kim,  
Bağı ömrüm içrə düşmüş əbri-afət jaləsi.

Ağlaram xəttin görüb sel mocibi-baran irür,  
Qursi-mah ətrafıdə çün kim, göründü haləsi.

Canü dil birlə xiridarıdır ol ayə, vəli,  
Kişvərinin halına rəhm eyləməz dəllələsi.

\* \* \*

Xürrəm ol gün kim, mənim fərxundə yarım var idi,  
Könlümü bağrım bütün, səbrü qərarım var idi.

Könlümün şəhrində sultanlar təki hökm eyləyüb,  
Şadman övqatimü xoş ruzigarım var idi.

İtlərinlə həmdəmü vaxtin xoş irirdi ruzü şəb,  
Şəhr idi, mə'murü adil şəhriyarım var idi.

Gərçi hər gün uçar edürdi, yüz bəlayə şad idim,  
Ğəm yüzini görməz idim, ğəmküsarım var idi.

Bir güli-xəndan için bülbül kimi nalan idim,  
Bir gecə çün və'dəbusü kəqarım var idi.

Gözü nərgis, yüzü lələ, ağzi qəndü qəddi sərv,  
Bir neçə gündə nə xoş bağı bəharım var idi.

Kop güvənmə Kişvəri kim, mö'təbərsən payın də  
Kim, mənim həm sənəcə bir gün e'tibarım var idi.



\* \* \*

Hicrara könlüm sorur hər dәм lәbin әhvalını,  
Gәrçi var mührәq бүti әmma yalaydür balını.

Gözlәrin aldı qәrarü sәbrü aramım mәnim,  
Ol kişi tәk kim, hәrami aldı anın malını.

Al yanağın tökmәk istәр qanım, ey Leylivәşim,  
Necә kim, Mәcnunәм, әmma bilmәdim anın alını.

Dağlar göydürdüm, kәsdim әliflәр köksümә,  
Zahir etdim ziynәt içün, munca xәttü xalını.

Aşiqi-sabitqәdәм oldur ki, İbrahim tәki,  
Padişahlıqdan keçib geydi gәdalıq şalını.

Ey ki, dersән, zahida, qalxandan etmәz tiri-eşq,  
Vay әgәр görsән sән anın gәmzeyi-qәttalını.

Kişvәri tәk zәhr oldu xumari qәм bilә  
Ol dәм ol nәrgisi-bimar sormaz halını.



## QƏSİDƏ



Əbirim, ənbərim, müşkim, gözəlüm, Çinü Maçınım,  
Bənəfşəm, sünbülüm, laləm, gülüm, tazə gülüstanım.

Behiştim, duzəxim, hurim, qüsürim, nurimü narım,  
Əzabım, rahatım, ruhum, mənəm şəm'i-şəbistanım,

Kitabım, katibim, kilkim, yazılmış nameyi-ömrüm,  
Dilazarım, cigərxarım, mələk surətlü insanım.

Nigarım, dilbərim, yarım, vəfasız şuxi-dildarım,  
Xəyalım, həmdənim, fikrim, hədisim, şe'rü divanım.

Yüzi bədrim, sözi şəhdim, gözü ahu, saçı cadu,  
Qədi ər'ər, təni mərmər, ləbi lə'li-Bədəxşanım.

Gözüm, eynim, çirağım, afitabım, mərdümüm, çeşmim,  
Zəbanım, fikrim, idrakım, sözüüm tə'bi-dürəşanım.

Baharım, tazə gülzarım, pəri peykər, güləndamım,  
Səmənber tazə nəsrinim, mənəm sərv-i-xuramanım.

Meyü bəzmim, neyü çəngim, dilü dinim, xurü xabım,  
Qərarü səbrim, aramım, nihani dərde dərmanım.

Məta'im, mayeyi-ömrüm, qumaşım, nəqdimü nisyəm,  
Əqiqim, gövhərim, kanim, bəhasız dürri-ğəltanım.

Cahan içrə mana sənsən muradü məqsədü məqsud,  
Əzəl günində bağlanmış sənünlən əhdü peymanım.

Götür bürqə', yüzün görgəz, inayət vətqidür, şaha,  
Necə bolsun itab ilə xitabın afəti-canım.

Ğəmə ənduh ilən ölsəm, deməzsən, ey sənəm, xanı  
Ğulamım, çəkərim, itim, əsirim, bəndəfərmanım.

Cənabi-dövlətində Kişvəri bir quldur, sənsən,  
Bəgim, şahim, xudavəndim, ümidim, xosrovum, xanım.



---

# MÜXƏMMƏSLƏR



\* \* \*

Ey bolub eşqdə divanəvü rüsvay könül,  
Yüzünə çıрмаşib ol zülfi-səmənsay könül,  
Necə mundaq gəzəmən bisərü bipay könül,  
Xabi-qəflətdən oyan, hay könül, hay könül,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.

Dər səri-zülfi-to piçide sərəpayi deləm,  
Xali əz sirri-ğəmət nist sovdəy-deləm,  
Nist sər-həlqeyi-geysuyi-to mə'vayi deləm,  
Gər to zin gunə koni porsəşo pərvayi deləm,  
Deləm, ey vay deləm, va deləm, ey vay deləm\*.

Necə ey tilbə könül bisərü saman bolasan,  
Dəmbədəm ləblərini yad eyləyib qan bolasan,  
Muyi-julide vu lağər-təni-ürvan bolasan,  
Şəhrdən qaçubəni quli-biyaban bolasan,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.

Sədrəh əz hecre-toəm soxt sipəhri-zərrəq,  
Bər nəyayəd ze mənə-suxtedel-buye-həraq,  
Arizuməndəmo, oftadətəno del moştəq,

---

\* Qəlbim sənün zülfünün qıvrımları arasındadır,  
Sənün qəminin sirrindən başqa qəlbimdə bir xal yoxdur;  
Sənün saçının halqası mənim qəlbimə məskən deyil,  
Əgər sən mənim qəlbimə belə münasibət bəsləyirsənsə,  
Vay mənim qəlbimin halına, vay, vay mənim qəlbimə.

Əgər inəst ğəme hicro qəribiyyo fəraq,  
Deləm, ey vay deləm, va deləm, ey vay deləm\*.

Ləblərin şövqidən ey lə'li-ləbin can parəsi,  
Könül od etmədürür lə'li-Bədəxşan parəsi,  
Köksüm içrə asılıb adı könül qan parəsi,  
Könül ad etmə ki, bir suxte büryan parəsi,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.

Ta codayəm ze to, ey sərve-qədd-qolruxsar,  
Darəm əndər cəgər pare şode xara-xar,  
Ruzo şəb bər sərə an ku mənə bisəbro qərar,  
Sine mikubəmo mikeoyəmo miquyəm zar,  
Deləm, ey vay deləm, va deləm, ey vay deləm\*\*.

Köksüm üstündə əgər göydürə ol müğbəqədəğ,  
Bir ziyarətəgah irür köksümü ol dağa-çirağ,  
Çəşmi səyyaddür ol tiflininü arizi bağ,  
Könlümün quşudurur zağü iki zülfü do zağ,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.

Baz cu ke, gəhi ey torke-sitəmkarəye-mən,  
Ke çe şod hale-dele-aşıqe-biçarəye-mən,  
Rənce fərma qədəmi əz peye-nəzzarəye-mən,

---

\* Yüz yol sənin hicranın göyləri yandırdı.

Mən qəlbi yanmışdan, qovrulmuş iy də hiss olunmur;  
Arzu içində, canım gücdən düşmüşsə də yenə könül öz  
sevgisini unutmur.

Əgər hicran qəmi bu qürbət və ayrılıq belə isə  
Vay mənim qəlbimin halına, vay, vay mənim qəlbimə.

\*\* Ey gül üzlü, sərvi qədli, səndən ayrı olduqca

Parçalanmış cigərimdə yaralar qövr edir;  
Gecə-gündüz mən səbirsiz və fikirliyəm,  
Sinəm dağlanar, ağlayaram və təkrar deyərəm:  
Vay mənim qəlbimin halına, vay, vay mənim qəlbimə.

Tabebini cegərə rişo-dele-pareye-mən,  
Deləm, ey vay deləm, va deləm, ey vay deləm\*.

İstərəm könümü hər yan dölü yanlıq yügürüb,  
Bu səlamət əyağı səngi-məlamətçə urub,  
Döğərəm daş ilə köksümcə könülnü itirüb,  
Buldum oyatlıq o şol tilbə sorağını sorub,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.

Ey mərə bito, nə pərvayi-qolo nə qəme mol,  
Mol mənə xunə-delə xari-nəzər lələvo qol,  
Tovqe-del gəşte mərə selseleye-an kakol,  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül.  
Deləm, ey vay deləm, va deləm, ey vay deləm\*\*.

\* \* \*

Gözlərim yüzün görüb xurşidi-taban istəmöz,  
Bir nəfəs keçməz ki, bəzmi-vəsli-canan istəmöz.  
Tilbə könlüm səndən ayru səbrü saman istəmöz,  
Bir nəfəs keçməz ki, bəzmi-vəsli-canan istəmöz,  
Kimdürür aləmdə kim, ol rahəti-can istəmöz.

Səndən ayru qalğalı boldum nədim hər nedəm,  
Gözlərim qanı mədadü kiprigim boldu qələm,  
Həmdənim ahü fəqanü munisim həm dərdü gəm,  
Qalmışam beytül-həzəndə, ey güli-bağı-İrəm,  
Gəl ki, sənsiz xatirim gəşti-gülistan istəmöz.

---

\* Ey sitəm edən cəfakar gözəl, mənə axtar  
Və bilməyə çalış ki, bu biçarə aşiqinin halı necədir.  
Məni görmək üçün heç olmasa mənə tərəf bir qədəm at,  
Ta mənim ciyərimin yarasını və qəlbimin parçalandığını görəsən;  
Vay mənim qəlbimin halına, vay, vay mənim qəlbimə.

\*\* Sənsiz mənə nə gül, nə şərab lazımdır;  
Şərab mənə ürək qanı, lələ və gül tikandır,  
Sənin kakilinin zənciri qəlbimin boynuna sarılmışdır;  
Könül, ey vay könül, vay könül, ey vay könül,  
Vay mənim qəlbimin halına, vay, vay mənim qəlbimə!

Hasili-ömrümdən üstə bir nəfəs qaldıvü bəs,  
Ləblərindən ver mana can, ey büti-İsanəfəs,  
Səndən özgə yoxdurur imdi mana fəryadirəs,  
Eşigində hər kimsə oldu gədalıq dəstirəs,  
Taci-Afridun bilə, təxti-Süleyman istəməz.

Ey Məsih-ənfasi-dilbərü ey mələksima həbib,  
Kim ki, bimarundurur bilməz anın dərдин təbib,  
Bağı-cənnətdür cəmalın, ləblərindür əndəlib,  
Cami-lə'lin cür'əsindən hər kimə bodu nəşib,  
Hövzi-kövsər suyin içməz, abi-heyvan istəməz.

Ol büti-əbrükəman kim, oxun atar hər tərəf,  
Aşiq irməz kim, anun oxuna qılmaz can hədəf,  
Dalmaıncə bəhrə tapmaz daneyi-gövhər sədəf,  
Vasil olmaz Kə'beyi-məqsudə ömridür tələf,  
Rahiro kim-zəhməti-xari-muğilan istəməz.

Ey sərəsər şivəvü nazü itabü dilbəri,  
Adəm övladı degülsən, sən mələksən, ya pəri?  
Eşqbazi müşkül işdür, dutma anı sərsəri,  
Küfr istər kafəri iman müsəlman Kişvəri,  
Bütperəst köhnədür, küfr ilə iman istəməz.

\* \* \*

Yenə boldum məni-divanə rüsvay,  
Göyüb eşq atəşi birlə sərəpay.  
Könülni verdin ol səngin dilə, vay  
Ki, heç qılmaz gərİblər sarı pərvay,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Müsəlmanlar, giriftarəm, nə çarə,  
Bəlayı-eşqə düşdüm, varə-varə.  
Gözüm giryanü bağrım parə-parə,  
Yetürməz halimi heç kimsə yarə,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Səni ta gördüm, ey şümşad qamət,  
Yetən atar mana səngi-mələmət,  
Qalıb ağzımda əngüştü-nədəmət,  
Xanı əqlü xanı səbrü səlamət?  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Məni avarə qıldı xanümandan,  
Çe cayi-xanuman, canü-cahandan,  
Nələr çəkdüm mən ol namehribandan,  
Bir ağız sormadı mən nətəvandan,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Sənünlən istərəm bir aşinalıq  
Kim, irür aşinalıq, rövşənalıq,  
Vüsalındır mana yüz padişahlıq,  
Nə müşkül hal irür səndən cüdalıq,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

İməsmən aşiqi-bisyari-tale',  
Bulubmən bir quru didarə qane',  
Ana daxi olurlar xəlq mane',  
Zəhi bəxti-bədü varunə tale',  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Necə dedim duayi-şahi-adil  
Ki, ömri vafir olsun, əqli kamil,  
Sənə cüz' dərdi-dil bolmadı hasil,  
Diriğa, boldo sə'yim cümlə batil,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

Qələndər Kişvəridür bir süxəndan,  
Süxənguyadur üstə guyü meydan,  
Anun hər beytidür bir dürri-ğəltan,  
Qulağ asmaz ana Yəqubi-Sultan,  
Məni bu qayğu öldürdü, mədəd hay!

\* \* \*

Vəh kim, ol ahuyi-mişkindən qalıbmən bixəbər,  
Namə tək bağlandı bağrım, qəbğər oxun tez çəkər.  
Fırqətindən gözlərim xunabeyi-həsərət təkər,  
Ləblərindən ayru hər dəm tilbə könlüm qan yudər,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Səbru huşum hər biri, bir yanü mən bir yan qalıb,  
Surəti-divar tək öz halıma heyran qalıb,  
Sakini-beytül-həzən tək gözlərim gıryan qalıb,  
Gözlərim gıryanü dil büryanü tən üryan qalıb,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Səbrü aramü xirədməndən cüdadır, səsiniz,  
Rüzigarım tirəvü bəxtim qəradır sənsizin;  
Natəvan canımğə hər dəm yüz bələdir sənsizin,  
Ol bəlalar içrə könlüm mübtəladır sənsizin,  
Dirliğim dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Ey boyun sərvü yüzün firdovsi-bağın gülbəni,  
Əhsəni-təqvimdir Adəmsən adəm əhsəni,  
Ruzigari-namülayim səndən ayurdu məni,  
Ta kim, ayurdu məni-bixanü peymandan səni,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Aşiqü rüsva məni-bixanü peyman yarsız,  
Əşkü ahımdan irür gülbəm dərü divarsız,  
Yuddugum qan, içdiyim təlxab, qəm qəmxarsız,  
Qanlı çeşmim, bağlı baxtım, dağlı bağrım yarsız,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Məskənim meyxanədir, hər dəm bolub ovbaş ilə,  
Neyləyim heç kimsə yar olmaz məni-ğəllaş ilə,  
Ağlamaqdan damənim doldu ləbaləb yaş ilə,  
Gecə-gündüz köksümə hər yan dögərmən daş ilə,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.



Vəh ki, öldürdü məni hər ləhzə-ləhzə ağlamaq,  
Bolmadı mümkün mənə bu ağlamağın saxlamaq,  
Laləyanlıq dağlu bağrım parə-parə, dağ-dağ,  
Sənsizin, ey arizin şəm'i məni çeşmə çirağ,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

Ey cəmalından münəvvərafitab-xavəri,  
Bürclü surət afitabi, dürcü-mə'ni gövhəri,  
Xani-mülk Sultan Mühəmməd gövhəri-Bayənduri,  
Payi-busindən irəğ, mən binəva qul Kişvəri,  
Dirliğim, dirlik degil, tək bir qəra gündür keçər.

\* \* \*

Vəh ki, dönsəydi mana ruzi-cavani bir dəxi,  
Yüz verəydi Xızrə abi-zindəgani bir dəxi,  
Yarlıq qılsaydı feyzi-asimani bir dəxi  
Kim, göreydim şol məhi-namehribani bir dəxi.  
Kövkəbi-bəxtim çıxaydı nəğəhani bir dəxi.

Gözlərim gər bir gecə olsaydı xabi-vəsl ilə,  
Pərvəriş tapsaydı nəxli-ömrüm abi-vəsl ilə,  
Könlüm olsaydı münəvvər afitabi-vəsl ilə,  
Bu sarığ yüzüm qızarsaydı şərabi-vəsl ilə,  
Qılsam irdi lə'lgun bu kəhrəbanı bir dəxi.

Dağ-əşqini qoyub mən sineyi-əfkarara,  
Gənci əndaq kim, qoyarlar el pozuq divarara,  
Arizin nəqşi qalubdur didəyi-xunbarara,  
Olamı, ey qönçəyi-xəndan ki, bu gülzarara,  
Lalə tək köynək qəbahi-ərgəvanı bir dəxi.

Ey cəmalın pərtövi, xurşidi-aləmtab tək,  
Qənzən oxundan axar qan xəncəri-qəssab tək,  
Yaş tökərlər gözlərim hər guşədə dulab tək,  
Bu ümid ilən bolubdur qamətim qüllab tək  
Kim, kəmərlər tək qucqay ol nazik miyanı bir dəxi.

Xızri-fərruxpey xanı kim bolsə irdi rəhbərim,  
Məşriqi-iqbalidən bolğay tülu'i-əxtərim,  
Həsərətindən necə xundil suzi çeşmi-tərim,  
Giryədən kor olmasaydı görməyincə gözlərim,  
Başun üzrə sayeyi-taci-Kəyanı bir dəxi.

Səfheyi-dövlət döşənsə yüz tuman zivər bilə,  
Məclisi-işrət qurulsa lə'lgun sağər bilə,  
Pərdeyi-izzət asilsə türlü simü zər bilə,  
Hicleyi-həşmət həman bağlansa ziynətlər bilə,  
Cilvəgər bulğay ərusi-kamiranı bir dəxi.

Tale'i-bərgəştə bir dəxi qılaydı sərvəri,  
Kim, cila tapsaydı şol ayineyi-İskəndəri,  
Şö'lə çəksəydi çirağı tudeyi-Bayənduri,  
Vəh nə ləzzət tapğay ol saət qələndər Kişvəri  
Kim, görünsə rayəti-Yəqubi-xanı bir dəxi.

Vəh ki, həddən aşdı ol nazik nəhalın nazişi,  
Gərçi yeksandır mənə andan xoşivü naxoşi,  
Gözlərimdən görmədim xuni-dilinun axışı,  
Ol pərivəşnin mənə yoxdur inayət baxışı,  
Ya mənüm şum taleimdir, ya fələknin gərdişi.

Ol Məsihi-ənfəs heç verməzmən bimarnı,  
Böyləmolur dostluq mundaq görərlər yarı,  
İstərəm yarə qılam dərdi-dilim izharını,  
Vardıram kuyinəvü görmənanın ruxsarını,  
Ya mənüm şum taleimdir, ya fələknin gərdişi.

Necə təqribsiz kuyinə hər dəm varəyim  
Kim, nə demiş yar yarəb, xəlq dilin arəyim,  
Eşigində xar olub xəlqə necə yalvarəyim,  
Kimsə deməz bu fəqiri qayğudən qurtarəyim,  
Ya mənüm şum taleimdir, ya fələknin gərdişi.

Bir gecə yox könlümün kim, naleyi-şəbgiri yox,  
Gərçi ol namehribanə zərrəcə tə'siri yox,  
Əbri-ehsanı anun heç kimsəyə təqsiri yox,  
Hər necə dedim ona, dərdi-dilim tədbiri yox,  
Ya mənim şum taleimdir, ya fələknin gərdişi.

Xosrovi kim hökmi-fərmanında gərdun rəxşidir,  
Lütfü ehsanı firavan, hüsni-xülqi yəxşidir,  
Gərçi daim peşəsi xurşid tək zərbəxşidir,  
Heç buyurmaz kim, bu dəxi Kişvərinin bəxşidir,  
Ya mənim şum taleimdir, ya fələknin gərdişi.

\* \* \*

Bir cəfarişə məhi-afaqgərdim var mənim  
Kim, gəmindən sağarıb rüxsarı-zərdim var mənim,  
Nə qərarü səbrü, nə xabu nə xordim var mənim,  
Bir dəmə-atəşifşanü ahi-sərdim var mənim.  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Gözlərim qanluvü bağrım dağluvü bəxtim nigun,  
Asıman dūnpərvərvü əxtər xəsisü dəhr dūn,  
Yar bimehrü fələk namehriban, tale zəbun,  
Nə dilü nə dinü nə daniş nə səbrü nə sükun,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Dərdimə bir çarə tapmazmən zəhi biçarəlik,  
Yardən nə yarlıq, nə özgədən qəmzarəlik,  
Ustadidən irəğ dutum rəhi-avarəlik,  
Vermədim can yüzünü görgəc zəhi yüz qarəlik,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Gah mənzil kuhi-qəm, gahi biyabandır mənə,  
Lalə tək bağrımda yüz min daği-pünhandır mənə,  
Atəşi-ahi-dilim şəm'i-şəbistandır mənə,  
Bəstəri-rahət haman xari-muğilandır mənə,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Qıldı tiği-hicr ilə mən piri-bikəsni həlak,  
Əşkü ahım dutdi yeri, gögi səməkdən ta səmak,  
Zari cismimdür bələpərvərdü canım dərdinak,  
Gözlərim nəmnakü dil qəmnakü bağrım çak-çak,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Vay yüz min vay kim, ol yar məndən ayrılır,  
Gər nəfəs çəksəm dəmi-gərmimdən odlar çağılır,  
Göz yummaz bolsəm cahanda seyli-əşkim yayılır,  
Başıma hər yan məlamət daşı yəğmur tək gəlir,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Titrərəm yarpaq tək şol sərvə-çabükxizdən  
Kim, tökər qanımni hər dəm qəmzeyi-xunrizdən,  
Kişvəridir təlxkam ol lə'li-şurəngizdən,  
Nə qonar könlüm quşuvü nə uçar Təbrizdən,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

Bir xərab olmuş evim var qış günündə badgir,  
Nə dərü nə bamü nə divarü nə balavü zir,  
Nə tənürü nə buxari, nə hisarü nə həsir,  
Sübhü şamümdür mənim “yovmən əbusən gəmtərir”,  
Xansı birin söyləyim, ah ancə dərdim var mənim.

\* \* \*

Boy çəkdi o şol sərvə-dilaray mənimçün,  
Açdı yüzünü ol güli-rənay mənimçün,  
Gör kim, nə bəla boldu sərapay mənimçün,  
Mundaq ki, bəzəndi bu ol ay mənimçün,  
Bağrım qanına qanasıyam, vay mənimçün.

Gərçi qılıram lələ tək dağını pünhan,  
Bağrım göyarü... iki gözümdən axıdır qan,  
Küldən qılıbəm cismümə puşış məni-üryan,  
Köksümgə büküb, yüzünə baxıb, çəkib əfğan,  
Həsərət odunə yanəsiyəm, vay mənimçün.

Mürği ki, qapar qut Məsiha nəfəsindən,  
Fariğdürür ol dami-təəllüq mægəsindən,  
Könlüm quşu kim, uçdu səlamət qəfəsindən,  
Mən bəxti qarə həlqeyi-zülfün həvəsindən,  
Qəm quşlarının danəsiyəm, vay mənimçün.

Hicrində sənin ey gözü nərgis, dəhəni mim,  
Bağlandı yüzüm üstidə, bağrım qanı nim-nim,  
Necə ki, bolub, mən qəmi-hicranına təslim,  
Sənsiz neçə kün kim, diri qaldım bilirəm kim,  
Yüzün görüb utanəsiyəm, vay mənimçün.

Hər kim ki, iməs bir pərirüxsarəyə mail,  
Ovqatı irur zayevü ömrü varı batıl,  
Can vermədim ol mahdan ayru məni-qafil,  
Gər ömr budur kim, keçədür yarsız, ey dil,  
Bu ömürdən usanəsiyəm, vay mənimçün.

Pozdu qəmi-hicran tərəbü eyş əsasın,  
Şadəm məni-dərviş geyib fəqr pəlasın,  
Gahi çəkərəm nazinü gəh cövri-cəfasın,  
Muncə ki, çəkərmən ğəmi-ənduh bəlasın,  
Bilmən muni kayanəsiyəm, vay mənimçün.

Ol qəddi sənubər, saçı sünbül, yüzü Leyli,  
Kim, can verədürlər ana hər guşədə xeyli,  
Qul Kişvərini öldürədür qaşların meyli,  
Min dağı qılıb mən dilü can ana tüfeyli,  
Məcnun təki divanəsiyəm, vay mənimçün.



## TƏXMİSLƏR



\* \* \*

Ey gözəllər padişahi, ta gəda boldum sana,  
Can sana qurban bolub, mən həm fəda boldum sana,  
Daməni-eşqini dutub, xaki-pa boldum sana,  
“Görgali hüsnünü zarü mübtəla boldum sana,  
Nə bələliq gün idi kim, aşına boldum sana”.

Sən həm ol namehriban aşiq koşi-xunxarə bol,  
Tiği-hicrindən mənim canım gərək yüz parə bol,  
Cərəkarın bolunmaz, neylayım, biçarə bol,  
“Ey könül, tərki-nəsihət eyladım, avarə bol.  
Yüz bəla yetməz ki, mən həm bir bəla boldum sana”.

Qibləgahım, taği-əbruyi-həbibimdür müdam,  
Səcdə qılğac altıda kölgəm rəqibimdür müdam.  
Ğəbğəbü sibim xəyalı, sibu narimdür müdam,  
“Cami-Cəm birlə Xızr suyu nəsihimdür müdam.  
Saqiya, ta tərki-cah eylab gəda boldum sana”.

Al yanağın görsədüb könlümni alıb saxladın,  
Riştəyi-canum yüzüb hicr ilə ağrım bağladın.  
Mən vəfavü mehr, sən cövrü cəfadən soyladın,  
“Mən qaçan dedin fəda qılğıl, mana cövr eyladım,  
Sən qaçan dedin fəda bolğıl mana, boldum sana”.

Ey ləbin abi-həyatü gözlərin cadusifət,  
Ğəbğəbin baği-cəmalın içrə dəstənbusifət,  
Mən ki, yüzlandım bəla səhrasına ahusifət,  
“Qay pəri peykərə dersən tilbə boldun busifət,  
Ey pəri peykər, nə qılsan qıl mana, boldum sana”.

Hər necə kim, istadım bu nilgun ovraqara,  
Kişvəri tək tapmadım bir namurad üşşaqara.  
Ney tək nalan bolub gəzdüm xamu afaqara,  
“Ğüssə cəngidən Nəvayi, tapmadım üşşaqara  
Ta Nəvayi tək əsirü binəva boldum sana”.

\* \* \*

Ol kim, anın çeşmi-məstü qəmzəyi-qəttalı bar,  
Xali-mişkin birlə xətti-səbzü rəngi-alı bar.  
Sanasan kim, ləbləri içində qat-qat balı bar,  
“Barca xublərinin qəddü rüxsarü xəttü xalı bar,  
Leyk ol kim, bizni bihal eylər özgə haı bar”.

Ey gübari-xaki-payin gözlərimğə tutiya,  
Boldu sənsiz məskənim gülxən, libasım buriya,  
Gözlərimdən sim axar çun garigahi-kimiya.  
“Yüzüm altun kimidir, bu vəchdin kim, haliya,  
Simbərlər o kişinündür kim, anın malı bar”.

Sənsizin tarikidür, ey şəm'i-çeşmi rövşənim;  
Parə-parə hicr əlindən sərbəsər pirahehim.  
Kimsə deməz qulluğunda şəhri-əhvalım mənim,  
“Girgəli könlümara navəklərin bolmuş tənim,  
Ol qələm tək kim, anın içində toz-turnalı bar”.

Ey əlif tək rast qəddin şəkli xətti-müstəqim,  
Ay bilə yüzün bir almadur ki, qılmışlar do nim,  
Gülşəni-hüsnün ara təhrik edib badi-nəsim,  
“Sünbülün düşsə ayağın altına, bi eyb kim,  
Gül bilə xurşidinin üstidə lamü dalı bar”.  
Ol ki, sün'ilən fələk fanusini cizgindürür.

Kimə eyşü rahətü kimə qəmə ğüssə verür,  
Əslidən vaqif olan bu nüktənin sirrini bilir,  
“Gövhəri-məqsud çün vabəsteyi-tofiq irür,  
Desə almay kim, anın sə'yü munun ehmalı bar”.

İstərəm gəşti-çəmən ol laleyi-xəndan bilə,  
Gönçə tək bir dəm mægər bu qanlı könlüm açilə,  
Mən ki, adət eylayübdurmən meyü mə'suq ilə,  
“Ol səbəbdən zahida məşğul iməzmən zöhd ilə  
Kim, könülnün mütribü mey bilə köb işğalı bar”.

Ol keyik gözlü ki, ceyran tək qaçar mən vəhşidən,  
Tiflyanlığdur ki, hiç bilmay yamanı yəxşidən.  
Kışvəridür təngidil nisbət dəhanı nəqşidən,  
“Ey Nəvayi, tapmısan kami-ləbi-canbəxşidən,  
Sənün için bolsun, anun gəmzeyi-qəttalı bar”.

\* \* \*

Köhlü mazağülbəsər ol çeşmi-fəttanındadır,  
Abi-heyvan çeşməsi çahi-zənəxdanındadır,  
Şaxi-Tuba şivəsi sərvı-xuramanındadır,  
“Şol pəri-peykər ki, dil zülfi-pərişanındadır,  
Ayəti-hüsnü məlahət şol pəri şanıdadur”.

Şəkkərin şirinligi vü badənin keyfiyyəti,  
Gönçənin xəndanlığı, yaquti-nabın qiyməti,  
Xızrın ənfasi bilə, abi-həyatın şərbəti,  
“Səlsəbilin lütfivü heyvan suyunun ləzzəti,  
Kövsərin mahiyyəti lə'li-dürəşanındadır”.

Ey mənim giryan gözüm basan əyağın birlə sən,  
Kiprigimdə batmasun nazik əyağına tikən,  
Piri-Kən'anəm mənü sən Yusifi gülpirəhən  
“Ənbərin xalın ləbi-lə'lində, ey gönçə dəhən,  
Daği-həsrətdür ki, mən dilxəstənin canındadır”.

Verdi baği-hüsn içində qüdrəti-pərvərdigar,  
Ol nihali-tazəyə nazü girişmə, bərgü bar,  
Qaməti sərvı-behişti, arizi xürrəm bəhar,  
“Gövhəri eylər xəcil, yaquti eylər şərmsar,  
Bu lətafət kim, anun ləb birlə dəndanındadır”.



Necə kim, mə'suqidən aşıq bəlavü ğəm çəkər,  
Çərəsi təslimdür, hökmi-qəzadən kim qaçər?  
Çün bilür kim, aqibət başı bu meydanda gedər,  
“Zülfünün çovkanına başına top etmək dilər,  
Hər kim ol çabüksəvarun eşqi meydanındadır”.

Xəlq deyər kim, aşıq olur həşr günü rusiyah,  
Gər günəh aşıqlıq isə, kimsəyə irməz günah,  
Şükr kim, məhrum qoymaz heç kim lütfi-ilah,  
“Cənnətə girməzdilər kafər ol zülfi-siyah,  
Bəs nə yüzlən məskəni hüsnün gülüstanındadır”.

Yek cəhət görgil sənünlən Kışvəriyyi-xəstənin,  
Bənzər idi ağzına, beynin çıxardı püstənin,  
Aşıqi-zarındurur çun sən yüzi güldəstənin,  
“Hey deyəydin türrənə, ey kim, Nizami-xəstənin,  
Canımı zülm ilə alıb, qəsdi imanındadır”.

\* \* \*

Ol ki, yüzi lələdəndir, qaməti şümşadidən,  
Şadidir könli, nə ğəm, ana məni-naşadidən.  
Eşqi yıxdı səbrü huşim evini bünyadidən,  
Ey könül mürği, nə rəhm umarsan ol səyyadidən  
Kim, səfası var anun damındakı fəryadidən.

Dedim ey məh, xaneyi-əqlimni viran eyləmə,  
Gözlərün sürmələyüb, zülfin pərişan eyləmə,  
Dedi kim, bəxtin qaradur, mana böhtan eyləmə,  
Çünkü təqdirindür iş, əxtərdən əfğan eyləmə,  
Hökmi-sultandur siyasət, aqlama cəlladidən.

“Kaf”ü “nun” əxtərlərinə olmayıb dövrü-qəran  
Kim səri-kuyində qılmışdur məni xaki-məkan,  
Mülki-həstidən hənuz nə idivü nə nişan,  
Könlümün lövhində oxurdum əlif qəddin rəvan,  
Mən daxi bir doğru hərf ögrənmədim ustadidən.

Qaldı bağrım parəsi kipriklərimdən asilə,  
Yoxdurur bir meşribani kim, gözüm yaşın silə,  
Səndən özgə ülfətim yox hiç cinnü ins ilə,  
Sür qapundan tək məni, bir görmə hər nacins ilə,  
Min gəz ölmək yeg cahandə bir yaramaz adidən.

Baği-cənnət meyvəsidür ol turunci-ğəbğəbi,  
Abi-heyvan çeşməsi-ağzı məsihadur ləbi.  
Ey qulağından asılmışdur hidayət kövkəbi,  
Aşına cəm'in səbəbsiz dağıdıb zülfin şəbi,  
Uyma hər biganəyə kim, xeyir gəlməz yadidən.

Yoxdurur dəhrin vəfası, məndən eşit gerçəgin,  
Növbəhari-ömrə həm badi-xəzanidür yaxın.  
Olmagil, ey gönçə, hər xarü xəş ilə müqtərin,  
Damənin çək xar əlindən, ey gül, ahimdən saqın  
Kim, həzaran cübbeyi-gül çək olubdur badidən.

Kişvərinin könlü gər bolduysə gəm yeri nə gəm,  
Həmdəmidür naləvü həmsöhbətidir yenə gəm.  
Ölsə yüz Fərhad yox bir zərrəcə Şirinə gəm,  
Xanda bilsün ol ki, Əhməd bilməsin tanrinə gəm,  
Şir uman su yerinə şuri-dili-Fərhadidən.

\* \* \*

Ey günəş, sənsiz çiraği-mahi-taban bolmasun,  
Xəttü lə'lin bolsa Xızrü abi-heyvan bolmasun.  
Səndən ayri xanımanü səbrü saman bolmasun,  
“Sənsizin, ey ömr, bir saət mana can bolmasun,  
Sən bolub bəs rovezeyi-firdovsü rizvan bolmasun”.

Ey lətafət mə'dəni sər ta qədəm pirahənün,  
Sən məlahət xirmənisən ver zəkati-xirmənün,  
Mən ki, gərqəm lələ tək qan içrə hicrindən sənün,  
“Deb imişsən göydür, ey bir, dağ ilə könlü anun,  
Hər neçük dağ olsa bolsun, daği-hicran bolmasun”.

Vəh ki, saldı dərbədə ol bivəfa dilbər məni,  
Qıldı rüsvayi-cahan ol səngidil axər məni,  
Bilməzəm yarəb, müsəlmandəndürür, ya ərməni,  
“Qaşığə qılğay sücud öldürdi ol kafər məni,  
Hiç müsəlman yari yarəb, namüsəlman bolmasun”.

Ey səba, andın qorun kim, qur deyə şaxi-əməl,  
Degil ol sərv-i-rəvanə halimi tapsın məhəl,  
Mən ki, boldum hicridən rüsvayılıq birlə məsəl,  
“Eşqidə canım üqubətlər bilə al, ey əcəl,  
Ta anun aşığılıği hiç kimgə asan bolmasun”.

Vəh ki, sərxoş atlanıbdur bir səvari bədməciz,  
Ğənzəsi xunriz, özü novxiz, əlində tiği-tiz,  
Dutdu əqlü səbrü huşim hər biri rahi-goriz,  
“Ey könül məsti çıxıb şəhr içrə salmış rəstxiz,  
Bir xəbər dut kim, bizim bibak nadan bolmasun”.

Ol ki, qanımdan qılur hər dəm hənayı-barmağın,  
Vermədi hərgiz mana əl kim, öpəydim əyağın,  
Binəvadur Kişvəri, dedim anı bir qul sağın,  
“Dedi ki, can ver daxi öpgil əyağım toprağın,  
Ey Nəvayi, tezrək bol kim, peşiman bolmasun”.

\* \* \*

Ey vay kim, can verdimü bir yari-cani tapmadım,  
Sərv boylu bir güli-ğönçədəhanı tapmadım,  
Pir boldum hicrdən bir novcəvanı tapmadım,  
“Mehri kop görkəzdüm, əmma mehribanı tapmadım,  
Can bəsi qıldım fəda arami-canı tapmadım”.

Eşqdən divanə boldum bir nigari görmədim,  
Şəhriddən əvarə boldum şəhryarı görmədim.  
Can verib həsrət bilə yaru-diyarı görmədim,  
“Ğəm bilə canımğə yetdim ğəmküsarı görmədim,  
Hicr ilə dilxəstə boldum dilsitanı tapmadım.

Yar çıxdı pərdeyi-işrətdənuş damənkəşan,  
Ləbləri xəndanü könlü şadı çeşmi sərxoşan,  
Kiprigim boldu cigər pərkələsindən xunfəşan,  
“Eşq yüz minin mələmət oxuqə boldum nişan,  
Bir kəman əbru ləbindən bir nişanı tapmadım”.

Həsretindən ey gül, ağzım gönçəyanlıq oldlu qan,  
Lalə tək bağrımda qaldı yüz tümən daği-nihan,  
Gözlərim suyi bilə əkdim yüzündə zə’fəran,  
“Könlüm içrə sirrvaqdur gönçə pəykan, gül tikan,  
Dəhr bağı içrə mundaq gülsitanı tapmadım”.

Necə kim, qıldı nəsihət nasehi dindirmədim,  
Öl dedinsə öldüm, hiç sözüngi sındırmadım,  
İmdi danırsan ki, mən heç kimsəni öldürmədim,  
“Hüsn mülki içrə sən tək şahı-zalim görmədim,  
Eşq kuyində özüm tək natəvanı tapmadım”.

Ğüsseyi-dil söyləyim, ya çeşmi-pürxun qissəsin,  
Tale’imnün şumluğu, ya bəxti varun qissəsin,  
Kimsə bilməz hicridə mən zari-Məcnun qissəsin,  
“Kop oxudum Vamiqü Fərhadü Məcnun qissəsin,  
Öz işimdən bül-əcəbrəq dasitanı tapmadım”.

Məndən ayru qalğalı ol Yusifi-gülpirəhən,  
Kişvəri tək bolmuşam bir sakini-beytülhəzən,  
Gərçi əskük olmadı andan mana türlü süxən,  
“Ol aman içində bolsun, ey Nəvayi, gərçi mən,  
Bir zaman eşqində möhnətdən əmanı tapmadım”.

\* \* \*

Ta fələksən mahdan ayru məni-gümrahını,  
Odə yaxandır yaxəm bu niligün xərgahını.  
Qan udub könlüm çəkər bu naleyi-cankahını,  
“Gögdədir hər dəm fəğanın görgəsən-mahını,  
Də’viyi-mehringə danuq tarta dur mən ahını”.

Ey camalın yüzidən ayineyi-məh müncəli,  
Ruzigarım tirə boldu səndən ayru qalğəli,  
Gəkçi sən sultan isən, mən bir gədayinəm bəli –  
“Sən tək sultani sevmək həddim irməzdür, vəli  
Bu bəlalığ eşq fərq etməz gədadən şahını”.

Ey dəhanın hoqqeyi-yaquti incü məxzəni,  
Kə'beyi-vəslin məlahət çöhrənin mə'dəni,  
Yaşurub şəm'i-cəmalın odə göydürlün məni,  
“Daneyi-xalın təmənnasında, ey gül xirməni,  
Rəhm qıl kim, çöhreyi-zərdim başur dərgahını”.

Şəm' baxgəc yüzünə mən yanərəm qeyrət bilə,  
Qalurəm bir süxteyi-pərvanə tək heyrət bilə,  
Gecə göndərmən yudurmən qanü sən zillət bilə,  
“Zülfünü yüzün fərağında tuman həsrət bilə,  
Heyf kim, zayə keçirdi muncə salü mahını”.

Ey səhiqəd dilbərim, bolsan hər yana,  
Kişvərinin könlüdür, qanı bilə qurban sana.  
Bari çün yoxdur inayət baxışı səndən yana,  
“Lütfini qovmə eşikdən, ver zəkati-hüsn ana,  
Xanda etsün sən qəni barəndişi Allahını”.

\* \* \*

Səhni-gülşən gör ki, köhnə xakdani biş imas,  
Hasili anın bahari ya xəzani biş imas.  
Xaki-gərdundan nəsibim nimnani biş imas,  
“Dəhri-sudidən təmə' üz kim ziyani biş imas,  
Ömrünü tutğıl qənimət kim, zəmani biş imas”.

Eyşü rahət birlə kəşti bağü bostan eylaman,  
Dürlü-dürlü, dəmbədəm arayışı-xan eylaman;  
Unudub ölməgni fikri-tağü eyvan eylaman,  
“Ev bina eylab əcəbdir elni mehman eylaman  
Ol ki, bu ev içrə beş gün mihmani biş imas”.

Gər cəmalın bağı bolsa bağı-rizvani-cəmil,  
Ya Xızr tək bolsa çahın dolu abi-səlsəbil,  
Vər Skəndər tək cəhani qət' qılsan mili-mil,  
“Qoy təvanalıq dəmin, yad et əcəl xarın ki, bil  
Peşşələr nişi qatında natəvani biş imas”.

Neçə gün pırahəni gər alü vala qıldı gül,  
Getdi axər abi-ruyi başıgə qoyuldu kül.  
Ruzigarın işvəsinə aldanıb vermə könül,  
“Ey kim olmuş xəl'ətin zərbəft bari bil kim ol,  
Məni əhlin güldürürna zə'fərani biş imas”.

Ey təcərrüddə Məsihavü, fəsahtədə Kəlim,  
Səltənət içrə Süleyman bilü Loğmantək həkim,  
Əzminə iqbal tabe, bəzminə dovlət nədim,  
“Mehri-tacü çərxi-təxtin bolsa qafil bolma kim,  
Mehri-bimehrü fələk namehribani biş imas”.

Hakiməm dib xəlqini incitmə bir təqrīb kim,  
Padişahlar xandövü acizlərə tə'dib kim,  
Şah adil bolsa, dəyməz mülkinə asib kim,  
“Şəhğə iş el fikrini qılmaqdurur, vəh zib kim,  
Bir sürük toydur rüəyayə şəhşəbani biş imas”.

Bavücuti-zöhdü təğva Kişvəriyi-xırqəpuş,  
Namü namusi qoyub boldu gədayi-meyfürüş,  
O Məsihiənfəs dilbərini görcək badənuş,  
“Gör Nəvayi ustadi avarəlik, ey əhli-huş,  
Qəm yemək divaneyi-bixanümani biş imas”.

# MÜSTƏZADLAR

\* \* \*

Ey bədri-münir, aqgiz tərəfi-niqab,  
Ruyin görəli,  
Kipriklərim ox şənövü göz suyi gülab,  
Muyin uralı.  
Gördüm səni bir ərbədəcu məstü xərab,  
Bəd məst ola dib.  
Hərdəm gəlürəm kuyına mən bixurü xab,  
Xüyün soralı.  
Qış gəldi geyər kim ki anın aqçəsi bar,  
Səncabü səmur.  
Səncabü səmur olmayana çarə nə bar,  
Bir künçi-tənur.  
Bir issicə ev bulğayu bir kiçkinə yar,  
Bir küp dolu mey.  
Bir şiş kabab olsavü bir nimeyi nar,  
Vəh-vəh nə hüzur,  
Heç yerdə işin önükməz əgər deməyəsən  
Bismillah.  
Ər himməti bolməzsən əgər qılmıyəsən  
Allah, Allah.  
Mümkün iməs ol ki, tabğəsən cilveyi-vəsl,  
Cananə bilən  
Qul Kişvəri tək canını ta qılmıyasan  
Billah, Billah.

\* \* \*

Ey saçı bənəfşə, yüzü gül, kakili ənbər,  
Ey hüsni gəzalə,  
Zülfün şəbi-zülmatü yüzün mahi-münəvvər,  
Xəttin anə halə.  
Yüzün bilə qəddin irür, ey nəxli-behişti,  
Sən badə içərkən,  
Andaq ki, gətürdi sanasan şaxi-sənu bər,  
Bir dəsteyi-lalə.  
Ol səbzeyi-xəttidir ki, ləğindən içədür su,  
Ey çeşmeyi-heyvan  
Kim, Xızrdan özgə ola bilməz kişi rəhbər,  
Ol abi-zülalə.  
İqrar qılıbmən ki, sana bəndədürür mən,  
Uş mərdümi-didə;  
Rüxsareyi-zərdim vərəqinə yazadurlar,  
Qan birlə qəbalə.  
Fəryadü fəğan eylədim, ey vay ki, yetməz,  
Fəryadıma heç kim.  
Kim qəmzə bilə çəhel saləmi talar,  
Bir çardəh salə.  
Təqvavü vərə'-xəlvətidən çəkdi çıxardı,  
Mən bəxti-qəranı;  
Avareyi-səhrayı-cünun eylədi axər,  
Bir mişki kəlalə.  
Qul Kişvərini istər isən qurtula bir dəm  
Əyyami-qəmindən.  
Lütf eyləgil, ey saqi, ana badeyi-əhmər,  
Bir dolu piyalə.



# MÜRƏBBELƏR

\* \* \*

Ey nihali-qamətin sərv-i-xuramanım mənim,  
Vey cəmalın gülşəni firdovsi-rizvanım mənim,  
Canuna bolsun fəda yüz natəvan canım mənim,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Naləm ucaldu yetirəm sən sərv boylu mah için,  
Can veridür mən damədəm sən büti-dilxah için.  
Qıl inayət, yüzünü görsət mənə Allah için,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Başımə ey dilbəri-gülçöhreyi-şümşadi-qəd,  
Gəldi sənsiz ləşkəri-ğəm, bihesabü bi ədəd.  
Hicrin öldürdü məni səndən umarmən bir mədəd,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Xətti-səbzın gülbəni-firdovsinin yapraqıdır,  
Həlqeyi-zülfün məni-divanə könlüm bağıdır.  
Gör nə halə düşmüşəm sənsiz, mürüvvət çağıdır,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Payimal etdi məni eşqin yolunda ruzigar,  
Vəh ki, nə aram qaldı məndə, nə səbrü qərar.  
Qıl həzər bu atəşi-ahi-dilimdən zinhar,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Qılma bu dərgahidən nomid məni-biçərəni  
Kim, salubdur dərbədər mən bidili-avarəni,  
Vəh ki, oda yaxlıydım bu dili-sədpərəni,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim.

Səbzeyi-cənnət o şol xətti-mütəvvəsdir mana,  
Qiblə ol mehrabi-əbruyi-müqəvvəsdir mana,  
Bolmasın canü cəhan, sən sağ olub, bəsdir mana,  
Ha bəgim, ha padişahım, ha gözəl xanım mənim...

\* \* \*

Nə mən nalanə həmdəmdir həbib,   
Nə mən bimarə müştəq bir təbib,   
Nə mən məhcuri-vəslidən nəsibi,   
Həbib, va həbib, va həbib!

Ani istər gəzərmən xanə-xanə,   
Gözümdən yaş axıdub danə-danə,   
Bəsi can verdim ol namehribanə,   
Həbib, va həbib, va həbib!

Çu axər dəm bolur irdi cudalıq,   
Nolaydı bolmasaydı aşinalıq.   
Nə aşılıq ki, yüz tuman bəlalıq,   
Həbib, va həbib, va həbib!

Mənə yoxdur gəmindən pürgüşadi,   
Həzarəm daği-gəm bərdil nəhadi,   
Fəvadivü fəvadivü fəvadi,   
Həbib, va həbib, va həbib!

Məni-məhcuri öldürdü fərağın,   
Müyəssər olsa öpsəydim əyağın,   
Qılaydım ərzi-şərhi-iştiağın,   
Həbib, va həbib, va həbib!

İrağ yüzündən ey sərvi-xuraman,   
Xuda bilür ki, mən bisərü saman,   
Bu dirlikdən peşimanəm, peşiman,   
Həbib, va həbib, va həbib!

Əgər görsən səba ol bivəfani,  
O şol biganeyi-naaşınanı,  
Degil unutməgil mən binəvanı,  
Həbib, va həbib, va həbib!

Zəhi kuyi-ğəmət sərmənzili-mən,  
Həmə dərdi-dil öz to hasili-mən,  
Dele mən, va dele mən, va dele mən,  
Həbib, va həbib, va həbib!\*

Büti darəm əcəb mərdümfəribi  
Ki, narəd Keşvərira dər həbib!  
Çe pərva darəd öz xuni-ğəribi,  
Həbib, va həbib, va həbib!\*\*

---

\* Sənin qəmlə dolu kuyin mənim mənzilim  
Olsa nə yaxşı,  
Mənim könlümün dərmanı sənsən.  
Vay mənim qəlbim, vay mənim qəlbimə,  
Sevgilim, ey mənim sevgilim, sevgilim.

\*\* Adamları aldadan bir gözəlüm var  
Ki, o Kişvərini sevmir,  
Onun bir qərbin ölümündən nə qorxusu var  
Sevgilim, ey mənim sevgilim, sevgilim.



# RÜBAİLƏR



\* \* \*

Biçarə məni-əsir, yarəb, yarəb,  
Dərmandə mən fəqir, yarəb, yarəb.  
Elmü əməlim yox ki, ana təkyə qılım,  
Sənsən mənə dəstgir, yarəb, yarəb.

\* \* \*

Qılğıl məni-gümrahə inayət, yarəb,  
Görsət mənə bir rahi-hidayət, yarəb,  
Vergil nəfəsi-gərm ilə ahi-səhəri,  
Könlümğə kim, ol qılsa sirayət, yarəb.

\* \* \*

Ey məhrəmi-pərdeyi-hərimi-hərəmeyn,  
Vay, sahibi-me'raci-rəsuli-səqəleyn,  
Sənsən kim, irür dəstü dilün zübəhreyn,  
Həvva bilə Adəmğə yüzün qürrətüleyin.

\* \* \*

Ey şəm'i-yüzün ovci səədət günəşi,  
Sən türki-Xətaisənü xalın həbəşi.  
Sən xandəvü mən xandə zəhi fikri-məhal,  
Mən qul həbəşivü sən çiraği-Qureysi.

\* \* \*

Eşqin vətəni cani-həzin bolsə bolur,  
Gər şahı-gədayə həmnəşin bolsə bolur.  
Beytül-həzənimdə kim, pəri yeri iməs,  
Gər sən təki yari-nazənin bolsə bolur.

\* \* \*

Yarü meyü novbahar, yarəb, olamı?  
Budur mana ixtiyar, yarəb, olamı?  
Bir gün yetirə Kə'beyi məqsudə məni  
Bu gərdişi-ruzigar, yarəb, olamı?

\* \* \*

Cismimni zəifü natəvan qıldı fəraq,  
Canımni ədəm sarı rəvan qıldı fəraq.  
Bolmaz desə kim, yaxşı-yaman qıldı fəraq,  
Yarı məni rüsvayi-cahan qıldı fəraq.

\* \* \*

Fikrim budurur kim, səni mehman qılabən,  
Bu cani-girami sana qurban qılabən,  
Bağrım qanidin şədabi-lə'li gətürüb,  
Köksüm içidə könülni büryan qılabən.

\* \* \*

Hər dəm qəmi-eşqin məni ğəmgin qıladur,  
Xunabeyi-dil çöhrəmi rəngin qıladur,  
Ey dil, xanı sən ki, ol sənəm imdidən,  
Zülm ilə sitəmpişəsi ayin qıladur.

\* \* \*

Ğürbət məni zarü natəvan qıldı yenə,  
Seylabi-sirişkimni rəvan qıldı yenə,  
Ğəm bülbülü kim, ovci fərəh bürcündən,  
Könlüm qəfəsini aşıyan qıldı yenə.

\* \* \*

Aləmdə məni-xəstəyə bir yar gərək,  
Həp yar nə kim, yarı-vəfadar gərək.  
İşrət günidə çox bulunur yar, vəli  
Ğəm köçəricək yar ilə qəmxar gərək.

\* \* \*

Cana, mənü sən bolğəli, Məhmudü Ayaz,  
Sən işvəvü naziləvü mən əhli-niyaz.  
Badə içəli, eyş edəli, vəsl ilə kim,  
Biz bolmalı çox olasıdır qışü yaz.

\* \* \*

Bir saqiyü bir sürahiyü səhni-çəmən,  
Bir six kəbabü bir büti-sim, zəqən,  
Bir mürtübü bir kitabü bir şali-kühən,  
Artur diləsəm bağrıma bıçaq urasən.

\* \* \*

Ey sərv-i-qədin naz ilə pərvərdə nihal,  
Xali-siyəhin nafəvü ol çeşmi-qəzal;  
Xurşidi-rüxün birlə irür qaşlärün  
Bir bədr kim, üstündə doğar iki hilal.

\* \* \*

Mundaq ki, məni lə'li-ləbin qıldı xərab,  
Çeşmi-siyəhin bağladı rahi-xoruxab,  
Bir gün görəsən kəlisa içrə məni,  
Səccadəvü təsbih qılıb rəhni-şərab.

\* \* \*

Çün gəlmədi hiç xətt-rəddü qəbul,  
Mən bəndəligin gör aradə bolma füzul,  
Gah ola ki, bir ahi-səhər birlə yetə  
Ki, bolmaya tati-çehelsalə qəbul.

\* \* \*

Vəh-vəh! Necə xəstədili-fərsudə,  
Ömrüm tələf, ovqatım ola bihudə.  
Çeşmindən axutsun cigər paludə,  
Həsərət bilə ol lə'li-şərab aludə.

\* \* \*

Qıldı səri-zülfün yenə divanə məni,  
Gər q etdi yenə nafə təki qanə məni,  
Səhrayi-ədəm sarusuna qıldı rəvan,  
Ahu təki ol nərgisi-məstanə məni.

\* \* \*

Ey bağı-rüxün rövzeyi-rizvan, qara göz,  
Künci-dəhənin çeşmeyi-heyvan, qara göz,  
Ey mərdüməki-dideyi-giryan qara göz,  
Canım qara göz, canıma canan qara göz.

\* \* \*

Hər qovm ilə qıldım bu cahan mülkünü seyr,  
Gəh mani-yi-şər' buldumü gəh mani-yi-xeyr,  
Gör kim, nə müsəlman bolubəm axəri-kar,  
Mən mö'təkifi-məscidü dil, sakini-deyr.

\* \* \*

Ey qönçeyi-firdovs, ləbin bikəmi keyf,  
Yüzünə birar xali-vəfa yoxluğu heyf.  
Bir xani-vüsalingə çağır nola məni,  
Yox sizdə məgər qaideyi-əkrəmi zeyf.

\* \* \*

Ey vay ki, qaldım yenə qürbətdə qərib,  
Nə yarü nə qəmzarü nə həmdəm, nə təbib.  
Nə halıma behbud, nə dərdimğə təbib,  
Nə vəslinə ümid, nə hicrinə şəkib.

\* \* \*

Qürbətdə kişi istəsə mavayi-qərib,  
Bir guşeyi-viranə irür cayı-qərib.  
Bıçarə qəribi ki, olur halətdə  
Başında bir ev yox ki, deyə vay qərib.

\* \* \*

Yüz şükr ki, sərf eylədim əyyami-şəbab,  
Məhbubü şərab ilə məni-xanəxərab;  
Şirü meyü bağı-İrəmi hurü qüşur,  
Bu cümlə sənəvi mənə, məhbubü şərab.

\* \* \*

Ey sürməli çeşmin iki badami-siyah,  
Yüzün çəmən, hüsnü xəttin mehri-giyah.  
Qul Kişvəri halına nigahi-gahi,  
Andan elədigim deyəsən tabi-şərah.

# LÜĞƏT

## A

*Abi-heyvan* – dirilik suyu  
*Abi-həyat* – dirilik suyu  
*Ac* – fil dişi, fil sümüyü  
*Afitab* – günəş  
*Amuzgar* – müəllim  
*Arət* – gətirsin  
*Ariz* – yanaq  
*Asib* – 1) bəla, müsibət; 2) zərər, xətər, ziyan  
*Aşıyan* – yuva  
*Atəşparə* – od parçası  
*Ayaq (əyaq)* – piyalə, qədəh

## B

*Badeyi-gülgün* – gül rəngdi badə  
*Badi-xəzan* – payız küləyi  
*Baği-cinan* – cənnət baği  
*Bal* – qanad  
*Begüşa* – aq  
*Beh* – heyva  
*Besyar* – çox  
*Beytül-həzən* – qəm, qüssə evi  
*Bədxu* – xasiyyəti pis, kobud  
*Bəhr* – dəniz  
*Bəid* – uzaq  
*Bən* – xal  
*Bəndər* – liman  
*Bərg* – yarpaq  
*Bərxurdar* – 1) istifadə edən, xeyir görün, mənfiyyət götürən; 2) xeyirli bir işin mükafatına nail olan; 3) xoşbəxt olan  
*Bəsi* – çox  
*Bimar* – xəstə  
*Bitik* – məktub  
*Biyaban* – çöl  
*Brəhman* – Hindistanda dini xadim adı, ruhani alim

*Buriya* – 1) həsir; 2) qamış  
*Busə* – öpüş  
*Buy* – iy  
*Bürqə* – duvaq, niqab, rübənd

## C

*Cəmmazə* – sürətlə gedən erkək dəvə  
*Cinan* – cənnət  
*Co* – arpa  
*Cuybar* – suyu, çayı bol olan  
*Cüda* – ayrı  
*Cür'ə* – bir udum, bir qurtum, bir içim

## Ç

*Çabüksəvar* – çevik, mahir at sürən  
*Çəşmə* – bulaq  
*Çəri* – qoşun

## D

*Darüşşəfa* – xəstəxana  
*Dəhan* – ağız  
*Dəndan* – diş  
*Dəstənbu* – şamama  
*Dəvat* – mürekkəb  
*Duş* – yuxu  
*Duzəx* – cəhənnəm  
*Düşvar* – çətin

## E

*Eyd* – bayram  
*Eyn* – göz

## Ə

*Əbru* – qaş  
*Əflak* – fələklər  
*Əfsun* – sehr  
*Əfyun* – tiryək  
*Əğyar* – rəqib, düşmən, özgə



*Əhbab* – dostlar  
*Əxtər* – ulduz  
*Əkşi* – acı, turş  
*Ələm* – əzab, əziyyət  
*Əmiğ* – dərin  
*Ənbür* – maşa  
*Əndam* – bədən  
*Əndəlib* – bülbül  
*Ənduh* – qəm, qüssə  
*Əngüşt* – barmaq  
*Ənfəs* – nəfəslər  
*Ənqərib* – tezliklə, tez bir zamanda  
*Ənvar* – nurlar  
*Ərgəvan* – tünd-qırmızı bir çiçək  
*Əşk* – göz yaşı  
*Ə'van* – kömək edənlər, köməkçilər  
*Əyyarvaş* – hiyləgər kimi, təlxək kimi  
*Əz mən* – məndən

## F

*Fərxəndə* – 1) xoşbəxt, mübarək  
2) uğurlu  
*Fərzənd* – övlad  
*Filfil* – qara istiot  
*Furuğ* – işıq

## G

*Gərami* – mehriban, əziz  
*Gərdalud* – toza, torpağa bulaşmış  
*Gərm* – isti  
*Giyah* – bitki  
*Göyük* – yanmış  
*Göydürmək* – göynətmək,  
yandırmaq  
*Gözətmək* – gözləmək  
*Gümrah* – yolunu azan

## Ğ

*Ğəbğəb* – buxaq  
*Ğəltan* – diyirlənən, yumru  
*Ğəzal* – ceyran, ahu  
*Ğübar* – toz, torpaq

## H

*Həmsayə* – qonşu  
*Hərgiz* – heç, əsla, heç zaman  
*Həzər* – 1) saqınma, qorunma, 2)  
uzaqlaşma, qaçma  
*Hüdhüd* – hop-hop, şanapipik

## X

*Xab* – yuxu  
*Xak* – torpaq  
*Xakistər* – kül  
*Xamə* – qələm  
*Xazin* – xəzinədar  
*Xətərnək* – təhlükəli  
*Xəzan* – payız  
*Xirəd* – ağıl  
*Xirqə* – dəvrişlərin və zahidlərin  
qaba yundan geydikləri uzunətəkli  
geyim  
*Xun* – qan  
*Xunincigər* – ciyəri qana dönmüş,  
dərqli  
*Xurşid* – günəş  
*Xuşə* – salxım  
*Xüldi-bərin* – cənnət, behişt  
*Xürsənd* – şad

## İ

*İltimas etmək* – yalvarmaq  
*İrişdirmək* – çatdırmaq  
*İstiğfar* – tövbə etmə  
*İstikrah* – nifrət etmə, iyrənmə

## J

*Jalə* – şəh, şəbnəm  
*Jəndə* – köhnə, cırıq

## K

*Kah* – saman  
*Karagah* – 1) işbilən; 2) emalatxana  
*Kəlim* – Musa peyğəmbərin ləqəbi

*Kibr* – 1) dikbaşlıq; 2) qürur  
*Kilk* – qələm  
*Kirişmə* – naz, qəmzə  
*Kokəb* – ulduz  
*Köhli-bəsər* – gözə çəkilən sürmə  
*Külbeyi-əhzən* – qəm-qüسسə daxması  
*Külbə* – daxma

### Q

*Qaplan* – pələng  
*Qarçığay* – qarışqa  
*Qələndər* – dərviş  
*Qəllaş* – ömrünü meyhanada keçirən, kefcil, xərabati  
*Qəmxar* – dərdə şərik olan, dost, sevgili  
*Qəmtərir* – 1) qatı, sərt; 2) acı  
*Qiblənüma* – kompas  
*Qumas* – qiymətli parça

### L

*Labələb* – dopdolu  
*Lağər* – arıq  
*Laləvəş* – lələ kimi  
*Ləb* – dodaq  
*Ləcarəm* – 1) şübhəsiz, yəqin, mütləq, əlbəttə; 2) lazımdır  
*Ləgədkub* – tərpikləmə  
*Lərzən* – titrək, əsən  
*Ləşkər* – qoşun  
*Lö'lö* – mirvari, inci, dürr

### M

*Mai-məin* – axar su  
*Meyfürüş* – şərabşatan, meyhanəçi  
*Mədhuş* – 1) huşunu itirmiş, qorxuya düşmüş; 2) heyran, valeh  
*Məğbun* – xoşbəxt, qibtə olunan  
*Məhcur* – hicrana uğramış; 2) unudulmuş

*Məxmur* – xumarlanmış  
*Mələlət* – 1) sıxıntı; 2) qəm, qüسسə  
*Mərdum* – göz bəbəyi, bəbək  
*Mərdümək* – bəbək  
*Məşşatə* – gəlinə bəzək vuran qadın  
*Məta'* – 1) əmtəə, mal; 2) var-yox; 3) sərmayə  
*Minqar* – dimdik  
*Mişkbü* – müşk qoxulu  
*Miyan* – orta  
*Mö'təkif* – 1) evdə oturan; 2) bir işlə vaxtını keçirən; 3) ibadətə vaxt keçirən  
*Mu* – tük  
*Muğjan* – kirpiklər  
*Müddəi* – iddia edən  
*Müəbbir* – yuxuyozan  
*Müəzzin* – azan verən  
*Müğbeçə* – 1) atəşpərəstin oğlu; 2) meyhanada şərab paylayan gənc  
*Mühəqqər* – 1) təhqir edilmiş, alçaldılmış; 2) kiçik  
*Müqəvvəs* – qövs, yay kimi əyilmiş, yarım dairə  
*Mülki-həsti* – varlıq mülki  
*Müncəli* – 1) zahirə çıxan, aşkar görünən; 2) parlayan, işıldayan  
*Münəvvər* – nurlu, işıqlı, parlaq  
*Mün'im* – 1) əhsan edən, bağışlayan; 2) varlı, dövlətli  
*Mürəssə'* – daş-qaşla bəzədilmiş  
*Mürği-behişt* – cənnət quşu  
*Müşəf* – Quran  
*Müzəyyən* – bəzənmiş

### N

*Nafə* – göbək  
*Naqus* – kilsə zəngi, böyük zəng  
*Navək* – ox  
*Nədəmət* – peşmanlıq, peşmançılıq

*Nəxl* – 1) xurma ağacı; 2) meyvə  
verən ağac  
*Nəsihətgu* – nəsihət verən  
*Nəvahi* – ətraf  
*Nihal* – cavan ağac  
*Niku* – yaxşı  
*Nim* – yarı

## Ö

*Övbaş* – 1) geridə qalmış adamlar;  
2) səfillər, avaralar, oğrular  
*Övraq* – vərəqlər  
*Övrəng* – taxt-tac

## P

*Peykan* – 1) oxun ucundakı itiuclu  
dəmir; 2) məc: kirpik  
*Peyvəstə* – daim  
*Pəndgu* – nəsihət danışan, nəsihət  
verən  
*Pərivəş* – pəri kimi  
*Pərkələ* – tikə, parça, bir şeyin  
müəyyən hissəsi  
*Pərtöv* – parlaqlıq, işıq, şüa, ziya, nur  
*Pəyam* – xəbər  
*Pirahən* – köynək  
*Piri-Kən'an* – Yəqub peyğəmbərə  
işarədir  
*Puşiş* – örtmə, paltar

## R

*Rəncur* – 1) xəstə; 2) dərqli  
*Rəşg* – paxıllıq, həsəd  
*Rind* – laübalı adam  
*Rövzeyi-cənnət* – cənnət bağı  
*Rubəru* – üz bəüz  
*Ruhul-qüdü*s – müqəddəs ruh

## S

*Sal* – il  
*Sayəban* – kölgəlik

*Sayru* – xəstə  
*Səbz* – yaşıl  
*Səd-həzar* – yüz min  
*Sənəm* – gözəl  
*Səngi-xara* – çox bərk daş  
*Sərd* – soyuq  
*Səvadül-vəch fid-dareyi* – iki dün-  
yada üzükara, xəcalətli  
*Sib* – alma  
*Six* – şiş  
*Simab* – cıvə, gümüş suyu  
*Simbər* – gümüş bədənli  
*Simin bədən* – gümüş bədənli  
*Siparə* – gavağın (kotanın bir hissəsi)  
*Siyah* – qara  
*Sövgənd* – and  
*Sud* – fayda  
*Sunmaq* – bağıqlamaq, hədiyyə  
vermək  
*Suznak* – qəmkin, yanıqlı  
*Sürxpuş* – qırmızı geyinmiş

## Ş

*Şəban* – çoban  
*Şəbi-çardəh* – on dörd gecəli  
*Şəh şəban* – baş çoban  
*Şəkib* – səbir  
*Şəmayil* – 1) nöqsan; 2) təbiət,  
əxlaq  
*Şəngərf* – qızıl suyu ilə yazılmış  
*Şərməndə* – xəcalətli, utanan  
*Şərmisar etmək* – utandırmaq  
*Şəşd* – bal  
*Şətt* – böyük çay  
*Şikar* – ov  
*Şikvə* – şikayət  
*Şivən* – nalə, fəryad

## T

*Tab* – 1) hörük, buruq; 2) taqət;  
3) tərəvət; 4) nur

*Tarik* – qaranlıq  
*Tə'dib* – 1) ədəbləndirmə, ədəb və tərbiyə vermə; 2) cəza, tənbeh; 3) təlqin  
*Təhbətəh* – dibbədib  
*Təhrir* – yazı  
*Təqafül* – 1) özünü bilməməzliyə qoyma; 2) yaddan çıxarma; 3) qəflət  
*Təqrir* – demə, söyləmə  
*Təlbis* – 1) geymə; 2) hiylə, birlilik, aldatma  
*Təlx* – acı  
*Təlxab* – 1) acı su; 2) çirkli su, çirkab  
*Tənab* – ip, kəndir  
*Tərəhhüm* – rəhm etmə  
*Təriq* – yol  
*Tə'viz* – 1) bələdan qorunmaq üçün yazılan dua 2) tilsim cadu  
*Tiğ* – qılınc  
*Tilbə* – xəstə  
*Tirə* – qara  
*Tuba* – dini əfsanədə cənnət ağacı, ucaboy  
*Tuğra* – 1) gerb, dövlət nişanı 2) şah fərmanı  
*Tuman, tümən* – çoxlu  
*Tutiya* – gözə çəkmək üçün maz, xüsusi təbii maddə

## Ü

*Üryan* – lüt  
*Üstixan* – sümük

## V

*Vadiyi-eşq* – eşq vadisi  
*Vari* – bütün, hamı  
*Varmaq* – getmək  
*Vərə'* – haram şeylərdən çəkinmə, dindarlıq, zahidlik

## Y

*Yaran* – dostlar  
*Yey* – yaxşı

## Z

*Zağ* – qarğa  
*Zəbun* – zəif, qüvvətsiz, gücsüz  
*Zəğən* – çalağan, quzğun

*Zəxm* – yara  
*Zəkat* – təmizlənmə  
*Zərd* – sarı  
*Zindgi* – həyat  
*Zübab* – milçək  
*Zünnar* – vaxtilə xristian ruhanilərinin bağladıkları qaba yundan toxunmuş qurşaq

## ADLAR GÖSTƏRİCİSİ

*Ayaz* – gözəl-qul. “Mahmud-Ayaz” əfsanəsində məhəbbətin hər şeydən üstünlüyünü göstərmək üçün bütperəst Ayaz bütperəstliyə qarşı mübarizə aparən Mahmuda pərəstiş edir.

*Babil, Babilistan* – Dəclə və Fərat çayları arasında yerləşən qədim ölkə.

*Bengal* – Qədim Benqal ölkəsi, hal-hazırda Banqladəş.

*Bədəxşan* – Pamirdə olan əyalətdir, keçmişdə burada qiymətli qaş-daş çıxarılmış. Bədəxşan öz ləli ilə məşhurdur.

*Bəyazid Bəstami (ölüb. 875)* – İslam hərəkatının məşhur şəxsiyyətlərindəndir.

*Bisütun* – Qərbi İranda böyük qaya. Burada Əhəmənilərdən olan I Daranın (e. ə. 521-485-ci illərdə hakimiyyətdə olmuşdur) yazıları saxlanılır. “Xosrov və Şirin” dastanına görə Fərhad Şirinə məhəbbətinin əlaməti olaraq bu qayanı çərpağı öhdəsinə götürür.

*Cəbrail* – Allah ilə onun elçiləri olan peyğəmbərlər arasında vasitə yarıdan müqəddəs şəxsiyyətdir. Müqəddəs kitabları göydən yerə o gətirmişdir.

*Cəmşid (Cəm)* – İranın əfsanəvi hökmdarı. Əfsanəyə görə 700 il İranın şahı olmuş və onun zamanında əmin-amanlıq, səadət hökm sürmüşdür. Onun bir camı var imiş ki, ora baxaraq, dünyadakı hadisələri izləyə bilirmiş.

*Çin (Maçin)* – Çin ölkəsidir.

*Davud* – Yəhudilərin II şahı, e. ə. XI əsrdə 40 il hakimiyyət sürmüşdür. Quranda Davud peyğəmbər kimi tanınır.

*Əziz* – Misir padşahıdır. “Yusif və Züleyxa” əfsanəsində Züleyxanın əridir. Bax: Züleyxa.

*Fərhad* – “Fərhad və Şirin” dastanının qəhrəmanı. Şirinə aşiq olan Fərhad Xosrovdan tapşırığı ilə Bisütun dağına çərpaq istəyir. Lakin Xosrovdan hiyləsi ilə (yalandan Şirinin ölüm xəbərini ona çatdırırlar) külüngünü başına çalaraq ölür.

*Firidun* – Firdovsinin “Şahnamə” əsərinin qəhrəmanlarından biri. Dəmirçi Gavənin Zöhhaka qarşı qaldırdığı üsyan sayəsində öz qanuni taxtına sahib olur.

*Hind, Hindistan* – Ölkə adıdır.

*Xızr* – Əfsanəvi ölməz peyğəmbər. İskəndəri dirilik suyuna çatdıran. Çətin anlarda arzuların yerinə yetirilməsi üçün ona müraciət edirlər.

*Xosrov* – II Xosrov Pərviz. Sasani hökmdarı (590-628). Nizaminin “Xosrov və Şirin” dastanının qəhrəmanlarından biri. Bax: Fərhad, Bisütun.

*Xütən* – Çində vilayət, bura öz ahuları ilə məşhurdur.

*İbrahim Xəlil* – Peyğəmbərdir. Allaha iman gətirərək bütləri məhv etməyə başlamış, bu günahına görə onu tonqala atıb yandırmağı qərara gəlmişlər. Lakin o buradan salamat qurtarmışdır. Xəlil adı Allahın yaxını deməkdir.

*İrəm* – Əfsanəvi behişt bağının adıdır.

*İsa* – “İncil”dəki İsa peyğəmbərdir. O öz nəfəsi ilə ölümlərə can verə bilirmiş. Şərqdə “Məsih” İsanın sinonimi kimi işlənir.

*İskəndər* – Makedoniyalı İskəndər. Şərqdə onun adı ilə bağlı çoxlu əfsanə vardır. Güc və qüvvət simvolu kimi işlənir. Nizaminin “İskəndərnamə” əsərinin qəhrəmanıdır.

*Kavus* – Əsətiri İran şahlarındanır. Firdovsinin “Şahnamə” əsərindəki qəhrəmanlardan biri.

*Kəbə* – Məkkədə müsəlmanların müqəddəs saydığı ibadət ocağı. Müsəlmanlar oraya ziyarətə gedirlər.

*Kəlim* – Musa peyğəmbərə işarədir. “Danışan” mənasını verir. Əfsanəyə görə Musa peyğəmbər Tur dağında Allahla danışmış.

*Kənan* – Gözəllik simvolu Yusifin olduğu yer bu cür adlanır. Bu ad yalnız Yusif ilə bağlı çəkilir.

*Kəşmir* – Hindistanda vilayətdir.

*Qırçaq* – Türkdilli xalqlardan qırçaqlara işarədir.

*Leyli* – Məcnunun sevgilisi. Əfsanəvi “Leyli və Məcnun” dastanının qəhrəmanı.

*Mahmud* – “Mahmud və Ayaz” əfsanəsinin qəhrəmanı. Bax: Ayaz.

*Məcnun* – Dəlilik dərəcəsinə sevgi simvoludur.

*Məryəm* – Məryəm ana Şərq poeziyasında təmizlik simvoludur.

*Misir* – Şərqlin ən qədim ölkələrindən biridir.

*Mosul* – İraqda şəhər adıdır.

*Musa* – Bax: Kəlim.

*Nəvai Əlişir (1441-1501)* – Böyük özbək şairi, mütəfəkkiri və dövlət xadimi. Sultan Hüseyn Bayqaranın sarayında vəzir olmuşdur.

*Səmərqənd* – Orta əsr mədəni mərkəzlərindən biridir. İndi Özbəkistanda vilayət mərkəzidir.

*Süleyman* – Babil şahı Süleymana işarədir. Şərqdə müdriklik simvolu kimi işlənir. Əfsanəyə görə o, quşların dilini bilirmiş, sehrli üzüyü ilə sehrlər yaratmış.

*Şeyx Sən'an* – “Şeyx Sənan” dastanının qəhrəmanı. Rəvayətə görə o, gürcü qızına aşiq olur, məhəbbət naminə xristianlığı qəbul edir və çobanlıqla məşğul olur. Yüksək məhəbbət simvolu kimi adı çəkilir.

*Təbriz* – Qədim Azərbaycan şəhərlərindən biridir. İndi Cənubi Azərbaycanda şəhərdir.

*Yəqub* – “Yusif və Züleyxa” dastanında Yusifin atasıdır. Bax: Yusif.

*Yusif* – “Yusif və Züleyxa” əfsanəsinin qəhrəmanı. Bu ad ədəbiyyatda gözəllik simvolu kimi çəkilir. Bax: Züleyxa.

*Züleyxa* – Əfsanəvi “Yusif və Züleyxa” dastanının qəhrəmanı. Əfsanəyə görə Misir padşahı Əzizin arvadı Züleyxa Yusifə aşiq olur və ona öz məhəbbətini bildirir. Yusif onun məhəbbətini rədd etdikdə Züleyxa ona böhtan ataraq namusunu ləkələməyə. Cəhd göstərməkdə günahlandıraraq həbs etdirir.

## KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

<i>Ön söz</i> .....	4
Qəzəllər .....	14
Qəsidə .....	138
Müxəmməslər .....	139
Təxmislər .....	150
Müstəzadlar .....	159
Mürəbbelər .....	161
Rübailər .....	164
<i>Lügət</i> .....	168
<i>Adlar göstəricisi</i> .....	173

Buraxılışa məsul: *Əziz Güləliyev*  
Texniki redaktor: *Rövşən Ağayev*  
Tərtibatçı-rəssam: *Nərgiz Əliyeva*  
Kompyuter səhifələyicisi: *Alianna Duxanina*  
Korrektor: *Pərvanə Məmmədova*

Yığılmağa verilmişdir 08.08.2004. Çapa imzalanmışdır 23.12.2004.  
Formatı 60x90 <sup>1</sup>/<sub>16</sub>. Fiziki çap vərəqi 11. Ofset çap üsulu.  
Tirajı 25000. Sifariş 246.

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində çap olunmuşdur.  
Bakı, Aşıq Ələsgər küç., 17.